

ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

16

ΑΓΡΗΓΗ & ΠΟΛΙΤΟΙ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
915

ΘΕΛΟΥΜΕ
ΝΑ ΤΑ ΜΑΘΟΥΜΕ ΟΛΑ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τῆς συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

Α Γ Ν Η Σ Ο . Ρ Ο Υ Σ Ο Π Ο Υ Λ Ο Υ

9 4 ΠΔΤ

Βουδουγιά (άνη) 9/

Θέλουμε να τὰ μάθουμε όλα!

[Ἐγὼγή τοῦ πολίτου διὰ τὴν ΣΤ' Δημοτικοῦ
κατὰ τὸ ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα.]

Συνεργασία : ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΦΑΡΑΚΟΥ
Ἐξώφυλλο : ΤΖΕΝΗΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

4790 3

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.
38 ΣΤΑΔΙΟΥ 38

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
915

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ
ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ
ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ
1933 - 1934

Ἐξομολόγησι

Ἄπο τὸ 1933, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ δίδαξα τὴν « Ἀγωγή τοῦ Πολίτη » στοὺς διδασκαλιστὲς τοῦ Μαρασλείου, καὶ μετὰ, τὸ 1934, ὅταν ἔβγαλα τὴν πρώτη ἔκδοσι τοῦ βιβλίου μου « Τί πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης », εἶχα πάντοτε στὸ νοῦ μου νὰ καταπιασθῶ μ' ἓνα ἀντίστοιχο βιβλίον γιὰ μικρότερα παιδιὰ.

Ἄφορμὴ νὰ πραγματοποιήσω τὸ σχέδιόν μου μοῦ ἔδωσε ἓνα ἐπεισόδιον στὸ Πήλιο. Λίγα χρόνια μετὰ τὴν διδασκαλίαν μου στὸ Μαρασλείον, ξεκίνησα γιὰ μιὰν ἐκδρομὴν ἐκεῖ. Τὸ λεωφορεῖο σταμάτησε σ' ἓνα χωριὸν καὶ στὸ καφενεῖο πὸν ἐκάθησα μὲ πλησίασε μιὰ νέα καὶ μοῦ εἶπε :

— Δὲν μὲ γνωρίζετε ; Ἦμουν μαθητριά σας στὸ Μαρασλείον καὶ τώρα εἶμαι δασκάλα τοῦ χωριοῦ. Νὰ ξέρατε πόσες φορὲς θυμᾶμαι αὐτὰ πὸν μᾶς μάθατε καὶ πῶς προσπαθῶ τώρα νὰ τὰ διδάξω, μὲ τὴν σειρά μου, στὰ παιδιὰ τῆς τάξης μου !

Τῆ στιγμῇ ἐκεῖνῃ μοῦ φάνηκε πὸς ἄκουγα χορὸν ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ ! Τόσο πολὺ εἶχα συγκινηθῆ. . .

Ἄπο τότε ἀποφάσισα νὰ γράψω κάτι πὸν νὰ βοηθήσῃ καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς δασκάλους.

Ἦταν ὅμως μιὰ δύσκολη δουλειά. Γιατὶ ἔπρεπε νὰ ἐξηγήσω ἄγνωστες ἔννοιες μὲ ἄγνωστες παραστάσεις καὶ νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου καὶ ὅτι τὰ παιδιὰ στὴν Ἀθήνα ἔχουν ἄλλες προσλαμβάνουσες παραστάσεις ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ.

Δὲν βρῆκα λοιπὸν ἄλλη λύσιν παρὰ νὰ χωρίσω τὴν ὄλην σὲ δύο βιβλίγια, ἓνα γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν πόλεων καὶ ἓνα γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς ὑπαίθρου.

Ἦστερα ἀπὸ πολλὰς ἀπόπειρας, πὸν βάσταξαν δυὸ χρόνια, κατέληξα στὴ σημερινὴ μορφή, μὲ τὴν αὐτοτέλεια κάθε κεφαλαίου πὸν ἔχει τὴ μορφή μικροῦ διηγήματος. Προσπάθησα μὲ τὸ διά-

λογο, μὲ τὰ πρόσωπα πὸν παρεμβαίνουν, νὰ ζωντανέω τὶς ξε-
ρὲς γνώσεις.

Ἄν μπορέσω μὲ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ νὰ βοηθήσω τοὺς δα-
σκάλους στὸ δύσκολο ἔργο τους, καθὼς καὶ τὰ παιδιά στὸ ν'
ἀπορροφήσουν εὐχάριστα καὶ νὰ συγχορήσουν τὶς γνώσεις πὸν
διδάσκει ἢ « Ἀγωγή τοῦ Πολίτη », θὰ ἔχη ἐκπληρωθῆ ὁ πόθος
πὸν αἰσθάνθηκα ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὸ Πήλιο, κοντὰ στη δασκάλα
μαθήτριά μου. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ βιβλίό αὐτὸ ἀφιερώνεται στὴν τά-
ξι μου τῆς χρονιᾶς ἐκείνης τοῦ Μαρασλείου.

ΑΓΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀθήνα, Αὐγουστος 1957.

Ἑλληνόπουλα

ἀπὸ διαφορετικῆς χώρης

Ο Γιαννάκης τελειώνει ἐφέτος τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο. Τώρα πηγαίνει στὴν Ἑκτη τάξι καί, ὅπως πολλὰ ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας του, νομίζει ὅτι τὰ ξέρει ὅλα ἢ σχεδὸν ὅλα. Ἡ ἀλήθεια βέβαια εἶναι ὅτι ὁ Γιαννάκης ξέρει πολλὰ πράγματα γιὰ τὴν ἡλικία του. Αὐτὸ τὸ κατάφερε ὄχι μόνο ἐπειδὴ διαβάζει βιβλία, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ρωτᾷ συνεχῶς γιὰ κάθε ἀπορία ποὺ ἔχει. Ἐπὶ πλέον ἀκούει πάντα μὲ προσοχὴ καὶ τὶς ζωηρῆς συζητήσεις ποὺ ἀρχίζει καμμιά φορὰ ὁ πατέρας του μὲ διαφόρους φίλους του. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὁ Γιαννάκης περνᾷ συχνὰ γιὰ παντογνώστης μέσα στὴν τάξι καὶ πότε - πότε τὸν ζηλεύουν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συμμαθητῆς του. Ἐκεῖνος ὁμως ποὺ ὄχι μόνο δὲν τὸν ζηλεύει, ἀλλ' ἀντίθετα τὸν θαυμάζει εἶναι ὁ Περικλῆς, ὁ πιὸ καλὸς του φίλος. Αὐτὸς διαβάζει μόνον ὅσα τοὺς βάζει ὁ δάσκαλος, γιατί δὲν ἀγαπᾷ πολὺ τὰ βιβλία. Θὰ ἤθελε ὁμως νὰ ξέρη καὶ αὐτὸς πολλὰ πράγματα χωρὶς ν' ἀνοίξη βιβλίον καὶ τὰ μαθαίνει συζητώντας μὲ τὸν φίλον του τὸν Γιαννάκη.

Μιὰ μέρα ὁ Περικλῆς πέρασε νὰ πάρῃ τὸν Γιαν-

νάκη, νὰ πᾶνε μαζί στοὶ σπῖτι ἐνὸς θεοῦ του ποὺ εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ. Ἦθελε νὰ γνωρισθοῦν ὁ φίλος του μὲ τὸν ξάδερφό του τὸν Τζών, ποὺ ἦταν γεννημένος στὴν Ἀμερικὴ καὶ ἦρθε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Τζών ἦταν δύο - τρία χρόνια μεγαλύτερος ἀπὸ τὰ δύο παιδιά. Φοροῦσε μακρὰ παντελόνια καὶ χρωματιστὸ πουκάμισο. Ἐπαιζε μπάλα ἔξω ἀπὸ τὸ σπῖτι μὲ ἓνα ἄλλο παιδί, συγγενῆ καὶ αὐτό, τὸν Σωκράτη ἀπὸ τὴν Πόλη.

Ἀφοῦ ἔπαιξαν τὰ παιδιά, κάθησαν στοὶ πεζούλι τῆς πόρτας καὶ ὁ Περικλῆς ἄρχισε, κατὰ τὴν συνήθειά του, τὶς ἐρωτήσεις :

— Ἐσύ, Τζών, τί εἶσαι ; Ἕλληνας ἢ Ἀμερικάνος ;

Σ' αὐτὸ ὁ Τζών ἤξερε ν' ἀπαντήσῃ. Ἦταν Ἀμερικανὸς πολίτης, γιατί εἶχε γεννηθῆ καὶ ζοῦσε στὴν Ἀμερικὴ, ἀνῆκε δηλ. στοὺ κράτος ἐκεῖνο. Ἡ καταγωγή του ὅμως καὶ ἡ γλῶσσα του ἦταν ἑλληνικὴ. Ἦταν καὶ χριστιανὸς ὀρθόδοξος. Ἀνῆκε λοιπὸν στοὺ ἑλληνικὸ ἔθνος.

— Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μαζί μου, εἶπε ὁ Σωκράτης. Ἐγὼ εἶμαι γεννημένος στὴν Τουρκία καὶ εἶμαι πολίτης τοῦ τουρκικοῦ κράτους, μὰ ἡ ἐθνικὴ μου συνείδησι εἶναι ἑλληνικὴ.

Ὁ Γιαννάκης, ποὺ εἶχε διαβάσει ἓνα βιβλίον γιὰ τὸ κράτος καὶ γιὰ τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τότε ποὺ ἐμφανίσθηκαν στὴ γῆ, ἐξήγησε τότε στοὺ Περικλῆ, ποὺ ἠθελε νὰ τὰ μάθῃ ὅλα, καθὼς καὶ στὰ ἄλλα παιδιά, πῶς οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ὅλοι μαζί σὲ κοινωνία, ὅπως καὶ οἱ μέλισσες ἢ τὰ μυρμήγκια, καὶ εἶναι ὀργανωμένοι ἔτσι, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ κάποια τάξι στὴν συμβίωσι

τους και να μην κانه ο καθενας ο,τι θελει και ιδιως
πραγματα που θα βλαψουν τον αλλον.

— Στην αρχη δεν υπηρχαν ουτε βασιλεις ουτε
πρωθυπουργοι οπως τωρα. Καθε οικογενεια ειχε το
δικο της βασιλειο και ο πατερας της οικογενειας ηταν
σαν βασιλιας.

— Τι αστειο που μου φαίνεται αυτο ! φωναξε ο
Περικλης. "Εμεις στο σπιτι ειμαστε πέντε ανθρωποι.
Τι ειδους βασιλειο θα γινοταν αυτο, με πέντε ανθρω-
πους ;

Ο Τζων και ο Σωκράτης επλησιασαν περισσο-
τερο και ακουγαν με προσοχη αυτα που ηξερε ο Γιαν-
νάκης.

Τότε εκεινος τους διηγηθηκε οτι οι οικογενειες
εκεινον τον καιρο δεν ησαν σαν τις σημερινες. Και τα
παιδια και τα εγγονια, οταν παντρευονταν, εμεναν
μαζι και αποτελουσαν μια μεγαλη ομαδα. Ειχαν,
μαλιστα, κοντα τους και τους δουλους και ολοι μαζι
αποτελουσαν την πατριαρχικη οικογενεια.

— Σκεψου, αληθεια, να ηταν ο παππους βασι-
λιας ! εφωναξε ο Περικλης. Τι ωραια που θα ηταν !

— Ναι. "Αν ζουσαμε εκεινη την μακρυνη εποχη,
στην οικογενεια σου θα ηταν αρχηγος ο παππους
σου και θα ελεγοταν « πατερ φαμιλιας », εξηγησε
ο... σοφος Γιαννάκης. "Οσο περνουσαν ομως οι
αιωνες, τα πραγματα αλλαζαν. Πολλες μαζι απο τις
πατριαρχικες εκεινες οικογενειες ενωθηκαν, αναγνωρι-
σαν για αρχηγο τους τον δυνατωτερο ανδρα η τον
αρχηγο της μεγαλυτερης οικογενειας και εδημιουργη-
σαν ετσι την φυλη.

Οι οικογενειες που ενωθηκαν σε μια φυλη κατοι-

κοῦσαν σὲ γειτονικὲς περιοχὲς, μιλοῦσαν τὴν ἴδια γλῶσσα, προσκυνοῦσαν τοὺς ἴδιους θεοὺς καὶ εἶχαν κοινούς προγόνους.

— Ἔτσι, φαίνεται, δημιουργήθηκε καὶ ἡ πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, εἶπε ὁ Περικλῆς. Καὶ ἐμεῖς μιλάμε ὅλοι ἑλληνικά, πιστεύουμε στὴν ἴδια θρησκεία, κατοικοῦμε στὴν ἴδια χώρα καὶ ἔχουμε τοὺς ἴδιους προγόνους. Θυμᾶσαι ποὺ στὶς 28 Ὀκτωβρίου ὁ δάσκαλός μας, ὁ κύριος Χαρίδημος, μᾶς μίλησε γιὰ τοὺς προγόνους μας καὶ γιὰ τὰ ἡρωϊκὰ τους κατορθώματα ;

— Καὶ βέβαια τὸ θυμᾶμαι, ἐφώνασε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπάς μου, ποὺ τὸν ρώτησα ὅταν γύρισε ἐκεῖνο τὸ βράδι, μοῦ ἐξήγησε ὅτι οἱ διάφορες φυλὲς στὴν ἀρχὴ ἐγύριζαν ἀπὸ τὸν ἓνα τόπο στὸν ἄλλο, χωρὶς σπίτια, χωρὶς προστασία καί, ὅταν κάποτε τύχαινε ν' ἀνακαλύπτουν κάποια εὐφορη καὶ μεγάλη πεδιάδα, ἔφτιαχναν ἐκεῖ τὰ κονάκια τους, κουβαλοῦσαν τὰ κοπάδια τους, ἔσπερναν τὰ χωράφια καὶ σιγὰ - σιγὰ συνήθιζαν πιά στὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ἀγαποῦσαν καί, στὸ τέλος, δὲν ἀποφάσιζαν νὰ τὸ ἐγκαταλείψουν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἔβρισκαν ἄλλη καλύτερη περιοχὴ. Αὐτὴ πιά ἦταν ἡ πατρίδα τους.

— Τώρα ποὺ τὸ λές, θυμήθηκα τὰ Θρησκευτικὰ, ἐφώνασε ὁ Σωκράτης. Ὁ Μωϋσῆς δὲν ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ ; Δὲν πῆρε τὸν λαό του γιὰ νὰ πᾶνε νὰ ἐγκατασταθοῦν γιὰ πάντα σὲ μιὰ δική τους γῆ ; Ὁ Μωϋσῆς ἦταν μάλιστα καὶ ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας. Θυμᾶσαι ποὺ μάθαμε στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὸν Θεό, ποὺ τοῦ ἔδωσε τὶς Δέκα Ἐντολές ;

— Δηλαδή τοῦ ἔδωσε τοὺς νόμους ! ἐξήγησε θριαμβευτικὰ ὁ Γιαννάκης.

-- Καὶ τί ἔγινε, ἀφοῦ ἡ κάθε φυλὴ ἐγκαταστάθηκε σὲ ὀρισμένο τόπο ; Τότε ἔγινε καὶ ἡ Ἑλλάδα ; θέλησε νὰ μάθη ὁ Περικλῆς.

Ἄλλὰ ὁ Γιαννάκης δὲν μποροῦσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν καινούργια αὐτὴ ἀπορία τοῦ φίλου του. Ἦξερε μόνο νὰ τοῦ πῆ, ὅτι οἱ φυλὲς αὐτὲς σὲ κάθε χώρα ἐσχημάτισαν τὰ πρῶτα κ ρ ἄ τ η.

Ἐποσχέθηκε ὅμως στὰ παιδιὰ νὰ διαβάσῃ τὸ βράδι ἐκεῖνο καὶ νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὴν ἐπομένη.

Οἱ τέσσερες φίλοι χωρίστηκαν καὶ καθένας σκεφτόταν τί ὠραία πού ἦταν ἡ συζήτησι αὐτή.

Οἱ φυλακῆς τοῦ Σωκράτη

Ο Περικλῆς καὶ ὁ Γιαννάκης πῆγαν στὸ δωμάτιο τῆς Καλλιόπης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Γιαννάκη, γιὰ νὰ τὴν ρωτήσουν ἂν εἶχε νὰ τοὺς δανείσῃ κόλλα, νὰ φτιάξουν ἓναν ἀετὸ πού θὰ τὸν πετοῦσαν τὴν Καθαρὴ Δευτέρα. Βρῆκαν ὅμως τὴν Καλλιόπη νὰ διαβάξῃ γιὰ τοὺς διαγωνισμοὺς τὸν « Κρίτωνα » τοῦ Πλάτωνος. Ἦταν δύσκολο τὸ κείμενο καὶ ἡ Καλλιόπη δὲν τὰ κατάφερε καὶ τόσο καλά. Προσπάθησαν λοιπὸν νὰ τὴν βοηθήσουν στὴν ἐξηγησι καί, στὸ τέλος, κατόρθωσε ἡ Καλλιόπη νὰ μεταφράσουν τὸ ἀρχαῖο κείμενο, πού μὲ λίγα λόγια ἔλεγε τὰ ἑξῆς :

ἽΟ Σωκράτης εἶναι στὴ φυλακὴ καταδικασμένος ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν Ἀθηναίων νὰ πιῇ τὸ κώνειο, ἓνα δηλητήριο δηλαδὴ πού φέρνει τὸ θάνατο. ἽΟ μαθητῆς του, ὁ Κρίτων, τὸν ἐπισκέπτεται στὴ φυλακὴ καὶ τοῦ λέει ὅτι μπορεῖ νὰ δραπετεύσῃ, γιὰτὶ ἔχει πληρώσει τὸν φύλακα τῆς φυλακῆς. ἽΟ Σωκράτης ὅμως ἀρνεῖται νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐξηγεῖ στὸν Κρίτωνα πὼς πρέπει νὰ μείνῃ καὶ νὰ πιῇ τὸ κώνειο, γιὰτὶ ὁ πολίτης πρέπει νὰ ὑποτάσσεται στοὺς νόμους τῆς πατρίδας του. Λέει μάλιστα στὸν Κρίτωνα ὅτι οἱ νόμοι

φανερώθηκαν στὸν ὕπνο του σὰν ἄνθρωποι καὶ τοῦ εἶπαν :

« Νομίζεις, Σωκράτη, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξη κράτος, ὅταν οἱ ἀποφάσεις του δὲν εἶναι ἰσχυρὲς καὶ ὅταν οἱ πολῖτες τὶς περιφρονοῦν ; Ἐμεῖς οἱ νόμοι σὲ γεννήσαμε, σὲ ἀναθρέψαμε καὶ σὲ μορφώσαμε, δίνοντας σὲ σένα ὅπως καὶ στοὺς ἄλλους πολῖτες ὅ,τι πιὸ καλὸ εἶχαμε. Σὲ ὅποιον δὲν ἀρέσουμε, εἶναι ἐλεύθερος νὰ φύγη καὶ νὰ ἐγκατασταθῆ ἄλλοῦ. Αὐτὸς ὅμως ποὺ θὰ μείνη, ἀφοῦ ἐξετάση καὶ μάθη μὲ ποιὸν τρόπο ἐμεῖς διοικοῦμε καὶ δικάζουμε, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ κάνη ἐκεῖνο ποὺ διατάζουμε ἐμεῖς. »

Τὰ παιδιὰ συγκινήθηκαν ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ Σωκράτη καὶ παρακάλεσαν τὸ ἴδιο ἀπόγευμα τὸν κ. Κώστα, τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, νὰ τὰ πάη στὸ Μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ἄκρόπολι, γιὰ νὰ δοῦν καὶ ἀπὸ κοντὰ τὶς « Φυλακὲς τοῦ Σωκράτη », γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχαν ἀκούσει νὰ μιλοῦν διάφοροι συμμαθητὲς τους.

Καί, ὅταν βρέθηκαν ἐκεῖ, τοὺς φάνηκε ὅτι ἔβλεπαν τοὺς νόμους σὰν ἀσπροντυμένες νέες νὰ πλησιάζουν τὸν γερο - Σωκράτη καὶ νὰ σκύβουν ἐπάνω του καὶ νὰ τοῦ μιλοῦν.

Ὁ κ. Κώστας τότε συγκινήθηκε καὶ ἐκεῖνος καὶ ἐξήγησε στὰ παιδιὰ ὅτι, γιὰ ἓνα λαὸ ἐλεύθερο, ἡ ὑπακοή στοὺς νόμους δὲν εἶναι ὑποδούλωσι, ἀλλὰ κάτι ἐντελῶς διαφορετικὸ, σὰν ὁ πολίτης νὰ ὑπακούη στὸν ἑαυτό του. Εἶναι συμφέρον τοῦ πολίτη νὰ ὑπάρχη τὸ κράτος καὶ νὰ διοικῆται καλά, γιατί, εἴτε ἔμπορος εἶναι, εἴτε ὑπάλληλος, εἴτε ἐπαγγελματίας, εἴτε ἐργάτης, πάντα θὰ ἔχη κάτι νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ κράτος

καὶ τὸ κράτος θὰ μπορέσῃ ν' ἀνταποκριθῆ σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς αἰτήσεις, μόνο ὅταν τὸ βοηθοῦν ὅλοι μαζί οἱ πολίτες καὶ ὁ καθένας χωριστά, ὑπακούοντας στοὺς νόμους.

Τὰ παιδιὰ ἄκουσαν μὲ ἐνδιαφέρον ὅσα τοὺς εἶπε ὁ κ. Κώστας καὶ ὑποσχέθηκαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον νὰ γίνουν καλοὶ πολίτες, νὰ ὑπακούουν στὸ κράτος καὶ στοὺς νόμους καὶ νὰ μὴν κάνουν ποτὲ κακὸ στὴν πατρίδα τους παρακούοντας στοὺς νόμους τῆς.

Μαρὸς ἀπὸ τὴν Μητρόπολι

Ενα μεσημέρι ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς, πού εἶχαν τελειώσει νωρὶς τὸ σχολεῖο τους, περπατοῦσαν χαζεύοντας στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, βρέθηκαν ἔτσι ἔξω ἀπὸ τὴν Μητρόπολι. Εἶχαν πάει καὶ ἄλλοτε καὶ εἶχαν δῆ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐκκλησία κοντὰ στὴν πλατεῖα Συντάγματος, πού εἶναι ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς πρωτεύουσῆς. Σήμερα ὅμως οἱ πόρτες ἦσαν κλειστές, ἐνῶ πλῆθος κόσμος, ἀνάμεσα στὸν ὁποῖο καὶ πολλοὶ ἱερεῖς, περίμεναν ἀπ' ἔξω. Ὁ Γιαννάκης μὲ τὸν Περικλῆ πλησίασαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ἀνακατώθηκαν μὲ τὸ πλῆθος, προσπαθώντας νὰ καταλάβουν τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Γιατί ἦσαν οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας κλειστές καὶ τί ἤθελε ὁ κόσμος ἐκεῖ ἀπ' ἔξω ;

Πιὸ περίεργος ἀπὸ τοὺς δύο ὁ Περικλῆς, δὲν κρατήθηκε καί, ὅταν δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ἀπὸ τίς κουβέντες τῶν ἄλλων τί συνέβαινε, ρώτησε ἕναν κύριο πού στεκόταν δίπλα τους. Ἐκεῖνος ἐξήγησε στὰ δύο παιδιά, ὅτι μέσα στὴν Μητρόπολι εἶναι κλεισμένοι ὅλοι οἱ Μητροπολίτες καὶ ἐξέλεγαν τὸν νέο Ἀρχιεπίσκοπο τῆς χώρας.

— "Α ! Εἶναι αὐτὸς ποὺ θὰ πάρῃ τὴν θέσι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ποὺ πέθανε τὴν περασμένη ἑβδομάδα ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς. Πρέπει νὰ βγῆ ἓνας καινούργιος Ἀρχιεπίσκοπος στὴν θέσι ἐκείνου ποὺ πέθανε. Γι' αὐτὸ ἡ Ἱεραρχία συνεδριάζει τώρα, ἐξήγησε ὁ εὐγενικὸς κύριος.

— Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Ἱεραρχία ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Εἶναι οἱ 65 Ἐπίσκοποι καὶ Μητροπολίτες ἀπ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐξήγησε ὁ συνομιλητὴς τῶν παιδιῶν.

Ὁ Γιαννάκης τότε θυμήθηκε νὰ ρωτήσῃ καὶ αὐτὸς κάτι :

— Ἄλλο πράγμα εἶναι ἡ Ἱεραρχία καὶ ἄλλο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ποὺ μάθαμε στὰ Θρησκευτικά ;

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἶναι τὸ σῶμα ποὺ διοικεῖ τὴν Ἐκκλησία, εἶπε πρόθυμα ὁ νέος τους φίλος. Εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνησις ποὺ διοικεῖ ὁλόκληρο τὸ κράτος ἢ ὅπως τὸ διοικητικὸ συμβούλιο ἐνὸς φιλανθρωπικοῦ σωματείου ποὺ διοικεῖ αὐτὸ τὸ σωματεῖο. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διοικεῖ τὴν ἑλληνικὴ Ἐκκλησία σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς θρησκείας καὶ τοὺς νόμους τοῦ κράτους.

— Τὸ καταλάβαμε αὐτό, φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἀλλὰ πέστε μας τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ποιοὶ ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ;

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ποὺ εἶναι ἡ κορυφὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀρισμένους Ἐπισκόπους ἢ Μητροπολίτες, ὅπως λέγονται οἱ Ἐπίσκοποι ὅταν ἔχουν ἔδρα τους μιὰ Μητρόπολι. Ἡ Ἑλλάς ἔχει πολλοὺς Μητροπολίτες καὶ πολλοὺς Ἐπισκόπους, ἀλλὰ οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζουν ποιοὶ Μητροπολίτες

κατὰ σειράν ἀποτελοῦν τὴν Ἱερά Σύνοδο, τοὺς ἐξήγησε ἕνας παπὰς ποὺ εἶχε στὸ μεταξύ πλησιάσει καὶ παρακολουθοῦσε τὴν κουβέντα.

— Καλά. Μόνον Ἐπίσκοποι μποροῦν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου; Ὁ παπα - Νικόλας τῆς ἐνορίας μας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι στὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ αὐτός; ἐρώτησε ξανά ὁ Περικλῆς.

— Δὲν τὸν ξέρω τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας σας, οὔτε ξέρω τί βαθμὸ ἔχει, ἀλλὰ νομίζω ὅτι τώρα δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἐπισκόπους ἢ Μητροπολίτες καὶ δὲν εἶναι εὐκόλο πρᾶγμα νὰ γίνῃ ἕνας ἱερέας Ἐπίσκοπος.

— Καλά, πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης. Καὶ οἱ Ἐπίσκοποι δὲν εἶναι ἱερεῖς;

Ὁ παπὰς τότε τοὺς ἐξήγησε ὅτι, ὅπως γίνεται παντοῦ, ἔτσι καὶ στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχουν βαθμοί. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια, ὑπάρχουν τρεῖς βαθμοί. Ὁ διάκονος, ποὺ εἶναι καὶ ὁ κατώτερος βαθμός· ὁ ἱερεὺς (πρεσβύτερος), δεύτερος βαθμός· καὶ, τέλος, ὁ Ἐπίσκοπος.

— Ὅλες οἱ ἄλλες ὀνομασίες ποὺ ἀκοῦτε δὲν εἶναι βαθμοί, εἶναι τίτλοι, πρόσθεσε.

Περίεργος ὁ Περικλῆς, θέλησε νὰ μάθῃ ἂν αὐτὸ γίνεται σὲ ὅλα τὰ κράτη. Ὁ εὐγενικὸς κύριος, ποὺ στὴν ἀρχὴ τοὺς εἶχε λύσει τὶς ἀπορίες, πῆρε καὶ πάλι τὸν λόγο :

— Ἄ, ὄχι, εἶπε. Κάθε χώρα μπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ δικό της σύστημα καὶ τὸν δικό της τρόπο διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Καί, καθὼς πρέπει νὰ ξέρετε, ὑπάρχουν πολλὲς θρησκείες, ὅπως π.χ. οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ Μουσουλμάνοι, οἱ Βουδδιστὰι καὶ ἄλλοι. Ἀκόμη καὶ ἡ Χρι-

στιανική θρησκεία είναι χωρισμένη σέ διάφορα δόγματα. Ὑπάρχουν Χριστιανοί Ὀρθόδοξοι, Καθολικοί, Εὐαγγελισταί, Διαμαρτυρόμενοι. Ἐσεῖς οἱ δύο, πού θά πηγαίνετε ἀσφαλῶς σχολεῖο, πρέπει νά ξέρετε ποιά εἶναι ἡ δική μας θρησκεία.

Ὁ Γιαννάκης καί ὁ Περικλῆς φώναξαν τότε μέ μιὰ φωνή:

— Καί βέβαια ξέρουμε ! Εἴμαστε Χριστιανοί Ὀρθόδοξοι !

— Μπράβο, παιδιά μου ! Οἱ πιό πολλοί Ἕλληνες εἴμαστε Χριστιανοί Ὀρθόδοξοι καί ἡ Ἐκκλησία μας λέγεται Ἑλληνική Αὐτοκέφαλη Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Καί τήν λένε Αὐτοκέφαλη, ἐπειδὴ ἔχει δική της Ἱερά Σύνοδο καί διοικεῖται μόνη της, χωρίς νά ὑπάγεται στό Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως τὰ παλιά τὰ χρόνια. Ἡ Ἐκκλησία μας ὅμως ἀναγνωρίζει ὅτι κεφαλή τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καί σήμερα, ὅπως παλαιότερα, οἱ Ἕλληνες σέβονται καί τιμοῦν τήν Ἐκκλησία τους καί τούς ἱερεῖς της. Ὁχι μόνο γιατί ἡ Ἐκκλησία καί ἡ θρησκεία εἶναι βαθιά ριζωμένες στήν ψυχὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ ἀκόμη καί ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία, σ' ὅλες τὶς δύσκολες καί μεγάλες στιγμὲς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁδηγούς του. Αὐτὸ ἔγινε καί τὸ 1821 καί ἀργότερα καί γίνεται καί τώρα στήν Κύπρο.

Ένας περιώσατος

στην πλατεία του Σύνταγματος

Ηταν ένα Σάββατο βράδι και ο Γιαννάκης με τον φίλο του τον Περικλή γύριζαν από το Στάδιο, όπου είχαν παρακολουθήσει τους σχολικούς αγώνες.

Ήταν κουρασμένα τα παιδιά και περπατούσαν σιγά - σιγά. Περνώντας από το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, έστριψαν και κατέβηκαν τις σκάλες προς το Σύνταγμα. Στην πλατεία είδαν να κάθεται στο καφενείο ο κύριος Κώστας, ο πατέρας του Γιαννάκη. Άλλα και αυτός τους είδε και τους φώναξε να καθήσουν κοντά του. Ο Περικλής, με όλη του την κούρασι, ήταν πάντα έτοιμος για τις ερωτήσεις του όπως πάντοτε.

— Γιατί λέγεται η πλατεία αυτή Σύνταγμα; Τι είναι, αλήθεια, το Σύνταγμα; ρώτησε άμέσως.

Ο κ. Κώστας τότε εξήγησε στα παιδιά ότι το Σύνταγμα είναι ο πρώτος νόμος μέσα στο κράτος και τον λένε και Καταστατικό Χάρτη της Χώρας.

— Μέσα εκεί γράφει, αν ένα κράτος είναι Δημοκρατία ή Βασιλεία, ποιός ψηφίζει τους νόμους, ποιός κυβερνάει την χώρα, τί δικαιώματα και υποχρεώσεις

ἔχουν οἱ πολῖτες αὐτῆς τῆς χώρας. Στὸ Σύνταγμα ἐπίσης λέει ὅτι ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ κράτους εἶναι αὐτὴ εἰς τὴν ὁποίαν γράφονται οἱ νόμοι καὶ τὰ δημόσια ἔγγραφα καὶ ὅτι ἡ ἐπίσημη θρησκεία εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική.

— Ἄ, ὥστε λοιπὸν αὐτὸ εἶναι ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Καὶ ἐγὼ ἄκουγα τόσον καιρὸ Σύνταγμα καὶ δὲν καταλάβαινα τί ἦταν αὐτό.

— Πρέπει νὰ ξέρετε, παιδιά, ὅτι τὸ Σύνταγμα εἶναι κάτι πολὺ σπουδαῖο, σχεδὸν ἱερό ! εἶπε ὁ κ. Κώστας. Ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ δικασταὶ ὀρκίζονται, ὅταν θὰ ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά τους, ὅτι θὰ τηρήσουν τὸ Σύνταγμα. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ βουλευταί. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλιάς ὀρκίζεται πίστι στὸ Σύνταγμα. Τὸ Σύνταγμα τὸ ἴδιο λέει στὸ τελευταῖο του ἄρθρο : « Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων. » Αὐτὸ θὰ πῆ ὅτι οἱ πολῖτες, πού ζήτησαν οἱ ἴδιοι νὰ ἔχουν τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ τὸ ψηφίσουν ἀντιπρόσωποί τους, πού τοὺς ἐξέλεξαν ἐπίτηδες γι' αὐτό, πρέπει νὰ θέλουν νὰ τὸ τηρήσουν. Γιατί, ὅσοι δὲν τὸ τηροῦν, δὲν εἶναι πατριῶτες.

— Δὲν μᾶς εἶπατε ὅμως, κ. Κώστα, γιατί λέγεται « πλατεῖα τοῦ Συντάγματος ».

— Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ φθάσω, εἶπε ὁ κ. Κώστας. Τὰ πρῶτα χρόνια μετὰ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821 ἦλθε στὴν Ἑλλάδα ὁ Βασιλεὺς Ὁθων. Αὐτὸς κυβερνοῦσε μόνος, χωρὶς τὴν βοήθεια τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς ὅμως ἤθελε νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς γνώμη καὶ ν' ἀκούγεται ἡ γνώμη του. Ζητοῦσε λοιπὸν « Σύνταγμα ». Ἐνα βράδι, τὴν 3ῃ Σεπτεμβρίου 1843, σ' αὐτὴν ἐδῶ

τὴν πλατεῖα, ποὺ λεγόταν τότε πλατεῖα Ἀνακτόρων, ὁ λαὸς συγκεντρώθηκε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν Βασιλέα, ποὺ ἔμενε σὲ κεῖνο ἐκεῖ τὸ παλάτι, νὰ γίνῃ τὸ Σύνταγμα. Ἦθελαν δηλ. οἱ πολῖτες νὰ συμμετέχουν καὶ αὐτοὶ στὴν ψήφισι τῶν νόμων καὶ νὰ ὑπάρχουν σὲ ἓνα χαρτὶ γραμμένες οἱ ἐλευθερίες τοῦ κάθε πολίτη. Τελικὰ αὐτὸ ἔγινε τὸ 1844. Σὲ ἀνάμνησι αὐτοῦ τοῦ γεγονότος λέγεται ἡ περιοχὴ ἐτούτη πλατεῖα τοῦ Συντάγματος καὶ ἓνας δρόμος ποὺ φεύγει ἀπὸ τὴν Ὀμόνοια ὁδὸς 3ης Σεπτεμβρίου.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἤθελε νὰ μάθῃ καὶ κάτι ἄλλο.

— Εἶπες, πατέρα, ὅτι τὸ Σύνταγμα εἶναι ὁ πρῶτος νόμος τοῦ κράτους. Ὑπάρχουν δηλαδὴ καὶ ἄλλοι νόμοι δευτερώτεροι ;

— Πολλὴ σωστὴ ἢ παρατήρησί σου, παιδί μου, εἶπε ὁ πατέρας του. Βέβαια ὑπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοὶ νόμοι καὶ κάθε μέρα σχεδὸν γίνονται καὶ καινούργιοι, ποὺ τοὺς ψηφίζει ἡ Βουλὴ, δηλ. οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Μὰ ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τὸ Σύνταγμα, γιατί, ὅταν δὲν εἶναι, λέγονται ἀ ν τ ι σ υ ν τ α γ μ α τ ι κ ο ῖ, καὶ τὰ δικαστήρια μποροῦν ν' ἀρνηθοῦν νὰ τοὺς ἐφαρμόσουν. Οἱ νόμοι μποροῦν ν' ἀλλάξουν εὐκόλα, γιατί ἓνας νεώτερος νόμος τροποποιεῖ τὸν παλιό. Τὸ Σύνταγμα ὅμως δύσκολα ἀλλάζει, γιατί πρέπει νὰ τὸ ψηφίσῃ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, δηλ. ἀντιπρόσωποι ποὺ τοὺς ἐκλέγει ἐπίτηδες ὁ λαός, γιὰ νὰ ψηφίζουν τὸ Σύνταγμα.

— Τὸ Σύνταγμα ποὺ ἔχουμε τώρα πότε ψηφίστηκε ; ρώτησε πάλι ὁ Περικλῆς.

— Τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1952 ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ του, τοῦ ἐξήγησε ὁ κ. Κώστας.

— Θα κοιτάξω αύριο στὴ Σχολικὴ Βιβλιοθήκη, νὰ δῶ μήπως τὸ ἔχουν ἐκεῖ, καὶ θὰ ζητήσω νὰ τὸ διαβάσω, εἶπε ὁ Γιαννάκης.

— Καὶ ἐγὼ θὰ κάνω τὸ ἴδιο ! φώναξε ὁ Περικλῆς.

— Καλὰ θὰ κάνετε, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ κ. Κώστας. Καὶ νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸν δάσκαλό σας νὰ τὸ δείξη καὶ στὰ ἄλλα παιδιὰ.

Μὲ τὴν συζήτησι ἡ ὥρα εἶχε περάσει καὶ τὰ παιδιὰ, μὲ τὸν κ. Κώστα, ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι. Πρὶν φύγουν ὅμως, ὁ Γιαννάκης ξανακοίταξε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ Παλιὰ Ἀνάκτορα καὶ εἶπε :

— Πόσο ἀλλιώτικο μοῦ φαίνεται τώρα αὐτὸ τὸ παλάτι, ὕστερα ἀπὸ ὅσα μᾶς εἶπες, πατέρα ! Νομίζω πὼς εἶναι ζωντανὸ καὶ θὰ μιλήσῃ γιὰ νὰ μᾶς πῆ τὴν ἱστορία του !

Ἀσρόοωτες διακοωές

Εκείνη τὴν Πέμπτη ἦρθε ξαφνικά στὰ παι-
διὰ τοῦ σχολείου ἓνα . . . εὐχάριστο μή-
νυμα. Τὸ Σάββατο δὲν θὰ εἶχαν σχολεῖο,
οὔτε καὶ τὴν Δευτέρα, ἴσως μάλιστα νὰ
μὴ γινόταν μάθημα οὔτε καὶ τὴν Τρίτη.

— Εἶναι ἐκλογές, τοὺς ἐξήγησαν οἱ δάσκαλοι,
καὶ τὸ σχολεῖο θὰ γίνῃ ἐκλογικὸ τμῆμα, γιὰ
νὰ ἔλθουν οἱ κάτοικοι τῆς ἐνορίας νὰ ψηφίσουν καὶ νὰ
βγάλουν τὴ νέα Βουλὴ καὶ τὴ νέα Κυβέρνησι.

Τὰ παιδιὰ δὲν κατάλαβαν καὶ πολλὰ πράγματα,
εὐχαριστήθηκαν ὅμως πού δὲν θὰ εἶχαν μαθήματα ἐπὶ
τόσες ἡμέρες. Τὰ περισσότερα ἐσκόρπισαν γιὰ νὰ παί-
ξουν. Μερικὰ ὅμως ἐνδιαφέρθηκαν νὰ μάθουν πιὸ πολλὰ
γιὰ τὶς ἐκλογές. Τί ἦταν οἱ ἐκλογές αὐτές, πού μπορού-
σαν νὰ κλείνουν καὶ τὸ σχολεῖο ἀκόμα ;

Πρῶτος καὶ καλύτερος ὁ Γιαννάκης καὶ ἀπὸ κοντὰ
ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς. Νὰ τοὺς ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ μιὰ
γωνιά, μὲ τί σοβαρότητα κουβέντιαζαν πάνω στὸ ζή-
τημα αὐτό.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μερικοὶ στρατιῶτες ἔφθασαν στὸ
σχολεῖο καὶ ἄρχισαν νὰ κουβαλοῦν δύο μεγάλα κιβώ-
τια καὶ ἓνα σωρὸ πακέτα μὲ χαρτιά στὴ μεγάλη αἴθουσα.

— Ἄντὶ νὰ καθόμαστε ἐδῶ, δὲν πᾶμε καλύτερα νὰ ρωτήσουμε αὐτὸν τὸν στρατιώτη ποὺ κάθεται φρουρὸς στὴν πόρτα ; ἐπρότεινε ὁ Περικλῆς.

Ἡ ἰδέα ἄρεσε καὶ στὸν Γιαννάκη καὶ τὰ δυὸ παιδιά, μὲ κάποιον δισταγμὸ, σπρώχνοντας τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, πλησίασαν τὸν φρουρὸ ποὺ τοὺς ἔβλεπε χαμογελώντας.

Πιὸ θαρραλέος ὁ Γιαννάκης, ρώτησε τὸν στρατιώτη γιατί εἶχαν ἐγκατασταθῆ οἱ στρατιῶτες στὸ σχολεῖο καὶ γιατί ἐσταμάτησαν τὰ μαθήματα.

— Μὰ δὲν ἀκούσατε ὅτι θὰ γίνουν τὴν Κυριακὴ ἐκλογές ; ρώτησε ἐκπληκτος ὁ φρουρός. Ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει !

— Ναί, αὐτὸ τὸ ἀκούσαμε, εἶπε ἀμέσως ὁ Γιαννάκης. Μὰ τὸ σχολεῖο μας τί τὸ θέλουν ; Ἐμεῖς τὰ παιδιά δὲν ψηφίζουμε.

Τότε ὁ στρατιώτης προθυμοποιήθηκε νὰ ἐξηγήσῃ στὰ δυὸ ἀγόρια ὅσα ἤξερε καὶ αὐτός.

— Ἐσεῖς βέβαια δὲν ψηφίζετε, γιατί εἴσαστε μικροὶ ἀκόμα. Ὅλοι ὅμως οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες, ποὺ ἔχουν περάσει τὰ 21, θὰ ψηφίσουν τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ. Μὲ τὴν ψῆφο τους αὐτὴ θὰ δείξουν ποιὸν θέλουν γιὰ νὰ μᾶς κυβερνήσῃ στὰ ἐρχόμενα τέσσερα χρόνια. Στὴν Ἑλλάδα ἔχουμε δημοκρατικὸ πολίτευμα καὶ κυβερνᾷ ὁ λαός. Οἱ Ἕλληνες ὅμως εἶναι σχεδὸν ὀκτῶ ἑκατομμύρια καὶ ἡ Κυβέρνησι εἶναι μόνον λίγοι ἄνθρωποι. Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὅταν κάθε πόλι τῆς Ἑλλάδος ἦταν ξεχωριστὸ κράτος καὶ οἱ πολῖτες ἦταν λίγοι, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου μαζεύονταν σὲ μιὰ πλατεῖα καὶ ἀποφάσιζαν γιὰ τὰ κοινὰ ζητήματα.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω καὶ ἐγώ, πετάχτηκε ὁ Περικλῆς.

Ὁ δάσκαλος μου εἶπε πῶς πρέπει νὰ εἶμαι ὑπερήφανος πού μὲ λένε Περικλῆ, γιατί στὴν ἀρχαία Ἀθήνα ὁ μέγανος Περικλῆς μιλοῦσε στοὺς Ἀθηναίους στὴν « Ἐκκλησία τοῦ δήμου », ὅπου μαζεῦονταν ὄλοι καὶ ἀποφάσιζαν γιὰ τόσα ζητήματα, ἀκόμη καὶ γιὰ νὰ κτίσουν τὸν Παρθενῶνα.

— Βλέπω λοιπὸν πῶς ξέρετε ἀρκετά, παρατήρησε εὐχαριστημένος ὁ στρατιώτης, πού καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρεσαν οἱ συζητήσεις. Σήμερα ὅμως, πού τὰ κράτη εἶναι μεγάλα καὶ οἱ πολῖτες πολλὰ ἑκατομμύρια, τὰ πράγματα δὲν γίνονται ἔτσι. Οἱ πολῖτες δὲν κυβερνοῦν αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ διαλέγουν τοὺς ἀντιπροσώπους τους, πού λέγονται βουλευταί, καὶ αὐτοὶ πλέον ἀποφασίζουν γιὰ τὸ πῶς θὰ κυβερνηθῆ τὸ κράτος καὶ ψηφίζουν τοὺς νόμους.

— Τί ὠραία πού μᾶς τὰ λέει ! ἐφώνασε ὁ Γιαννάκης. Ἀρχίζω καὶ τὰ καταλαβαίνω πολὺ καλύτερα.

— Τὰ πολλὰ ἑκατομμύρια οἱ πολῖτες, ἐξακολούθησε ὁ στρατιώτης, πού τοὺς λέν καὶ ἐκλογεῖς ἢ ψηφοφόρους, θὰ μοιραθοῦν σὲ διάφορα τμήματα γιὰ νὰ ψηφίσουν. Καὶ αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ δημόσια κτίρια, σχολεῖα, ἐκκλησίες, τὸ Πανεπιστήμιο κλπ. Καταλάβατε λοιπὸν τώρα γιατί ἔγινε ἐκλογικὸ τμήμα καὶ τὸ σχολεῖο σας ;

Ὁ στρατιώτης, πού ἦταν καλός, ἄφησε τὰ παιδιά νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ στὶς αἴθουσες.

Τὰ πράγματα εἶχαν ἀλλάξει πολὺ ἐκεῖ μέσα.

— Γιά δές, Γιαννάκη, πῶς ἔγινε ἡ Τρίτη τάξι ! ἐφώνασε ὁ Περικλῆς. Παρ' ὀλίγο νὰ μὴ τὴν γνωρίσω !

Πραγματικά, ὄλα τὰ θρανία ἦταν σὲ μιὰν ἄκρη. Στὴ μέση εἶχαν στήσει δύο τραπέζια, γιὰ νὰ κάθεται

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΓΡΗΨΜΑ

ή επιτροπή που θα έλεγχε αν γίνονται τίμιες οι εκλογές, να μην ψηφίζουν δηλ. δυο φορές οι ίδιοι άνθρωποι ή να ψηφίζουν εκλογείς από άλλα μέρη κλπ. Στο βάθος είχαν τοποθετήσει τον μαυροπίνακα έτσι, ώστε να σχηματίσει ένα χώρισμα.

— Από κει πίσω πάει ο κάθε ψηφοφόρος και, χωρίς να τον βλέπει κανένας, διαλέγει το ψηφοδέλτιο που προτιμά και το βάζει μέσα στον φάκελο που του δίνει η επιτροπή. Δεν έχετε ακούσει πως η ψηφοφορία είναι μυστική; τους είπε ο στρατιώτης, που στο μεταξύ είχε φύγει από σκοπός.

— Αυτό το έχουμε ακούσει, είπε ο Γιαννάκης, αλλά θα ήθελα να μάς πείτε πως ψηφίζει ο κόσμος. Έγώ το μόνο που θυμάμαι από τις προηγούμενες εκλογές είναι οι μεγάλες ουρές που έκανε ο κόσμος μπρος από τα σχολεία και τα άλλα εκλογικά τμήματα.

— Η ουρά αυτή είναι η αρχή της ψηφοφορίας, εξήγησε ο στρατιώτης. Ένας - ένας από την ουρά μπαίνει στην αίθουσα, δείχνει την ταυτότητά του ή το εκλογικό του βιβλιάριο, δηλ. το βιβλιάριο που του επιτρέπει να ψηφίσει. Αυτό γράφει μέσα το όνομα του ψηφοφόρου και έχει τη φωτογραφία του. Η επιτροπή βλέπει αν ο ψηφοφόρος είναι γραμμένος στον εκλογικό κατάλογο. Ύστερα ο ψηφοφόρος θα πάρει από το τραπέζι τα ψηφοδέλτια, δηλ. τα χαρτιά που γράφουν άπάνω τα ονόματα εκείνων που επιθυμούν να εκλεγούν βουλευταί, που τους λέμε υποψηφίους. Κάθε κόμμα έχει και δικό του ψηφοδέλτιο . . .

— Στάσου, στάσου! έφώναξε ο Γιαννάκης. Νά μια ευκαιρία να μου εξηγήσης κάτι που ήθελα να μάθω τόσον καιρό. Τι είναι, αλήθεια, τα κόμματα;

— Τὰ κόμματα, εἶπε ὁ στρατιώτης, εἶναι ὁμάδες ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν ἓνα ὀρισμένο πρόγραμμα, πῶς δηλαδή νὰ διοικηθῆ τὸ κράτος, καὶ ὑπόσχονται ὅτι, ὅταν τοὺς ψηφίσῃ ὁ λαὸς καὶ μποῦν στὴν Βουλὴ, θὰ ἐφαρμόσουν αὐτὸ τὸ πρόγραμμα. Ἐχουν ἓναν ἀρχηγό, ποὺ εἶναι γνωστὸς ἀπὸ προηγουμένη δρᾶσι του. Καί, ὅταν τὸ κόμμα αὐτὸ πάρῃ τὴν πλειοψηφία, ὁ ἀρχηγὸς του γίνεται πρωθυπουργός.

— Μπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἶναι ὑποψήφιος ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ στρατιώτης, φθάνει νὰ εἶναι 25 ἐτῶν, ἄνδρας ἢ γυναίκα, καὶ νὰ μὴν ἔχη καταδικασθῆ γιὰ κάποιον λόγο. Ἄς ξαναγυρίσουμε ὁμῶς στὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς, ἐξακολούθησε. Ὁ ψηφοφόρος βάζει τὸ ψηφοδέλτιο ποὺ προτιμᾷ στὸν φάκελο καὶ τὸν ρίχνει σὲ κεῖνο τὸ μεγάλο κουτί, ποὺ τὸ λένε κάλπη. Τὸ βράδι, ὅταν δύσῃ ὁ ἥλιος, μετροῦνται τὰ ψηφοδέλτια σὲ κάθε τμῆμα καὶ τὴν καταμέτρησι τὴν παρακολουθεῖ ἓνας δικαστής, γιὰ νὰ μὴ γίνωνται ἐπιτηδες λάθη στὸ μέτρημα. Ὅποιο κόμμα πάρῃ τοὺς πιὸ πολλοὺς ψήφους, θὰ ἔχη καὶ τοὺς περισσότερους βουλευτάς. Οἱ βουλευταὶ βγαίνουν ἀνάλογα μὲ τὸ σύστημα ποὺ ἰσχύει στὶς ἐκλογές.

— Τί θὰ πῆ πάλι αὐτό ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Εἶναι λιγάκι δύσκολο νὰ τὸ καταλάβετε, ἀλλὰ θὰ προσπαθῆσω νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω, εἶπε ὁ στρατιώτης. Ἄν τὸ σύστημα εἶναι πλειοψηφικό, βγαίνει ἐκεῖνο τὸ κόμμα ποὺ παίρνει ἔστω καὶ μία ψῆφο περισσότερη ἀπὸ τὰ ἄλλα. Ἄν πάλι εἶναι ἀναλογικό, τότε θὰ βγοῦν τόσοι ὑποψήφιοι, ὅσοι ἀναλογοῦν στὶς ψήφους ποὺ πῆρε τὸ κάθε κόμμα.

— "Α, αυτό δὲν τὸ καταλάβουμε ! ἐφώναξαν τὰ δυὸ παιδιά μὲ μιὰ φωνή.

Ὁ στρατιώτης τότε πῆρε χαρτί καὶ μολύβι καὶ τοὺς ἔγραψε ἓνα παράδειγμα.

— "Ὅσον πάροουμε μιὰ περιφέρεια ὅπου ψηφίζουν 100.000 ἄνθρωποι καὶ βγαίνουν 10 βουλευταί. "Ὅσον ὑπάρχουν τρία κόμματα καὶ τὸ Α' παίρνει 40.000 ψήφους, τὸ Β' 30.000 καὶ τὸ Γ' 30.000, τότε, ἂν μὲν τὸ σύστημα εἶναι πλειοψηφικό, θὰ βγάλῃ τὸ Α' κόμμα καὶ τοὺς δέκα βουλευτάς. "Ὅσον εἶναι ἀπλή ἀναλογική, θὰ βγάλῃ τὸ Α' κόμμα 4, τὸ Β' 3 καὶ τὸ Γ' 3 βουλευτάς. Φθάνει ὅμως πιά γιὰ σήμερα. Τί γίνεται κατόπιν θὰ σᾶς τὰ ἐξηγήσῃ κανένας ἄλλος, ποὺ νὰ τὰ ξέρῃ καλύτερα ἀπὸ μένα, εἶπε ὁ στρατιώτης.

Πέρασαν τρεῖς μέρες ἀπὸ τότε. Τὴν Κυριακὴ τῶν ἐκλογῶν τὰ παιδιά παρακολούθησαν μὲ πιὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ μὲ γνῶσι τὶς οὐρὲς στὰ τμήματα καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο. "Ἦξεραν τώρα πῶς ψηφίζουν οἱ Ἕλληνες.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς ὁ κ. Κώστας ἐτοιμάστηκε νὰ πάῃ καὶ αὐτὸς νὰ ψηφίσῃ. Τὰ παιδιά τὸν συνόδευσαν ὡς τὴν πόρτα τοῦ σχολείου. Στὸ δρόμο τοὺς ἐξήγησε πῶς ὁ κάθε πολίτης πρέπει, πρὶν ψηφίσῃ, νὰ ἐξετάσῃ τί εἶναι ὁ κάθε ὑποψήφιος καὶ τὸ κάθε κόμμα.

— Πρέπει νὰ ψηφίζουμε μὲ προσοχή, γιὰ τὴν ψῆφο μας κανονίζουμε τὴν τύχη καὶ τὸ μέλλον τῆς χώρας μας, εἶπε μὲ σοβαρότητα.

Κι ἀποχαιρέτησε τὰ παιδιά, γιὰ νὰ σταθῇ καὶ αὐτὸς στὴν οὐρά.

Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει

Εἶχαν περάσει ἀρκετὲς ἡμέρες ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῶν ἐκλογῶν. Τὸν Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ τοὺς ἀπασχολοῦσε ὅμως τὴν ὥρα μιὰ ἄλλη ἀπορία. Μὲ ποῖον τρόπο μποροῦσε ἡ ψῆφος ποὺ ἔδινε ὁ ἓνας ἢ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος σὲ κάποιο ἐκλογικὸ τμῆμα τῆς γειτονιάς του νὰ ὀδηγήσῃ στὴν δημιουργία νέας Κυβερνήσεως ; Ρώτησαν τὸν κ. Κώστα, τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, καὶ ἐκεῖνος τοὺς ὑποσχέθηκε πὼς τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ ἀνοίγε ἡ Βουλὴ θὰ ἔπαιρνε τρεῖς προσκλήσεις γιὰ τὸ θεωρεῖο τῆς Βουλῆς, γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη συνεδρίασι.

Καὶ νὰ τὴν ὥρα ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς στὸ θεωρεῖο, καθισμένοι ἐμπρός, περιεργάζονται κάτω τὴν ὀλόφωτη αἴθουσα τῆς Βουλῆς.

Ἡ συνεδρίασι δὲν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμη καὶ ὁ κ. Κώστας ἐξήγησε στὰ παιδιὰ πὼς τὸ ὠραῖο αὐτὸ κτίριο εἶναι τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, ποὺ τὰ ἔκτισε ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ὄθων, ὅταν μετέφερε τὴν πρωτεύουσα τῆς χώρας ἀπὸ τὸ Ναύπλιο στὴν Ἀθήνα. Τὴν ὥρα δὲν εἶναι πιά Ἀνάκτορα, γιατί οἱ βασιλεῖς μένουσιν ἄλλου, ἀλλὰ ἐδῶ στεγάζεται κυρίως

ἡ Βουλὴ καὶ διάφορες ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίαι.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ αἴθουσα ἐγένετο ἀπὸ βουλευτάς.

— Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ Βουλὴ, τοὺς εἶπε ὁ κ. Κώστας, γιὰ τὴν ὁποία ἔχετε ἀκούσει τόσες φορές. Ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς βουλευτάς, πού εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους. Αὐτὸς πού κάθεται στὴ μεγάλη ἔδρα εἶναι ὁ πρόεδρος καὶ ἔχει μπροστά του κουδούνια γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τάξι. Κάθε χρόνο ἡ Βουλὴ ἐκλέγει τὸν πρόεδρό της. Στὰ καθίσματα πού βρίσκονται σὲ μακρὺς σειρὰς στὴν αἴθουσα κάθονται οἱ βουλευταί. Τὰ ἔχουν τακτοποιήσει ἔτσι, ὥστε οἱ βουλευταί κάθε κόμματος νὰ κάθωνται μαζί. Ἐκεῖνοι, οἱ πολλοί, πού κάθονται στὴ μέση, ἀποτελοῦν τὸ κόμμα πού πῆρε τοὺς πιὸ πολλοὺς ψήφους στὶς ἐκλογὰς καὶ πού ἐσχημάτισε τὴν Κυβέρνησι. Τί εἶναι τὰ κόμματα τὸ ξέρετε, νομίζω, τώρα. Ὁ Περικλῆς μοῦ εἶπε ὅτι σᾶς τὸ ἐξήγησε ἕνας στρατιώτης στὸ ἐκλογικὸ τμήμα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἄρχισε νὰ κτυπᾷ τὸ κουδούνι καὶ ὅλοι κάθησαν στὶς θέσεις τους. Σὲ λίγο μπῆκε στὴν αἴθουσα ὁ πρωθυπουργὸς καὶ οἱ ὑπουργοὶ καὶ πῆγαν νὰ καθήσουν χωριστά, σ' ἕνα μέρος πού εἶναι ἐπίτηδες γιὰ τοὺς ὑπουργούς.

Κατόπιν ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν ἔναρξι τῆς συνεδριάσεως καὶ ὁ πρωθυπουργός, κρατώντας χαρτιὰ στὸ χέρι, ἀνέβηκε στὸ βῆμα καὶ ἄρχισε νὰ μιλᾷ πρὸς τὴν Βουλὴ γιὰ τὸ ἔργο πού ἔχει σκοπὸ νὰ κάνῃ ἡ νέα Κυβέρνησι, πῶς δηλαδὴ θὰ διοικήσῃ τὴν χώρα καὶ ποιὸ πρόγραμμα θὰ ἐφαρμόσῃ.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ Περικλῆς θυμήθηκε τὶς ἀπορίες του καί, σκύβοντας πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, τὸν ἐρώτησε πῶς ἔγινε ἡ νέα Κυβέρνησι μετὰ τὶς

έκλογές. Ὁ κ. Κώστας τοὺς ἐξήγησε μὲ χαμηλὴ φωνὴ μερικὰ πράγματα γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό.

— Ἐφοῦ μετρηθοῦν ὅλοι οἱ ψῆφοι, τοὺς εἶπε, καὶ φανῆ ποιὸ κόμμα πῆρε τοὺς πιὸ πολλοὺς καί, ἐπομένως, ἔβγαλε τοὺς περισσότερους βουλευτὰς, ὁ Βασιλεὺς καλεῖ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ κόμματος αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀναθέτει νὰ βρῆ ἀνθρώπους κατάλληλους νὰ γίνουν ὑπουργοὶ καὶ νὰ σχηματίσουν τὴν Κυβέρνησι. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτὸς γίνεται πρωθυπουργὸς καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς βουλευτὰς γίνονται ὑπουργοὶ. Πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργοὶ ὀρκίζονται μπροστὰ στὸν Βασιλέα καὶ κατόπιν παρουσιάζονται στὴν Βουλὴ καὶ ζητοῦν νὰ τοὺς δώσῃ αὐτὴ τὴν ψῆφο τῆς ἐμπιστοσύνης της.

— Ἄ, κατάλαβα ! φώναξε ὁ Περικλῆς λιγάκι δυνατώτερα ἀπὸ ὅ,τι τὸ ἐπέτρεπε ὁ χῶρος καὶ ἡ στιγμή.

— Αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κ. Κώστας. Ἡ νέα Κυβέρνησι ὀρκίσθηκε προχθὲς καὶ αὐτὴν τὴ στιγμή ὁ ἀρχηγὸς της διαβάσει τὶς προγραμματικὲς δηλώσεις. Ἀργότερα, σὲ ἄλλες συνεδριάσεις, ἡ Βουλὴ θ' ἀρχίσῃ νὰ συζητῆ καὶ νὰ ψηφίσῃ τοὺς νόμους ποὺ θὰ φέρῃ ἡ Κυβέρνησι.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη σταμάτησε γιὰ λίγο καὶ τὰ παιδιὰ ἄκουγαν τὸν πρωθυπουργό.

Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα, ὁ κ. Κώστας συνέχισε :

— Μετὰ τὴν ἐκλογὴ τῆς Κυβερνήσεως, τὸ σπουδαιότερο ἔργο τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ ψηφίσῃ τοὺς νόμους. Γιατὶ οἱ νόμοι εἶναι γιὰ ὅλους ὑποχρεωτικοὶ καὶ οἱ πολῖτες τοὺς δέχονται μόνον ὅταν προέρχωνται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ λαόν, ποὺ τοὺς ἐγκρίνει μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους του. Οἱ νόμοι διαβάζονται ἕνα - ἕνα ἄρθρο, ἀπὸ τὰ σχέδια ποὺ ὑποβάλλει ἡ Κυβέρνησι καὶ ποὺ λέ-

γονται νομοσχέδια. "Αν ἡ Βουλή δὲν ἐγκρίνη ἓνα νομοσχέδιο, μπορεῖ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν ὑπουργὸ ἢ καὶ ὀλόκληρη τὴν Κυβέρνησι νὰ παραιτηθῆ.

Ἐκεῖ ἀπάνω ἀκούστηκαν χειροκροτήματα καὶ ὁ πρωθυπουργὸς κατέβηκε ἀπὸ τὸ βῆμα. Μίλησαν κατόπιν δυὸ - τρεῖς ἄλλοι, γιὰ τοὺς ὁποίους τὰ παιδιὰ ἔμαθαν πὼς εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, δηλ. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων πού πῆραν λιγώτερους ψήφους καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι. "Ενας ἀπὸ αὐτοὺς ἐτόνιζε στὸ λόγο του πὼς τὸ ἔργο τῆς ἀντιπολιτεύσεως εἶναι ἀκριβῶς νὰ ἐλέγχει τὴν Κυβέρνησι, γιὰ νὰ μὴ κυβερνᾷ ὅπως αὐτὴ θέλει, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα κρατοῦσε πολὺ καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ νυστάζουν. Ὁ κ. Κώστας τὰ πῆρε καὶ ἔφυγαν, γιὰ νὰ πᾶνε νὰ κοιμηθοῦν.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως, τί δὲν εἶχαν νὰ διηγηθοῦν στοὺς συμμαθητὲς τοὺς στὸ σχολεῖο! "Ὅλοι τοὺς ἐθαύμαζαν, γιὰτὶ δὲν εἶναι λίγο νὰ ἔχῃς δῆ μὲ τὰ μάτια σου τὸν πρωθυπουργό, τοὺς ὑπουργοὺς καὶ ὅλους μαζί τοὺς βουλευτὰς!

"Ὅταν ὅμως ἄρχισαν τὴν συζήτησι στὸ σχολεῖο, τὰ παιδιὰ εἶδαν ὅτι δὲν εἶχαν καταλάβει ὅλα ὅσα τοὺς εἶχε πῆ ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη. Γι' αὐτό, ὅταν ἐκτύπησε τὸ κουδούνι γιὰ τὸ διάλειμμα, πῆγαν στὸν διευθυντὴ τους, τὸν κ. Βασιλειάδη, καὶ τοῦ ζήτησαν νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τίς ἀπορίες τους, ἰδίως γιὰ τοὺς νόμους.

Ὁ διευθυντὴς, πού τοῦ ἄρεσε νὰ βλέπῃ τὰ παιδιὰ νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τέτοια ζητήματα, τοὺς ἐξήγησε πρόθυμα αὐτὰ πού ἤθελαν.

Τοὺς εἶπε ὅτι κάθε νόμος, ἀφοῦ ψηφισθῆ ἀπὸ τὴν

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έν Αθήναις
τῷ 30 Ιανουαρίου 1957

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμ. φύλλου 2.4

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ τῶν ἐπιπέδων καὶ ἐπιπέδων προγράμματος τῶν Παιδαγωγικῶν μαθητῶν τῶν Ἀρχαίων Σχολείων.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ἐν ἔξει τὸ ἄρθρον 5 καὶ 8 τοῦ Ν. 4297/1929, τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Ν. Δ. 3048/1926, τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἐπιτ. 314-7.5/1948 Π. Διοικήσεως, τὰς ἐπιτ. ἐπιτ. 120, 121 καὶ 122 πρᾶξις τῆς ἐπιπέδου τῶν Ἐπιπέδων Διοικήσεως καὶ Γνωμοδοτικῆς Συμβουλίας Παιδαγωγικῆς ἐπιτ. καὶ ἐπιτ. ἐπιτ. 6.9.683/1956 γνωμοδοτήσαντες τὸ Συμβούλιον Ἐπιπέδου, ἀπαρτιτοῦ καὶ ἑπομένως:

Ἄρθρον Μόνον

Τὸ Πρόγραμμα καὶ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν παιδαγωγικῶν μαθητῶν (Παιδαγωγικῶν, Ἱστορίας καὶ Ἀγωγῆς τοῦ πολίτου καὶ Γεωγραφίας μετὰ στοιχείων Τουρισμοῦ) ἐν τοῖς Ἀρχαίοις σχολείοις κατὰ τὰς ἐπιτ. ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου σχολικοῦ ἔτους 1957-1958 ἔσονται:

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. Περιεχόμενον καὶ Σκοπός

Εἰς τὴν κλίσην τῶν παιδαγωγικῶν μαθητῶν περιλαμβάνονται ἡ Πατριδογνωσις, ἡ Ἱστορία, ἡ Ἀγωγή τοῦ πολίτου καὶ ἡ Γεωγραφία μετὰ στοιχείων Τουρισμοῦ.

Εἰς τὴν Πρώτην καὶ Δευτέραν τάξιν τὸ παιδαγωγικὸν μάθημα ἀποτελεῖ τὸν ἐπιπέδου κλάδον τῆς ἐπιπέδου διδασκαλίας καὶ περιλαμβάνει στοιχεῖα Πατριδογνωσεως, Ἱστορίας καὶ Ἀγωγῆς τοῦ πολίτου. Εἰς τὴν Τρίτην καὶ Τετάρτην τάξιν τὸ μάθημα τοῦτο διακρίνεται εἰς Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν, εἰς 2 περιλαμβάνονται καὶ στοιχεῖα Τουρισμοῦ καὶ Ἀγωγῆς τοῦ πολίτου. Εἰς δὲ τὴν Πέμπτην καὶ Ἑκτην τάξιν διακρίνεται εἰς Ἱστορίαν, Ἀγωγήν τοῦ πολίτου καὶ Γεωγραφίαν, περιλαμβανομένων εἰς ταῦτα καὶ στοιχείων τοῦ Τουρισμοῦ.

Ὁ σκοπὸς καθέκαστ. τοῦ σχολικοῦ ἐπιπέδου 1) νὰ σχηματίσῃ οἱ μαθηταὶ δι' αὐθεντικοῦ παρατηρήσεως ὁρμητικῶν εἰς τὴν πραγμασίαν εἰς τὴν διδασκίαν κατὰ τὰς πρώτας ἐπιπέδους τῆς φιλίας τῶν, νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ ἀγαπήσῃ τὸν αἰῶνα τῆς φιλίας τῶν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα. 2) Νὰ καὶ κατ' ἐπίπεδον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα, γνωρίσῃ οἱ μαθηταὶ τὴν μακροχρόνιον ἱστορικὴν Ἱστορίαν, τὴν πάσας μετὰ τὴν πνευματικὴν ἔργον καὶ ἐπιπέδου ἀποδοτικῶν, νὰ γνωρίσῃ τὴν Γεωγραφίαν τῆς χώρας τῶν καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν. 3) Νὰ γνωρίσῃ τὰς ἐπιπέδους τῶν

καλῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ὅπως γνωρίσῃ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ δικαιώματά καὶ νὰ ἐπιπέδου τῆς ἐπιπέδου αὐτοῦ καὶ ὅπως εἰναὶ πειθιστικῶς νὰ ὑπερασπίσῃ πάντων αὐτῶν εἰς τὴν παρεπιπέδου περιπέδου τῶν ἐπιπέδου εἰς εἰναὶ πειθιστικῶς νὰ συνεργασθῇ μετὰ τῶν φίλων ἑξῆς λαῶν.

Ἡ Γενικὰ Μεθοδικὰ καὶ ὁποιοῦσιν.

1. Εἰς ἐπιπέδου αἰσθητικῶν ἐπιπέδου εἰναὶ νὰ ὑπερασπίσῃ βιβλίον καὶ περιοδικὸν ἐπιπέδου πρὸς τὰ μαθήματα ταῦτα.

2. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐπιπέδου ταῦτα εἰναὶ νὰ ὑπερασπίσῃ βιβλίον καὶ περιοδικὸν ἐπιπέδου πρὸς τὰ μαθήματα ταῦτα.

3. Ἀπαραίτητα εἰναὶ διάφοροι χάρται, σχεδιαγράμματα, στατιστικὸν πίνακα, ἐπιπέδου εἰναὶ, ἐπιπέδου καὶ κατάλληλον αὐτοῦ.

4. Διὰ τῆς κατάλληλου χρήσεως τῶν ἐπιπέδου ἐπιπέδου εἰναὶ, ὅπως καὶ δι' ἐπιπέδου καὶ παρατηρήσεων τῆς βιβλιοθήκης οἱ μαθηταὶ νὰ καταστήσῃ ἑαυτοὺς πρὸς αὐτεπιπέδου μαθήτην.

5. Εἰς τὴν Πρώτην καὶ Δευτέραν τάξιν ἡ διδασκίαν τῶν ἐπιπέδου εἰναὶ ἐπιπέδου εἰς ἕματα διὰ τὰ ἐπιπέδου οἱ μαθηταὶ ἔχον ἄμεσον ἐπιπέδου.

6. Εἰς ἐπιπέδου ἐπιπέδου εἰναὶ εἰναὶ ἀναπείθει τῶν εἰς τὴν στήλην τῶν ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἀναπείθει ἑαυτοῦσιν, διδασκίαν, στήλην, ἑαυτοῦσιν εἰναὶ εἰναὶ ἀπαραίτητον, καὶ καλλιέργησιν τὰς τρεῖς χεῖρας ταῦτα περαιτέρω διὰ τῆς δημιουργίας κατάλληλων προποθέσεων ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἐξῆς αὐτοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπαιτεῖται καὶ κατάλληλος διακόσμις τῆς οὐαγωγίας ἐπιπέδου τοῦ σχολικοῦ.

7. Αἱ δι' ἐπιπέδου ἐπιπέδου διδασκίαν εἰναὶ σημαίνονται ἐπιπέδου, ἔχον ἑαυτοὺς ὑπολογιστῶν αὐτοῦ, ὅπως νὰ διδασκῶν ὑποχρεωτικῶς εἰναὶ εἰναὶ ἐπιπέδου εἰς ἐπιπέδου σχολικοῦ ἐπιπέδου καὶ ἐπιπέδου νὰ ἐπιπέδου χρόνος πρὸς ἀναπείθει τῶν προγράμματος δι' ἐπιπέδου ἀναπείθει εἰς τὰς τοπικὰς συνθήκας.

Βουλή και ύπογραφή από τον πρωθυπουργό και τους ύπουργούς, στέλνεται στα 'Ανάκτορα, για να τον ύπογραφή και ό Βασιλεύς. Μετά από όλες αυτές τις ύπογραφές, ό νόμος πηγαίνει στο 'Εθνικό Τυπογραφείο και δημοσιεύεται στην «'Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως».

— Τί είναι αυτό πάλι ; ρώτησε ό Περικλής.

'Ο διευθυντής είπε τότε στον Γιαννάκη να πάη μέσα στο Γραφείο και να φέρη από ένα ράφι τής Βιβλιοθήκης ένα φύλλο τής «'Εφημερίδος τής Κυβερνήσεως», να τὸ ἰδοῦν και τὰ ἄλλα παιδιὰ.

— Δέν είναι μιὰ ἐφημερίδα σαν όλες τις ἄλλες, τούς ἐξήγησε. Δέν πουλιέται στους δρόμους, δέν γράφει εἰδήσεις, οὔτε ἔχει εἰκόνες. Σ' αὐτήν γράφονται μόνον οἱ νόμοι τοῦ κράτους, αὐτούς πού ψηφίζει ἡ Βουλή και ύπογράφει ό Βασιλεύς.

'Ο Περικλής τότε ρώτησε, τί γίνεται ὕστερα, ἀφοῦ δημοσιευθοῦν οἱ νόμοι. Και ό διευθυντής τούς είπε ὅτι πρέπει να είναι γνωστοὶ σέ ὅλους. Κανένας δέν μπορεῖ να ἰσχυρισθῆ ὅτι δέν γνωρίζει ένα νόμο τοῦ κράτους.

— Μὰ πῶς είναι δυνατόν αὐτό ; φώναξε ό Γιαννάκης. 'Ο πατέρας μου μοῦ είπε μιὰ μέρα ὅτι κάθε χρόνο ψηφίζονται πεντακόσιοι και περισσότεροι νόμοι. Ποιὸς μπορεῖ να τούς διαβάζη ὅλους και να τούς θυμᾶται ; Δέν θὰ ἔπρεπε να κάνη τίποτε ἄλλο ὅλη τὴν ἡμέρα!

'Ο κ. Βασιλειάδης χαμογέλασε.

— Οἱ νόμοι τοῦ κράτους είναι πάρα πολλοί, τούς είπε και στην πραγματικότητα δέν ὑπάρχει οὔτε ένας "Έλληνας πού να τούς ξέρη ὅλους ἀπ' ἔξω. 'Αλλά τὸ κράτος δέν ἀναγνωρίζει αὐτὸ πού λέγεται ἄγνωια νόμου, δηλ. να μὴ ξέρης ένα νόμο. Γιά φαντασθῆτε !

Ἄν δὲν ὑπῆρχε αὐτὸς ὁ βασικὸς κανόνας, κάθε παλιάνθρωπος ποὺ θὰ ἔκανε μιὰ κακὴ πράξι, κλοπὴ, λαθρεμπόριο κλπ., θὰ ἔλεγε, ἂν τὸν ἔπιανε ἡ ἀστυνομία, ὅτι δὲν ἤξερε πὼς ὑπάρχει νόμος ποὺ ἀπαγορεύει τὴν πράξι αὐτή. Τὸ κράτος θὰ βρισκόταν τότε σὲ δύσκολη θέσι, μὴ ξέροντας ἂν αὐτὸς λέγη ἀλήθεια ἢ ψέματα. Καὶ ὅλοι οἱ κατεργάρηδες θὰ μποροῦσαν, λέγοντας ὅτι δὲν ξέρουν τοὺς νόμους, νὰ μένουν ἀτιμώρητοι. Νὰ λοιπὸν γιατί δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἄγνοια τῶν νόμων.

— Σωστὸ εἶναι αὐτό ! ἐφώνασε ὁ Περικλῆς. Νομίζω ὅτι τὸ κράτος ἔχει δίκιο !

Ὁ ὑπουργὸς

ἔρχεται στὸ σχολεῖο

Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιά ἔχουν μεγάλο πανηγύρι σήμερα. Θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Γυμναστηρίου, ποῦ τελείωσε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, καὶ ὅλοι οἱ δάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ μὲ τὰ καλὰ τους ἔχουν συγκεντρωθῆ στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου καὶ περιμένουν. Θὰ ἔλθῃ ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ θὰ μιλήσῃ. "Ὅλα εἶναι πολὺ ἐπίσημα, ἀκόμα καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ ἔχει ἔλθει καὶ παίζει ζωνηρὰ ἐμβατήρια.

Τὰ παιδιά σὲ μιὰν ἄκρη περιμένουν νὰ ἰδοῦν τοὺς ἐπιστήμους. Μεγαλύτερη περιέργεια ἔχουν ὅμως νὰ ἰδοῦν τὸν ὑπουργό. Σιγοκουβεντιάζουν μεταξύ τους καί, ὅπως πάντα, ὁ Περικλῆς ἔχει τὶς περισσότερες ἀπορίες. Καὶ ρωτᾷ τὸν φίλο του τὸν Γιαννάκη :

— Δὲν μοῦ λές, Γιαννάκη, μόνο ἓνας ὑπουργὸς θὰ ἔλθῃ σήμερα στὸ σχολεῖο μας ;

— Μὰ πόσοι ἤθελες νὰ ἔλθουν ; εἶπε ὁ Γιαννάκης πειρακτικά. Καμμιά δεκαριά ; "Ἐχουν τὶς δουλειές τους καὶ οἱ ὑπουργοί.

— Καὶ τί δουλειὰ κάνουν ; ἐρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν ξέρω ἀκριβῶς,

ἀλλὰ πρέπει χωρίς ἄλλο νὰ εἶναι πολὺ σπουδαία, γιὰ νὰ τοὺς λογαριάζουν ἔτσι πολὺ.

— Ἄς ρωτήσωμε ὅμως τὸν κ. Χαρίδημο.

Ὁ κ. Χαρίδημος, ὁ δάσκαλός τους, ποὺ ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ ὅταν δείχνουν ἐνδιαφέρον καὶ ἀνησυχίες γιὰ πράγματα ποὺ βλέπουν γύρω τους, φάνηκε πρόθυμος νὰ ἐξηγήσῃ στὸν Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ τὴν ἐργασία καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὑπουργῶν.

Τοὺς μίλησε γιὰ τὴν Κυβέρνησι, ποὺ τὴν ἀποτελοῦν ὅλοι μαζί οἱ ὑπουργοὶ μὲ τὸν πρωθυπουργὸ ἐπὶ κεφαλῆς. Τὰ παιδιὰ τοῦ εἶπαν τότε ὅτι εἶχαν πάει μὲ τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη στὴν Βουλὴ, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ συνεδρίασε μετὰ τὶς ἐκλογές, καὶ ὅτι ἐκεῖνος τοὺς εἶπε τί εἶναι οἱ βουλευταί, ποῖος τοὺς ἐκλέγει καὶ ποῖα δουλειὰ κάνουν. Ἐκεῖ ἔμαθαν πῶς σχηματίζεται ἡ Κυβέρνησι καὶ πῶς ψηφίζονται οἱ νόμοι.

— Ὡστε λοιπὸν ξέρετε ὅτι τοὺς νόμους τοὺς ψηφίζει ἡ Βουλὴ ; εἶπε ὁ κ. Χαρίδημος. Μπράβο, αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο ! Ὅταν ὅμως ψηφισθῆ ἓνας νόμος, πρέπει νὰ ὑπάρχη κάποιος ποὺ νὰ μπορῆ νὰ ἰδῆ πῶς θὰ τὸν ἐφαρμόσουν οἱ πολῖτες. Καὶ αὐτὸς ὁ κάποιος εἶναι ἡ Κυβέρνησι, δηλ. ὁ πρωθυπουργὸς καὶ οἱ ὑπουργοὶ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτοὺς οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ὅλοι αὐτοί, ὁ πρωθυπουργός, οἱ ὑπουργοί, οἱ διευθυνταὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν Ὑπουργείων, ἀποτελοῦν τὴν Διοίκησι. Αὐτοὶ θὰ φροντίσουν νὰ ἐφαρμοσθοῦν οἱ νόμοι, νὰ μὴ διαταράσσεται ἡ ἡσυχία στὴν χώρα, νὰ πᾶνε καλὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ τόπου καὶ νὰ λύουν ὅλα τὰ καθημερινὰ ζητήματα ποὺ παρουσιάζονται. Ὅλους αὐτοὺς μαζί τοὺς λένε Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἄρχηγός τους εἶναι

ὁ Βασιλεύς, ὁ ὁποῖος διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπουργούς.

Ἐκείνη τῇ στιγμή ὅμως διέκοψαν τὴν κουβέντα χειροκροτήματα καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ ἄρχισε νὰ παίζει ἓνα ζωηρὸ ἔμβατήριο. Ἐνα ὠραῖο μαῦρο γυαλιστερό αὐτοκίνητο σταμάτησε ἔμπρὸς στὴν πόρτα τοῦ σχολείου καὶ κατέβηκε ἀπ' αὐτὸ ὁ ὑπουργός, ἐνῶ ὁ διευθυντῆς τοῦ σχολείου καὶ ὁ ἐπιθεωρητῆς προχώρησαν γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσουν. Τὰ παιδιά προσπάθησαν νὰ πλησιάσουν, γιὰ νὰ τὸν ἴδουν πιὸ καλά.

Μετὰ τὸν ἀγιασμό, ὁ ὑπουργὸς ἔβγαλε λόγο, ποὺ ἔκανε ἐντύπωση σὲ ὅλα τὰ παιδιά, γιατί τὰ ἔλεγε ἔτσι ὠραῖα, χωρὶς νὰ διαβάζη ἀπὸ χαρτί.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ τελείωσε ἡ τελετὴ καὶ ἄρχισαν τὰ ἀγωνίσματα.

Ὅταν ὅλη ἡ ἑορτὴ εἶχε τελειώσει, οἱ δύο φίλοι, ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς, ξεκίνησαν μαζὶ γιὰ νὰ γυρῖσουν καθένας στὸ σπίτι του.

Σύμπτωσι νὰ βροῦν τὸν δάσκαλό τους, τὸν κ. Χαρίδημο, νὰ πηγαίνει τὸν ἴδιο δρόμο. Τὰ παιδιά ἐπωφελήθηκαν νὰ ρωτήσουν καὶ ἄλλες λεπτομέρειες γιὰ τὸν ὑπουργό.

— Αὐτὸς λοιπὸν ποὺ εἶδατε, εἶπε ὁ κ. Χαρίδημος, ἦταν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. Αὐτὸς μέσα στὴν Κυβέρνησι ἀσχολεῖται μὲ τὰ σχολεῖα, τὰ Πανεπιστήμια καὶ ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα. Ἐπίσης φροντίζει γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς χώρας καὶ γιὰ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Ὑπουργεῖο λέγεται « Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ».

— Καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ὑπουργοί, κύριε ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

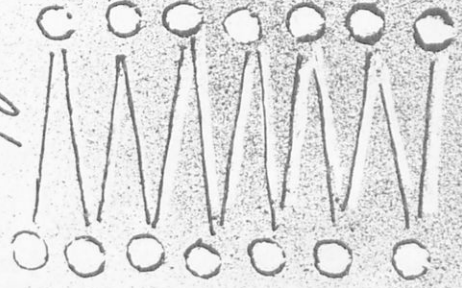
— Βεβαίως ὑπάρχουν, ἀπήντησε ὁ δάσκαλος,

Υπουργικοί Συμβούλιοι

Πρωθυπουργός

Υπουργοί

Ξεχωρηκῶν
 Ξεχωρηκῶν
 Παιδείας
 Οικονομικῶν
 Ἐργασίας
 Ἐμπορίου
 Συγκοινωνίας

Συγκοινωνιῶν
 Ἐθνικῆς Ὀμίλης
 Διακιοσύνης
 Κοινωνικῆς Πρόνοιας
 Βιομηχανίας
 Γεωργίας
 Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας

γιατι υπάρχουν πολλές υποθέσεις στην Ελλάδα, όπως και στις άλλες χώρες, που χρειάζονται να διοικηθούν. Ο υπουργός της Παιδείας που είδατε πρό ολίγου είναι ένας από τους πολλούς υπουργούς που αποτελούν την ελληνική Κυβέρνηση. Ο αρχηγός ή πρόεδρος της Κυβερνήσεως λέγεται και πρωθυπουργός. Η δουλειά του πρωθυπουργού είναι να καθορίσει την γενική πολιτική της χώρας και να παρακολουθή τους άλλους υπουργούς στο έργο τους. Υπάρχουν υπουργοί για τα οικονομικά του Κράτους, για το εμπόριο, την βιομηχανία, για την εξωτερική πολιτική, για την δικαιοσύνη, για τον στρατό και τον στόλο και για άλλα ζητήματα. Η πρώτη δουλειά κάθε υπουργού είναι να προετοιμάσει τα νομοσχέδια που θα ψηφίσει η Βουλή. "Αμα αυτά ψηφισθούν, αρχίζει τότε άλλη δουλειά του υπουργού. Να πραγματοποιήσει όσα γράφει μέσα ο νόμος, ότι πρέπει να γίνουν. "Ας πάρουμε για παράδειγμα τον υπουργό της Παιδείας. Αυτός παρουσιάζει στην Βουλή ένα νόμο, που λέει ότι πρέπει να γίνουν καινούργιες "Εμπορικές Σχολές. "Αφοῦ δημοσιευθῆ ὁ νόμος στήν «'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», πρέπει νά καθορισθοῦν οἱ λεπτομέρειες. Ποῦ θά γίνουν τὰ σχολεῖα, τί μαθήματα θά διδαχθοῦν, ποιοὶ θά τὰ διδάξουν. "Όλα αὐτὰ κανονίζονται μὲ τὰ λεγόμενα διατάγματα. Αὐτὰ τὰ υπογράφει ὁ ὑπουργός καὶ ὁ Βασιλεὺς, γι' αὐτὸ τὰ λένε καὶ βασιλικά διατάγματα. Περιλαμβάνουν μέσα ὅλες τὶς λεπτομέρειες, πού εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ νὰ ἐφαρμοσθῆ σωστά ἕνας νόμος.

Ο Γιαννάκης ὅμως εἶχε ἀκόμα ἀπορίες καὶ ἤθελε νὰ μάθη ποιοὺς εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἀπ' ὅλους τοὺς

ύπουργούς. Ἄλλὰ καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἀπορία ἀπὴν-
τησε ὁ δάσκαλος :

— Ὁ πιὸ σπουδαῖος εἶναι ὁ πρωθυπουργός. Γιατὶ αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τὴν Κυβέρνησι. Καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτὸν συμβουλευέται γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα. Μήπως ἔχετε ἀκούσει γιὰ τὸ Σύνταγμα ;

— Βέβαια, φώναξαν τὰ δύο παιδιὰ μαζί.

— Βλέπω μὲ χαρὰ ὅτι ξέρετε ἓνα σωρὸ πράγματα, παρατήρησε ὁ κ. Χαρίδημος. Λοιπὸν, τὸ Σύνταγμα, δηλ. ὁ πιὸ σπουδαῖος νόμος τοῦ Κράτους, ὀρίζει ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἀνεύθυνος, δηλ. δὲν ἔχει εὐθύνη γιὰ τὶς πράξεις του, τὶς ἀποφάσεις ἢ τοὺς λόγους του. Τὴν εὐθύνη τὴν ἔχουν ὁ πρωθυπουργός καὶ οἱ ὑπουργοί. Αὐτὸ ἔχει τὸν λόγο του. Ὁ Βασιλεὺς πρέπει νὰ στέκεται πάνω ἀπ' ὅλους καί, ἂν γίνῃ κάτι στραβό, θὰ δικασθοῦν οἱ ὑπουργοὶ ἢ ὁ λαὸς δὲν θὰ τοὺς ψηφίσῃ στὶς ἐρχόμενες ἐκλογές. Γι' αὐτό, κάτω ἀπὸ κάθε ὑπογραφή τοῦ Βασιλέως, μπαίνει ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ ἢ ὅλων μαζί τῶν ὑπουργῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Ἄν τυχὸν καὶ λείπουν οἱ ὑπογραφές αὐτές, τότε τὸ ἔγγραφο, εἴτε νόμος εἶναι εἴτε βασιλικὸ διάταγμα, θὰ εἶναι ἄκυρο.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καὶ τὰ παιδιὰ πλησίαζαν στὸ σπῆτι τους. Ἀποχαιρέτησαν τὸν δάσκαλό τους καὶ τὸν εὐχαρίστησαν γιὰ τὰ τόσα πράγματα ποὺ τοὺς εἶχε μάθει σήμερα. Χαρούμενο πῆγε τὸ καθένα νὰ καθῆσθαι στὸ τραπέζι μὲ τοὺς δικούς του καὶ νὰ διηγηθῆ στοὺς γονεῖς καὶ τ' ἀδέλφια του τὶς νέες ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν σημερινὴ ἑορτή, γιὰ τὰ ἀγωνίσματά, γιὰ τὸ αὐτοκίνητο τοῦ ὑπουργοῦ, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἄκουσαν καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα.

Ὁ κύριος τμηματάρχης

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἦταν κλειστό. Εἶναι οἱ διακοπές τῶν Χριστουγέννων καὶ ὁ Γιαννάκης εἶχε τὸ πρωτὶ ἐλεύθερο. Ὁ πατέρας του λοιπὸν τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τὸν πάρη μαζί του σὲ διάφορες δουλειές καὶ μετὰ θὰ πήγαιναν νὰ ἰδοῦν Μίκυ Μάους στὸν κινηματογράφο.

Ὁ Γιαννάκης ντύθηκε καὶ χτενίστηκε προσεκτικά, βρῆκε τὸν πατέρα του στὴν πόρτα καὶ μαζί ξεκίνησαν γιὰ τὴν Ὀμόνοια. Ὁ κ. Κώστας πήγαινε στὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιὰ τὸ ὑποχρεώσαν νὰ πάρη κάποιον ἐπίσημο χαρτὶ γιὰ μιὰ δουλειά του.

Ὁ Γιαννάκης, ποὺ δὲν εἶχε ξαναπάει ποτὲ σὲ Ὑπουργεῖο, ἤθελε νὰ ἰδῆ τί πράγμα ἦταν αὐτὸ καὶ κοίταζε γύρω του μὲ περιέργεια. Πολὺς κόσμος μπαινόβγαινε ἀπὸ τὴν μεγάλη πόρτα τοῦ Ὑπουργείου. Ὁ πατέρας ρώτησε ἓναν κλητῆρα στὴν πόρτα, ποῦ εἶναι τὸ Γραφεῖο Ποινικοῦ Μητρώου· καὶ ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε μὲ προθυμία. Ὡσπου νὰ φθάσουν στὸ γραφεῖο ποὺ ζήτησαν, ὁ Γιαννάκης ἔκανε ἓνα σωρὸ ἐρωτήσεις. Ἦθελε νὰ μάθῃ ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος στὴν εἴσοδο, ποὺ τοὺς εἶχε δώσει τίς πληροφορίες.

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, ἔχει γιὰ δουλειά του νὰ

δίνη τις πληροφορίες στον κόσμο την ημέρα που δέχεται το 'Υπουργείο το κοινόν.

— Μὰ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἔρχεται κάθε μέρα στὸ 'Υπουργεῖο ;

— "Οχι, παιδί μου, ἀπήντησε ὁ πατέρας του. Τὰ δημόσια γραφεῖα ἔχουν μόνο ὀρισμένες μέρες καὶ ὥρες πού δέχονται τὸν κόσμο. Τὶς ἄλλες ὥρες οἱ υπάλληλοι πρέπει νὰ ἐργασθοῦν, γιὰ νὰ διεκπεραιώσουν τὶς υπηρεσίες τους.

— Καὶ τί εἶναι ὅλα αὐτὰ τὰ γραφεῖα ἐδῶ γύρω ; ρώτησε πάλι ὁ Γιαννάκης.

— Τὸ κάθε ἓνα εἶναι καὶ γιὰ κάποια ἄλλη δουλειά, τοῦ ἐξήγησε ὁ πατέρας του. Βλέπεις ; Αὐτὴ ἡ πόρτα γράφει : « Διεύθυνσις Φυλακῶν ». Ἡ ἄλλη : « Διεύθυνσις Δικαστικοῦ ». Παραπέρα θὰ ἴδῃς ἄλλες ταμπέλες, πού γράφουν Διευθύνσεις καὶ Τμήματα. Ἔτσι κάθε 'Υπουργεῖο διαιρεῖται σὲ υπηρεσίες πού λέγονται Διευθύνσεις καὶ ἔχουν ἐπὶ κεφαλῆς ἓνα διευθυντὴ καὶ οἱ Διευθύνσεις διαιροῦνται σὲ Τμήματα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἓνα τμηματάρχη. Κάτω ἀπὸ τοὺς τμηματάρχας ὑπάρχουν οἱ γραμματεῖς καὶ ἄλλοι κατώτεροι υπάλληλοι. Ὁ ὑπουργὸς συνεννοεῖται μὲ τοὺς διευθυντὰς καὶ αὐτοὶ δίνουν ὁδηγίες στοὺς παρακάτω υπαλλήλους. Αὐτὸ τὸ σύστημα ἰσχύει σ' ὅλα τὰ 'Υπουργεῖα καὶ τὸ λένε υπαλληλικὴ ἱεραρχία. Πρέπει νὰ ξέρης ἀκόμα, ἐξακολούθησε ὁ κ. Κώστας, ὅτι οἱ δημόσιοι υπάλληλοι ἀρχίζουν συνήθως ἀπὸ νέοι σὲ κατώτερους βαθμούς καί, μὲ τὰ χρόνια καὶ ἀνάλογα μὲ τὶς ἱκανότητες τοῦ καθενός, προάγονται καὶ μποροῦν νὰ φθάσουν ὡς τὸν βαθμὸ τοῦ διευθυντοῦ. Θυμᾶσαι πέρυσι πού ἡ θεία σου ἦ

Υπάλληλοι Υπουργείου

Υπουργός	—	0			
Γεν. Γραμματέας	—	0			
„ Διευθυντής	—	0			
Διευθυντής α.	—	0	0	0	0
„ „ β.	—	0	0	0	0
Επιμετάρχης α.	—	0	0	0	0
„ „ β.	—	0	0	0	0
Ειρηγής	—	0	0	0	0
Γραμματέας α.	—	0	0	0	0
„ „ β.	—	0	0	0	0
Ακόλουθος	—	0	0	0	0
Γραφείας	—	0	0	0	0
Σακευτογράφος	—	0	0	0	0
Κλητύρας	—	0	0	0	0

Σοφία πήρε προαγωγή και έγινε γραμματεὺς α', ἀπὸ γραμματεὺς β' ποὺ ἦταν ;

— Ναι, τὸ θυμᾶμαι, εἶπε ὁ Γιαννάκης, μὰ ἀπὸ τότε ἤθελα νὰ ρωτήσω : ποιὸς ἀποφασίζει γιὰ κάθε ὑπάλληλο, ἂν θὰ προαχθῆ ἢ ὄχι ;

— "Ὅπως στὸ σχολεῖο τῆς Καλλιόπης, ὅταν τελειώσῃ τὸ σχολικὸν ἔτος, ἀποφασίζει ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν ποιοὶ μαθηταὶ θὰ προβιβασθοῦν καὶ ποιοὶ θὰ μείνουν στὴν ἴδια τάξι, ἔτσι καὶ στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες ὑπάρχουν ὑπηρεσιακὰ συμβούλια, ποὺ κρίνουν τὸν κάθε ὑπάλληλο, εἶπε ὁ κ. Κώστας.

Μὲ τὴν συζήτησι αὐτὴ εἶχαν φθάσει στὸ γραφεῖο ποὺ ζητοῦσαν. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ζήτησε τὸν ἀρμόδιο τμηματάρχη καὶ τοῦ ἐξήγησε τί ἤθελε. Ἐκεῖνος τὸν ἔστειλε σ' ἓνα ἄλλον ὑπάλληλο, ποὺ τοῦ ἔδωσε νὰ συμπληρώσῃ μιὰ αἴτησι καὶ τοῦ εἶπε ν' ἀγοράσῃ ἀπὸ τὸ διπλανὸ γραφεῖο ἓνα χαρτόσημο καὶ νὰ τὸ κολλήσῃ πάνω στὴν αἴτησι. Καὶ ὕστερα εἶπε στὸν κ. Κώστα νὰ πάῃ σὲ πέντε ἡμέρες νὰ πάρῃ τὸ χαρτὶ ποὺ ζητοῦσε. Θὰ ἦταν ἔτοιμο.

Ὁ κ. Κώστας εὐχαρίστησε τὸν ὑπάλληλο ποὺ τὸν ἐξυπηρέτησε καί, παίρνοντας τὸν Γιαννάκη ἀπὸ τὸ χέρι, ἔφυγε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο. Στὸ δρόμο συζητοῦσαν γιὰ τὶς ἐντυπώσεις τους.

— Εὐτυχῶς ποὺ τελειώσαμε γρήγορα, εἶπε ὁ κ. Κώστας. Ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς φαινόταν νὰ ξέρῃ καλὰ τὴν δουλειά του. "Ὅταν κάθε ὑπάλληλος ἔχῃ μιὰ ὀρισμένη δουλειά, μπορεῖ νὰ τὴν τελειώσῃ γρήγορα καὶ ἔτσι νὰ μὴ ταλαιπωρῆται οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε νὰ κουράζεται ὁ κόσμος ποὺ πάει σ' αὐτόν, ὅταν θέλῃ νὰ ἐξυπηρετηθῆ.

Ὁ Γιαννάκης θέλησε νὰ μάθη ἂν γίνεται τὸ ἴδιο καὶ στ' ἄλλα Ὑπουργεῖα.

— Βέβαια τὸ ἴδιο γίνεται, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του. Τὸ κράτος ἔχει πολλὰ προβλήματα καὶ σκοτοῦρες καὶ πρέπει νὰ ἔχη καλὴ ὀργάνωσι γιὰ νὰ τὰ βγάζη πέρα. Ἐδῶ καὶ ἑκατὸ χρόνια τὸ κράτος εἶχε ἀσχολίες του μόνο τὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καὶ τοὺς φόρους. Ὅσο ὅμως περνᾶν τὰ χρόνια, τόσο γυρεύουμε ἀπὸ τὸ κράτος νὰ ἀσχοληθῇ μὲ ὄλο καὶ πιὸ πολλὰ ζητήματα. Μὲ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ Πανεπιστήμια, μὲ τὶς ἐπιδημίες καὶ τὰ νοσοκομεῖα, μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ τοὺς σιδηροδρόμους, μὲ τοὺς μισθοὺς τῶν ἐργατῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ μὲ χίλια - δυὸ ἄλλα πράγματα. Γιὰ νὰ μπορῇ νὰ παρακολουθῇ ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα, πρέπει νὰ δημιουργηθῇ καὶ ὑπηρεσίες ὀργανωμένες. Καὶ αὐτὲς εἶναι τὰ Ὑπουργεῖα. Θυμήσου, Γιαννάκη, ὅταν φθάσουμε στὸ σπίτι, νὰ σοῦ εἰπῶ πόσα εἶναι τὰ Ὑπουργεῖα καὶ ποιὸ εἶναι τὸ καθένα.

Καὶ πραγματικά, μόλις ἔφθασαν, ὁ κ. Κώστας βρῆκε ἓνα πίνακα τῶν Ὑπουργείων καὶ ἐξήγησε στὸν Γιαννάκη τί κάνει τὸ κάθε ἓνα :

1) Τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν, ποὺ φροντίζει γιὰ τὴν διοίκησι τῆς χώρας, τὴν ἐπιβλεψι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, γιὰ τὴν διενέργεια τῶν ἐκλογῶν καὶ ἄλλα πολλά. Στὸ Ὑπουργεῖο αὐτὸ ὑπάγονται οἱ νομάρχαι, ἡ Ἀστυνομία Πόλεων καὶ ἡ Χωροφυλακὴ.

2) Τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν, ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὶς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ ἄλλα κράτη καὶ μὲ τοὺς διάφορους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς.

3) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία Ὑφυπουργεῖα. Τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Ναυτικῶν καὶ τῆς Ἀεροπορίας. Ἡ δουλειὰ τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ εἶναι νὰ φροντίζη γιὰ τὸν στρατό, τὸν πολεμικὸ στόλο καὶ τὴν πολεμικὴ ἀεροπορία, ὥστε νὰ εἶναι πάντοτε ἔτοιμα νὰ πολεμήσουν, ἂν κανένας ἐχθρὸς ἐπιτεθῆ στὴν πατρίδα μας.

4) Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Ἐκπαίδευσης, πού φροντίζει γιὰ τὴν ὀργάνωσι τῶν σχολείων σὲ ὅλο τὸ κράτος, γιὰ τὸν διορισμὸ τῶν δασκάλων καὶ τῶν καθηγητῶν, γιὰ ὅλη τὴν ἐκπαίδευσιν γενικᾶ. Ἐπίσης καὶ γιὰ τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας.

5) Τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, πού φροντίζει γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τῶν δικαστηρίων καὶ τὴν ὀργάνωσι τῶν φυλακῶν.

6) Τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, πού ἡ δουλειὰ του εἶναι νὰ εἰσπράττη τοὺς φόρους ἀπὸ τοὺς πολίτες, καθὼς καὶ νὰ καθορίζη καὶ νὰ πληρώνη τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

7) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας, πού κανονίζει τὶς σχέσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων μὲ τοὺς ἐργοδότες τους.

8 καὶ 9) Τὰ Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, πού φροντίζουν γιὰ τὴν ὀργάνωσι τοῦ ἐμπορίου, γιὰ τὶς εἰσαγωγὰς καὶ ἐξαγωγὰς τῶν προϊόντων καὶ γιὰ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐργοστασίων.

10) Τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνίας, πού ἐπιβλέπει τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ λεωφορεῖα, τοὺς δρόμους καὶ τὶς γέφυρες.

11) Τὸ Ὑπουργεῖο Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ὑγιεινῆς, ποὺ φροντίζει γιὰ τὰ ἰατρεῖα καὶ νοσοκομεῖα, γιὰ τὴν προστασία τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς μητέρας, γιὰ τὰ συσσίτια, τὶς παιδικὲς ἐξοχές, τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τόσα ἄλλα.

12) Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, ποὺ ἐπιβλέπει τὴν καλλιέργεια, φροντίζει νὰ καταπολεμήσῃ τὶς ἀσθένειες τῶν φυτῶν καὶ φυλάει τὰ δάση.

13) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ποὺ ἐπιβλέπει τοὺς Ἑλληνας ναυτικούς καὶ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ταξιδεύουν.

14) Παράλληλα ὑπάρχει καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Συντονισμοῦ, ποὺ καταστρώνει τὰ διάφορα οἰκονομικὰ σχέδια τοῦ κράτους.

Ὁ Γιαννάκης ἐκοίταξε προσεκτικὰ τὸν πίνακα καὶ προσπάθησε νὰ συγκρατήσῃ ὅλα αὐτὰ ποὺ εἶχε μάθει.

Ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα

Περπατούσαν στο πεζοδρόμιο τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἢ Καλλιόπη, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γιαννάκη, μαζὶ μὲ τὴν θεία της τὴν Σοφία, ὅταν ἄκουσαν ἓνα τρομερὸ θόρυβο ποὺ τὶς ἔκαμε νὰ τρομάξουν. Γύρισαν πρὸς τὸν δρόμο καὶ εἶδαν ἓνα αὐτοκίνητο νὰ πέφτη ἀπάνω σ' ἓνα ἄλλο. Τὰ τζάμια ἔσπασαν καὶ τὰ δύο αὐτοκίνητα ἔπαθαν μεγάλες ζημιές. Ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ τρέχει κοντά, νὰ ἰδῆ τί συμβαίνει. Ἐτσι καὶ ἡ Καλλιόπη μὲ τὴν θεία της βρέθηκαν κοντὰ στὸ αὐτοκίνητο καὶ εἶδαν μὲ φρίκη τὸν ὁδηγὸ νὰ βογγᾶ ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὸ αἶμα νὰ τρέχει ἀπὸ τὸ πόδι του.

Ἐκείνη τῆ στιγμῆ ἔφθασε ὁ ἀστυφύλακας τῆς Τροχαίας Κινήσεως καί, μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν γύρω, ἔβαλαν τὸν τραυματία σ' ἓνα ταξὶ καὶ τὸν ἔστειλαν στὸν Σταθμὸ Πρώτων Βοηθειῶν. Κατόπιν ὁ ἀστυφύλακας ἔβγαλε ἓνα σημειωματᾶριο καὶ ἐρώτησε ἐκείνους ποὺ ἦταν μπροστά, πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουσι. Ἐπειδὴ ἡ θεία τῆς Καλλιόπης ἔτυχε νὰ εἶναι καὶ ἐκείνη κοντά, ἔγραψε τὸ ὄνομά της καὶ τῆς εἶπε :

— Θα σᾶς καλέσουμε νὰ ἔλθετε στὸ Δικαστήριο, νὰ πῆτε τί εἶδατε.

Σιγά - σιγά ὁ κόσμος διαλύθηκε καὶ ἡ Καλλιόπη μὲ τὴν θεία της γύρισαν στὸ σπίτι. Ἄλλὰ ἡ Καλλιόπη εἶχε ἀνησυχίες καὶ ρωτοῦσε :

— Γιατί, θεία μου, νὰ σὲ πᾶνε στὸ Δικαστήριο ; Ἐσὺ δὲν ἔκαμες τίποτα !

— Μὰ δὲν θὰ πάω κατηγορουμένη ! εἶπε γελώντας ἡ θεία. Θα πάω μονάχα νὰ μαρτυρήσω αὐτὰ ποὺ εἶδα. Καὶ ὁ δικαστὴς θ' ἀκούσῃ ἔμένα, θ' ἀκούσῃ καὶ τὸν κατηγορούμενο, ἐκείνον δηλ. ποὺ φταίει γιὰ τὴν σύγκρουσι, καὶ ὕστερα θὰ βγάλῃ τὴν ἀπόφασί του.

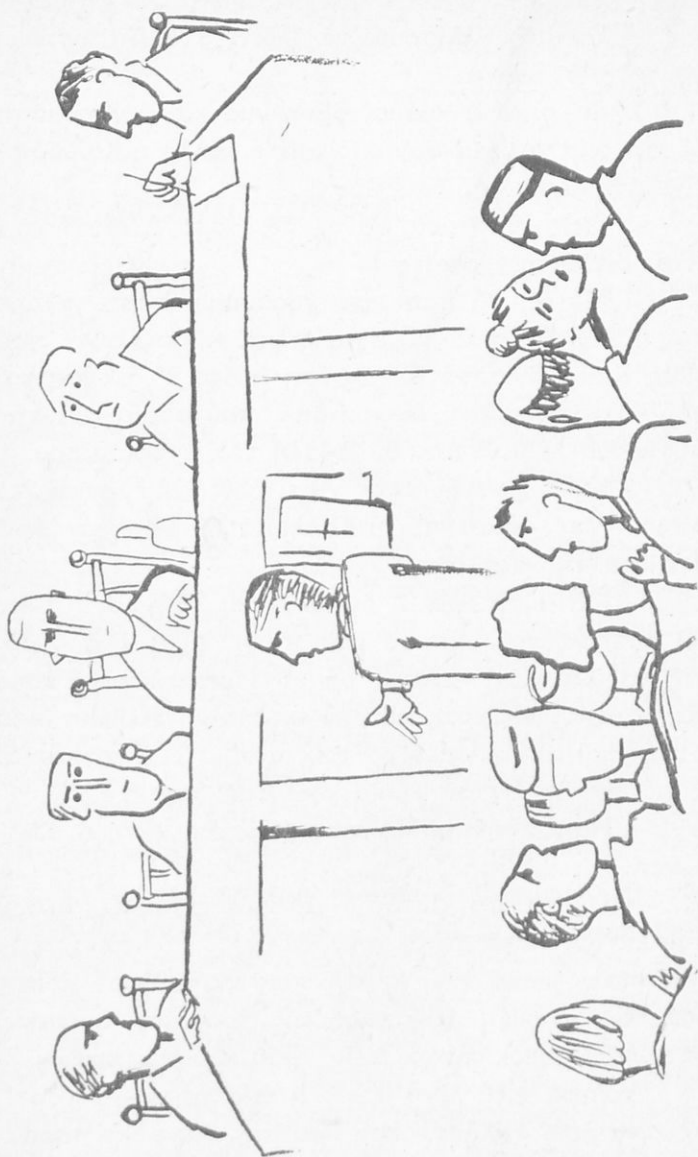
— Καὶ ὁ ἀστυφύλακας γιατί ἦλθε καὶ ἔγραψε στὸ μπλόκ του ; ἐρώτησε ἡ Καλλιόπη, ποὺ ἦταν ἀπὸ φυσικοῦ της περιέργη.

— Μὰ αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά του, ἐξήγησε ἡ θεία. Ὁ ἀστυφύλακας, χρυσό μου παιδί, εἶναι ὁ φρουρὸς τῆς τάξεως. Καὶ προσέχει νὰ μὴ γίνεταί κανένα κακὸ καί, ὅταν γίνῃ κάτι, πρέπει νὰ πιάνῃ ἐκείνους ποὺ φταῖνε καὶ νὰ φροντίζῃ νὰ τοὺς πάῃ στὰ δικαστήρια. Εἶδες ποὺ εἶχε στὸν γιακὰ του ἓναν ἀριθμό ;

— Ναί, ἀλήθεια, τὸ παρατήρησα, εἶπε ἡ Καλλιόπη.

— Ἐ, λοιπόν, αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς ξεχωρίζει αὐτὸν τὸν ἀστυφύλακα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ τὸ T ποὺ εἶχε στὸν γιακὰ του θὰ πῆ πὼς αὐτὸς εἶναι εἰδικὸς γιὰ νὰ κανονίζῃ τὴν τάξι τῆς τροχαίας κινήσεως, δηλ. τῶν αὐτοκινήτων, τῶν τράμ καὶ τῶν πεζῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ ἡ θεία πῆρε ἓνα χαρτί, ποὺ τὸ λένε « κλῆσι » καὶ ποὺ τῆς ἔλεγε νὰ παρουσιασθῇ ὀρισμένη μέρα στὸ Δικαστήριο.

Γιὰ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν περιέργεια τῆς Καλλιόπης, τῆς πρότεινε νὰ τὴν πάρῃ μαζί, γιὰ νὰ ἰδῇ ἀπὸ κοντὰ τὸ Δικαστήριον.

Ἡ Καλλιόπη, φρόνιμη καὶ φρεσκοχτενισμένη, κρατώντας ἀπὸ τὸ χέρι τὴν θεία της, μπῆκε μὲ κάποιον φόβον στὴν αἴθουσα τοῦ Δικαστηρίου, πού ἦταν κιόλας γεμάτη ἀπὸ κόσμον. Ἡ θεία της τῆς ἐξήγησε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ δὲν ἦσαν κατηγοροῦμενοι (δηλ. ἄνθρωποι πού εἶχαν κάμει κάποια κακὴ πράξι καὶ ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ δικασθοῦν), ἀλλὰ ἦσαν καὶ μὴ νυταὶ (δηλ. ἐκεῖνοι πού κατηγοροῦσαν τοὺς ἄλλους ὅτι τοὺς εἶχαν βλάψει καὶ ζητοῦσαν ἀπὸ τὸ Δικαστήριον νὰ τοὺς τιμωρήσῃ γι' αὐτὸ) ἢ τέλος καὶ μάρτυρες, ἐκεῖνοι πού, σὰν τὴν θεία, ἔτυχε νὰ εἶναι μπροστὰ τὴν ὥρα πού ἔγινε ἡ πράξι. Ἐπὶ πλέον τῆς εἶπε, ὅτι οἱ αἴθουσες τῶν δικαστηρίων μένουں πάντα ἀνοικτές καὶ μπορεῖ ὅποιος θέλει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν δίκη.

Ἡ Καλλιόπη εἶχε τὴν περιέργεια νὰ μάθῃ ποιοὺς θὰ ἔλεγε στὴν θεία της πότε θὰ ἔλθῃ ἡ σειρά της. Ἡ θεία της τῆς ἐξήγησε ὅτι θὰ φωνάξῃ τὸ ὄνομά της ὁ πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου.

— Ποιὸς ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ πρόεδρος ;

— Πρόεδρος εἶναι ἐκεῖνος πού κάθεται στὴ μέση, ἐπάνω στὴ ἔδρα, ἀπέναντί μας. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ εἶναι οἱ ἄλλοι δικασταί. Κι οἱ τρεῖς μαζί ἀποτελοῦν τὸ Δικαστήριον καὶ βγάζουν τὶς ἀποφάσεις, πού μποροῦν νὰ στείλουν ἕναν ἄνθρωπον στὴν φυλακὴ ἢ νὰ τὸν ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὴν κατηγορίαν.

— Καὶ οἱ ἄλλοι δύο πού κάθονται στὴν ἔδρα ; Ποιοὶ εἶναι ; ἐρώτησε πάλι ἡ Καλλιόπη.

— Ὁ ἕνας ἀριστερὰ εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς, πού ἐκ

μέρους τοῦ κράτους ζητᾶ νὰ τιμωρηθοῦν ὅσοι εἶναι ἔνοχοι· καὶ ὁ ἄλλος δεξιά μας εἶναι ὁ γραμματεὺς, πού κρατάει τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης, δηλ. γράφει ὅσα λένε οἱ μάρτυρες, ὁ μηνυτὴς καὶ ὁ κατηγορούμενος.

— Ἄ, ὥστε αὐτὸ εἶναι τὸ Δικαστήριον, πού τὸ ἄκουγα τόσο συχνά ! εἶπε ἡ Καλλιόπη. Μὰ αὐτοὶ πού εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν ἔδρα καὶ μιλοῦν δυνατά, ποιοὶ εἶναι ;

— Αὐτοὶ εἶναι οἱ δικηγόροι, παιδί μου, ὅπως ὁ κ. Ἡλίας ὁ γείτονάς μας. Κι αὐτὴ τῆ στιγμῇ ὁ ἕνας, αὐτὸς μὲ τὰ γυαλιὰ, ὑπερασπίζεται τὸν κατηγορούμενο, δηλ. προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν δικαστὴ ὅτι δὲν ἔφταιξε· καὶ ὁ ἄλλος, μὲ τὴν μεγάλη τσάντα, λέει ὅτι ἔφταιξε καὶ πρέπει νὰ τιμωρηθῇ.

Σὲ λίγο, ἐκεῖ πού τὰ λέγανε, ἄκουσαν τὸν πρόεδρο νὰ φωνάζη δυνατά :

— Σοφία Παπαδοπούλου !

— Παροῦσα ! ἀπήντησε ἀμέσως ἡ θεία καὶ προχώρησε μὲ βῆμα σταθερὸ πρὸς τὴν ἔδρα.

Ἐκεῖ ἀνέβηκε σ' ἕνα μικρὸ βᾶθρον, πού εἶχε μπροστὰ τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἀπήντησε, στὸν πρόεδρο πού τὴν ρωτοῦσε, πῶς τὴν λένε, πόσων χρόνων εἶναι καὶ ποῦ γεννήθηκε. Ὑστερα ἔβαλε τὸ χέρι της στὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὀρκίσθηκε νὰ πῇ ὅλη τὴν ἀλήθεια γιὰ ὅ,τι γνωρίζει γιὰ τὸ ἐπεισόδιον, δηλ. γιὰ τὴν σύγκρουσι πού εἶδε ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ἀφοῦ ἐξιστόρησε ἡ θεία πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουσι, ξανακάθησε στὴν θέσι της καὶ ὁ πρόεδρος φώναξε τὰ ὀνόματα κι ἄλλων μαρτύρων. Ὑστερα ὁ πρόεδρος ἐρώτησε τὸν ἴδιον τὸν κατηγορούμενον τί ἔχει νὰ πῇ αὐτός.

Ὁ κατηγορούμενος εἶπε πῶς ἔγινε τὸ ἐπεισόδιο, δηλ. ἔκανε τὴν ἀπολογία του. Καὶ κατόπιν μίλησε ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὕστερα οἱ δικηγόροι. Τελικὰ τὸ Δικαστήριον, δηλ. κι οἱ τρεῖς δικασταί, βγήκαν ἀπὸ τὴν αἴθουσα γιὰ λίγα λεπτά. Κι ὅταν ξαναγύρισαν, ὁ πρόεδρος εἶπε ὅτι ὁ κατηγορούμενος καταδικάζεται σὲ φυλάκιση.

Ὅλα εἶχαν γίνῃ τόσο γρήγορα, ὥστε ἡ Καλλιόπη δὲν εἶχε ἀκόμα καταλάβῃ τότε ἄρχισε ἡ δίκη καὶ τότε εἶχε κιόλας τελειώσει.

Σκέφθηκε τί θὰ πῆ τὴν ἄλλη μέρα στὶς συμμαθήτριές της, ποὺ δὲν εἶχαν δῆ ποτὲ τὸ Δικαστήριον, καὶ πῶς θὰ τοὺς ἔκανε τὴν σπουδαία.

Ἡ θεία πῆρε τὴν Καλλιόπη καὶ βγήκαν ἔξω ἀπὸ τὸ Δικαστήριον. Καθὼς ἔβγαινον, συνάντησαν τὸν κ. Ἡλία, τὸν γείτονά τους τὸν δικηγόρο, καὶ ἡ Καλλιόπη βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ μερικὲς ἀπορίες της, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ τὶς λύσῃ ἡ θεία.

— Ὑπάρχουν κι ἄλλα δικαστήρια ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ποὺ εἴμαστε τώρα, κύριε Ἡλία;

— Βέβαια, παιδί μου, ὑπάρχουν. Αὐτὸ ποὺ εἶδατε τώρα ἦταν τὸ Πλημμελειοδικεῖο, ποὺ ἄλλοτε ἔχει τρεῖς δικαστὰς κι ἄλλοτε ἓνα μόνον, τὸν πρόεδρο. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα δικαστήρια, ὅπως εἶναι τὸ Πταισματοδικεῖο, ὅπου δικάζονται ὅσοι ἔχουν κάμῃ ἐλαφρὰ παραπτώματα, π.χ. ἓνας ποὺ φώναξε τὸ μεσημέρι ἢ τὴν νύκτα ἢ εἶχε βάλῃ δυνατὰ τὸ ραδιόφωνο καὶ δὲν ἄφηνε τὸν κόσμον νὰ κοιμηθῇ, μιὰ γυναίκα ποὺ πέταξε τὰ σκουπίδια της στὸν δρόμον ἀντὶ νὰ τὰ δώσῃ στὸν σκουπιδιάρη ἢ ποὺ τίναζε τὰ χαλιά σὲ ὦρα ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται κλπ.

Ἡ Καλλιόπη, πού εἶχε ἀκουστά νά λέν : « Θὰ σέ πᾶω στό πταῖσμα », εὐχαριστήθηκε πού κατάλαβε τώρα τή σημασία αὐτῆς τῆς φράσεως.

— Ἀλλά ὑπάρχουν καί ἄλλα δικαστήρια ἐπίσης, πρόσθεσε ὁ κ. Ἡλίας. Ὑπάρχουν τὰ Κακουργοδικεῖα, πού δικάζουν τὰ βαρεῖα ἀδικήματα, ὅπως εἶναι ὁ φόνος, ἡ διάρρηξι, ἡ ληστεία καί ἄλλα, πού τιμωροῦνται μὲ πολλὰ χρόνια φυλακή, ἀκόμα καί μὲ θάνατο. Ἐκεῖ δικάζουν ὄχι μονάχα οἱ δικασταί, ἀλλὰ καί οἱ ἔνορκοι, πού εἶναι πολίτες, ἄνδρες καί γυναῖκες, τῆς πόλεως καί κληρώνονται ἐπίτηδες γι' αὐτὴν τὴν δουλειὰ κι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παρέχουν αὐτὴν τὴν ὑπηρεσία στὴν Πολιτεία. Οἱ ἔνορκοι κρίνουν ἂν εἶναι ἔνοχος ἢ ὄχι ὁ κατηγορούμενος καί οἱ τακτικοὶ δικασταὶ λένε τὴν τιμωρία, πού τοῦ ἀξίζει σύμφωνα μὲ τὸν νόμο.

— Ἀλήθεια, θυμᾶμαι πέρυσι, πού ὁ θεῖος Χαρίλαος, ὁ φαρμακοποιός, εἶχε πάει ἔνορκος, ἐφώνασε ἡ Καλλιόπη. Καί τὸ βράδι πού γύριζε ἔλεγε στὸ φαρμακεῖο τί εἶχε συμβῆ στὸ Δικαστήριο. Ἐγραψαν μάλιστα οἱ ἑφημερίδες δύο φορές γιὰ ἐκείνη τὴν δίκη.

Ἐπὶ καφενεῖο τῆς Ἐτοᾶς

Η Καλλιόπη καὶ ἡ θεία τῆς εἶχαν καθήσει σ' ἓνα καφενεῖο κοντὰ στὸ Δικαστήριο καὶ μαζί τους κάθησε καὶ ὁ κ. Ἡλίας, ὁ δικηγόρος καὶ γείτονάς τους. Ἐκεῖ πού τὰ ἔλεγαν, βλέπουν νὰ τοὺς πλησιάζη ἡ κυρία Βασιλική, μιὰ γειτόνισσά τους. Ἀφοῦ χαιρετήθηκαν, τὴν ρώτησαν :

— Πῶς ἀπ' ἐδῶ ;

— Ἐχω μπελάδες μὲ τὴν σπιτονοικοκυρά μου, πού θέλει νὰ μοῦ κάνη ἔξωσι ἀπὸ τὸ σπίτι ὅπου κάθουμαι τόσα χρόνια ! εἶπε ἡ κ. Βασιλική.

« Σὲ ποιὸ ἀπ' ὅλα τὰ δικαστήρια, πού μοῦ εἶπε ὁ κ. Ἡλίας, θὰ πάη ἄραγε ἡ κ. Βασιλική ; » σκέφθηκε ἡ Καλλιόπη. « Στὸ Πλημμελειοδικεῖο μήπως ; » Πάιδευε τὸ κεφάλι τῆς, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ βρῆ. Στὸ τέλος δὲν κρατήθηκε καὶ ρώτησε τὸν κ. Ἡλία :

— Σὲ κανένα ἀπὸ τὰ Ποινικὰ δικαστήρια, ἀπήντησε ἐκεῖνος σοβαρά. Ἐκεῖνα εἶναι γιὰ νὰ τιμωροῦν ὅσους ἔκαναν ἀξιόποινες πράξεις. Ὑπάρχουν ὁμως καὶ ἄλλα δικαστήρια, ὅπου καταφεύγουν ὅσοι ἔχουν χρηματικὲς ἢ οἰκογενειακὲς διαφορὲς μεταξύ τους καὶ δὲν

1.

Ποιητικά Δικαδμήρια

"Αρείου Παύλου Ο — Ο Είδαγγελικός Αρείου Παύλου
, Έφεσου Ο — Ο Είδαγγελικός Έφεσου
Πρωτοδικεία Ο — Ο " " Πημελειοδικών

— Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών
— Ο Ειρηνοκεία

2.

Ποιητικά Δικαδμήρια

Κακουροδικεία — Ο
Πημελειοδικεία τριμελή — Ο
" " μονομελή — Ο
Παιγαροδικεία — Ο

μποροῦν νὰ τὶς λύσουν φιλικά. Τὰ δικαστήρια αὐτὰ λέγονται Πολιτικά.

— Τί διαφορὲς μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτές, κ. Ἡλία ;
ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ ἐνοίκια ἢ ἀπὸ δάνεια εἴτε ἀπὸ ἀγορὲς οἰκοπέδων, σπιτιῶν ἢ ἐμπορευμάτων. Ἐνάλογα, ἂν εἶναι ἡ διαφορὰ μικρὴ ἢ μεγάλη, εἶναι καὶ τὰ δικαστήρια. Οἱ μικρὲς διαφορὲς δικάζονται στὸ Εἰρηνοδικεῖο, δηλ. ἀπὸ ἕναν δικαστή. Οἱ μεγαλύτερες δικάζονται στὸ Πρωτοδικεῖο, δηλ. ἀπὸ τρεῖς δικαστὰς. Κάποτε δικάζονται μόνο ἀπὸ τὸν πρόεδρο τῶν Πρωτοδικῶν.

— Ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Κώστας, ποῦ εἶχε νὰ παίρνη μισθοὺς ἀπὸ τὴν ἐταιρεία ὅπου δούλευε, θὰ πάη καὶ αὐτὸς στὰ Πολιτικά δικαστήρια ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Φυσικά, ἐξήγησε ὁ κ. Ἡλίας.

— Ὅταν ὁμως κάποιος χάσῃ τὴν ὑπόθεσί του στὸ Πρωτοδικεῖο, τί γίνεται ; ρώτησε ξανά ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νὰ πάη καὶ σὲ ἀνώτερο δικαστήριο, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς αὐτὸ θὰ τοῦ δώσῃ τὸ δίκιο του, εἶπε ὁ δικηγόρος. Τὸ ἀνώτερο δικαστήριο λέγεται Ἐφετεῖο καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε δικαστὰς. Ὅποια-δήποτε κι ἂν εἶναι ἡ ἀπόφασί του, εἶναι τελειωτική. Καὶ ἐκεῖνος ποῦ ἔχασε πρέπει νὰ πληρώσῃ ὄχι μόνον τὸ χρέος του, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξοδα τῆς δίκης.

— Ἄν ὁμως δὲν τὰ πληρώσῃ, τί γίνεται ; ἤθελε πάλι νὰ μάθῃ ἡ Καλλιόπη.

— Ὑπάρχουν τρόποι καὶ εἰδικὰ ὄργανα (ὅπως οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες), νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἀπόφασί τοῦ δικαστηρίου, ὅταν δὲν συμμορφώνεται μόνος του.

Μὲ τὴν κουβέντα εἶχε περάσει ἡ ὥρα καὶ ὁ κ. Ἑλίας πῆρε τὴν Καλλιόπη καὶ τὴν θεία της καὶ προχώρησαν πρὸς τὸ Σύνταγμα. Ξαφνικὰ ὁ κ. Ἑλίας σταμάτησε καὶ τοὺς ἔδειξε ἓνα ὠραῖο κτίριο στὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιο.

— Αὐτό, τοὺς εἶπε, εἶναι ὁ Ἄρειος Πάγος, δηλ. τὸ ἀνώτατο Δικαστήριο τῆς χώρας, ὅπου μποροῦν νὰ καταφεύγουν ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡ δίκη τους δὲν ἔγινε σύμφωνα μὲ τὸν νόμο. Ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι ἓνας γιὰ ὅλη τὴ χώρα. Τὰ Ἐφετεῖα εἶναι λίγα καὶ λειτουργοῦν στὶς πιὸ μεγάλες πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ τὰ Πρωτοδικεῖα εἶναι πολλά, σὲ κάθε σχεδὸν πόλι τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἓνα. Ὅσο γιὰ Εἰρηνοδικεῖα, ὑπάρχουν καὶ στὶς κωμοπόλεις, ἀκόμα καὶ σὲ χωριά.

— Γιατί τὸν λένε Ἄρειο Πάγο; ρώτησε μὲ τὴ σειρά της ἡ θεία τῆς Καλλιόπης, ποὺ καὶ αὐτὴ εἶχε τὶς περιέργειές της.

Ὁ κ. Ἑλίας τοὺς εἶπε πῶς ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι ὁ βράχος κοντὰ στὴν Ἀκρόπολι, ὅπου οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι εἶχαν τὸ δικαστήριό τους. Ἐκεῖ βρῆκε τοὺς δικαστὰς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἦλθε στὴν Ἀθήνα, καὶ τοὺς ὠμίλησε γιὰ τὴν νέα θρησκεία, τὸν Χριστιανισμό. Τὸ νέο ἑλληνικὸ κράτος ὀνόμασε τὸ ἀνώτατο δικαστήριό τῆς χώρας Ἄρειο Πάγο, σὲ ἀνάμνησι τοῦ ἀρχαίου Ἀθηναϊκοῦ δικαστηρίου.

Τὸ μέλος του λέγεται Ἄρεοπαγίτης καὶ στὰ ἄλλα Δικαστήρια τοὺς δικαστὰς τοὺς λένε Ἐφῆτες καὶ Πρωτοδίκη.

Ἡ Καλλιόπη, ποὺ μέχρι τότε εἶχε ἀκουστὰ μόνο γιὰ τὸν Ἄρειο Πάγο, εὐχαριστήθηκε σὰν ἔμαθε πόσα εἶναι καὶ πῶς λειτουργοῦν τὰ δικαστήρια.

Ένα καλοκαίρι στὸν Παρνασσὸ

Ὁταν τελείωσαν οἱ ἐξετάσεις καὶ τὰ παιδιά πέρασαν μὲ καλοὺς βαθμούς, ὁ πατέρας τους τὰ ἔστειλε μαζί μὲ τὴν μητέρα τους σ' ἓνα χωριὸ τοῦ Παρνασσοῦ, γιὰ νὰ περάσουν ἐκεῖ τοὺς δυὸ ζεστοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἔτσι ὁ Γιαννάκης μὲ τὴν Καλλιόπη βρέθηκαν ξαφνικὰ σ' ἓνα περιβάλλον ἐντελῶς ἀλλιῶτικο ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὅπου εἶχαν συνηθίσει νὰ ζοῦν.

Στὴν ἀρχὴ αὐτὸ τοὺς παραξένεψε καὶ δὲν τοὺς ἄρεσε πολὺ. Σύντομα ὅμως συνήθισαν στὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ καί, πρὶν περάσουν πολλὰς ἡμέρας, εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ σὰν τὰ ἄλλα παιδιά, μαῦρα ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὰ τρεχάματα στὸ δάσος καὶ τὰ χωράφια, διαρκῶς πεινασμένα ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα τοῦ βουνοῦ, ζωηρὰ καὶ χαρούμενα μὲ τὶς καινούργιες συντροφίαις ποὺ εἶχαν δημιουργήσει. Ἀχώριστοι ἰδίως εἶχαν γίνει ὁ Γιαννάκης μὲ ἓνα παιδί τοῦ χωριοῦ, τὸν Ἀγησίλαο, συνομήλικό του, ποὺ πῆγαινε στὴν ἴδια τάξι. Γεννημένος ὅμως καὶ μεγαλωμένος στὸ χωριό, ἤξερε ἓνα σωρὸ πράγματα καὶ δουλειὰς ποὺ ὁ Γιαννάκης οὔτε κὰν μποροῦσε νὰ τὶς φαντασθῆ, πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ ἐπάνω ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι.

Μαζί με τὸν Ἀγησίλαο λοιπόν, ἐκεῖνο τὸ πρωῖνό, ὁ Γιαννάκης ἀνέβαινε στὴν ἀνηφοριὰ πάνω ἀπὸ τὸ χωριό. Πήγαιναν νὰ κόψουν καλάμια, γιὰ νὰ κάνουν τόξα καὶ βέλη. Ὄταν ὅμως βρέθηκαν στὴν καλαμιὰ, συνάντησαν καμμιὰ δεκαριὰ κατοίκους τοῦ χωριοῦ ποὺ δούλευαν ὅλοι μαζί με κασμάδες καὶ φτυάρια, ἐνῶ κοντὰ τους δυὸ ἄλλοι ξένοι μετροῦσαν τὴν γῆ καὶ ἔβαζαν κάθε τόσο μερικούς μικροὺς πασσάλους.

Τὸ θέαμα παρουσίαζε ἄρκετὸ ἐνδιαφέρον καὶ οἱ δυὸ φίλοι ξέχασαν ἀμέσως τὰ καλάμια καὶ τὰ τόξα καὶ κάθησαν ἐκεῖ, νὰ παρακολουθήσουν τοὺς ἀνθρώπους στὴ δουλειὰ τους. Οὔτε ὁ Γιαννάκης, οὔτε ὁ Ἀγησίλαος ἤξεραν τί ἔκαναν, ἀλλὰ τοὺς φαινόταν πολὺ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ποὺ ἔβλεπαν.

Σὲ λίγο ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ἀνθρώπους, ποὺ τοποθετοῦσαν τοὺς πασσάλους, πρόσεξε τὰ δύο παιδιὰ καὶ τὰ φώναξε κοντὰ του. Ὄταν ἄκουσε ὅτι ὁ Γιαννάκης εἶχε ἔλθει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γέλασε λίγο καὶ τὸν χάϊδεψε στὸ κεφάλι.

— Νὰ μιὰ δουλειὰ ποὺ ὅπωςδήποτε δὲν τὴν ξέρετε στὴν Ἀθήνα, εἶπε.

— Μὰ πῶς δὲν τὴν ξέρουμε! διαμαρτυρήθηκε ὁ Γιαννάκης. Καὶ στὴν Ἀθήνα οἱ ἐργάτες συχνὰ σκάβουν στοὺς δρόμους ἢ στὰ οἰκόπεδα.

— Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, ἀπήντησε ὁ ἄνθρωπος με τοὺς πασσάλους. Ἐδῶ ἐμεῖς ὅλοι ποὺ σκάβουμε δὲν εἴμαστε ἐργάτες ποὺ δουλεύουμε γιὰ νὰ πληρωθοῦμε. Εἴμαστε οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, κτηματίες οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ παιδιὰ μας. Καὶ δὲν δουλεύουμε γιὰ χρήματα. Μὲ τὴν προσωπικὴ μας αὐτὴ ἐργασία φτιάχνουμε διάφορα ἔργα γιὰ τὸ χωριό μας. Σήμερα, αὐτὸ

πού βλέπετε, είναι ένας δρόμος πού θα ὀδηγῆ πρὸς τὴν πηγὴ. Ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ δουλεύουν μὲ τὴ σειρὰ γιὰ νὰ γίνῃ ὁ δρόμος αὐτός. Εἶναι αὐτὸ πού λέμε « Κοινοτικά ἔργα ». Ἡ Κοινότητα δὲν ἔχει χρήματα γιὰ νὰ πληρῶνῃ ἐργάτες γιὰ τὴν δουλειὰ αὐτή. Ἀλλά, ἐπειδὴ τὸ ἔργο θὰ ὠφελήσῃ ὅλους τοὺς κατοίκους, δουλεύουν αὐτοὶ γιὰ νὰ τελειώσῃ.

— Καὶ τί θὰ πῆ Κοινότης ; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

Ἐδῶ ὅμως ὁ Ἀγισίλαος ἦταν πιὸ σοφὸς καὶ ἀμέσως τοῦ ἐξήγησε :

— Κάθε χωριὸ ἀποτελεῖ καὶ μιὰ Κοινότητα καὶ κάθε τέσσερα χρόνια γίνονται ἐκλογές καὶ οἱ χωριανοὶ ἐκλέγουν τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο καὶ τὸν πρόεδρο τῆς Κοινότητος. Αὐτὸς φροντίζει γιὰ τὴν καθαριότητα, γιὰ τοὺς δρόμους, τὸν φωτισμό, τὰ νεκροταφεῖα, τὴν ἐγγραφὴ τῶν κατοίκων σὲ εἰδικὰ βιβλία, πού λέγονται μητρῶα, καὶ γενικὰ γιὰ κάθε ὑπόθεσι πού ἀφορᾷ τὸ χωριό. Ἡ Κοινότης εἰσπράττει λεπτὰ ἀπὸ φόρους γιὰ νὰ ἐκτελῆ τὸν σκοπὸ τῆς καί, ὅταν δὲν ἔχῃ λεπτὰ, ζητάει ἀπὸ τοὺς χωριανούς νὰ προσφέρουν τὴν ἐργασία τους δωρεάν. Ἀργότερα, ὅταν θὰ ἔχῃ τελειώσει αὐτό, ἡ Κοινότης θὰ κάνῃ κάποιον ἄλλο ἔργο, ἀναδάσῃ ἢ κατασκευῇ μιᾶς πλατείας. Καὶ πάλι σ' αὐτὸ θὰ ἐργασθοῦν καὶ θὰ βοηθήσουν οἱ κάτοικοι. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὅλοι οἱ κάτοικοι δουλεύουν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου τους.

Ἄλλ' ὁ Γιαννάκης εἶχε μιὰ ἀπορία.

— Καλὰ ὅλα αὐτά, εἶπε. Ἀλλὰ ἂν ἓνας εἶναι τεμπέλῃς καὶ δὲν θέλῃ νὰ δουλέψῃ, τότε τί γίνεται ;

— Γιὰ ὅλα αὐτὰ προβλέπει ὁ νόμος, ἀπήντησε ὁ

συνομιλητής τοῦ Γιαννάκη. Γιατί βέβαια ὑπάρχει νόμος ποῦ κανονίζει ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, ὥστε ὅλοι νὰ προσφέρουν τὸ ἴδιο καὶ νὰ μὴ γίνονται ἀδικίες.

— Στὴν Ἀθήνα ὅμως δὲν γίνονται τέτοια πράγματα, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπάς μου δὲν πῆγε ποτὲ σὲ τέτοιες δουλειές, οὔτε τοῦ ζήτησαν ποτὲ τίποτα τέτοιο.

Γυρίζοντας ἀργότερα στὸ χωριό, βρῆκαν τὸν πρόεδρο τῆς Κοινότητος, ποῦ ἦταν θεῖος τοῦ Ἀγησίλαου. Ὅταν εἶδε τὰ δυὸ παιδιά, τὰ φώναξε κοντά του καὶ περπάτησαν μαζί ὡς τὴν πλατεῖα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Ἀγησίλαος θυμήθηκε τὴν συζήτησι ποῦ εἶχε μὲ τὸν Γιαννάκη πρὸ ὀλίγου καὶ ρώτησε τὸν πρόεδρο :

— Θεῖε, δὲν ὑπάρχει στὴν Ἀθήνα Κοινότης καὶ δὲν δουλεύουν οἱ κάτοικοι γιὰ τὴν πόλι τους ;

— Ἐδῶ στὰ χωριὰ ὑπάρχει ἡ Κοινότης. Καί, ἐπειδὴ δὲν ἔχει εἰσοδήματα, χρειάζεται περισσότερο τὴν βοήθεια τῶν κατοίκων της. Στὴν Ἀθήνα καὶ τὶς ἄλλες μεγάλες πόλεις ὑπάρχουν οἱ Δῆμοι. Αὐτοὶ εἰσπράττουν φόρους καὶ πληρώνουν εἰδικὰ ἀνθρώπους γιὰ νὰ κάνουν τὶς διάφορες δουλειές. Ὑστερα δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι στὶς πόλεις οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι δουλεύουν ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου τὶς περισσότερες ὥρες καὶ δὲν τοὺς περισσεύει καιρὸς γιὰ νὰ προσφέρουν προσωπικὴ ἐργασία. Πληρώνουν ὅμως φόρους, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὰ σκουπίδια, γιὰ νὰ ἔχουν φῶτα οἱ δρόμοι, γιὰ νὰ ὑπάρχη ἀσφαλτος, γιὰ νὰ καταβρέχωνται οἱ δρόμοι καὶ γιὰ νὰ ὑπάρχουν ἀγορὲς καὶ τόσα ἄλλα. Ἀλλὰ καὶ στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη περίπτωσι ἡ ὑπόθεσι εἶναι πολὺ σοβαρὴ καὶ οἱ πο-

λίτες πρέπει νά τήν προσέχουν. Γιατί οί Δῆμοι στίς μεγάλες πόλεις καί οί Κοινότητες στά χωριά δίνουν εὐκαιρία νά ἐφαρμοσθῇ αὐτό πού λέμε Αὐτοδιοίκησι. Καί ἡ Αὐτοδιοίκησι, ἂν λειτουργῇ κανονικά καί σωστά, μαθαίνει τόν ἄνθρωπο νά εἶναι καλός πολίτης. Γιατί, ὅταν ἐνδιαφέρεσαι γιά τὰ ζητήματα τοῦ χωριοῦ σου, θά ἀρχίσῃς σιγά - σιγά νά ἐνδιαφέρεσαι καί γιά τὰ κοινά ζητήματα.

Ὅταν ὁ Γιαννάκης πῆγε τὸ μεσημέρι στό σπίτι ὅπου ἔμενε, βρῆκε ἕνα μεγάλο γράμμα ἀπὸ τὸν φίλο του τὸν Περικλῆ, πού εἶχε πάει ἐκεῖνες τὶς μέρες μέ τούς δικούς του στήν Τρίπολι.

Ἀνάμεσα στά ἄλλα ὁ Περικλῆς ἔγραφε πὼς πῆγε μέ τὸν πατέρα του γιά μιὰ ἐπίσκεψι στόν νομάρχη Ἀρκαδίας.

« Καί νά ἰδῆς, Γιαννάκη, ἔγραφε ὁ Περικλῆς, πού ὁ νομάρχης ἦταν ἐγκατεστημένος σ' ἕνα μεγάλο κτίριο μέ πολλοὺς ὑπαλλήλους. Ὁ πατέρας μοῦ ἐξήγησε πὼς εἶναι σὰν μικρὸς ὑπουργὸς καί μοῦ εἶπε ὅτι ἡ χώρα μας, ἐκτὸς πού διαιρεῖται σὲ ὑπηρεσίες ὀργανωμένες κατὰ κλάδους, εἶναι χωρισμένη καί σὲ περιοχὲς πού λέγονται Νομοί. »

Τοῦ Γιαννάκη ἀμέσως τοῦ γεννήθηκε ἡ περιέργεια νά μάθῃ περισσότερα γιά τούς νομάρχες καί τὸ βράδι, μαζί μέ τὸν καινούργιο φίλο του, τὸν Ἀγησίλαο, πῆγαν στό καφενεῖο ὅπου καθόταν ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος καί ἀμέσως μπόρεσαν νά ἱκανοποιήσουν τὶς ἀπορίες τους.

— Οἱ νομάρχες ὑπάρχουν ἐπειδὴ κάθε περιοχὴ ἔχει ἕνα σωρὸ ζητήματα δικά της, πού πρέπει νά λυθοῦν ἐπὶ τόπου, τοὺς εἶπε ὁ πρόεδρος. Στὴν πρω-

τεύουσα κάθε Νομοῦ ὑπάρχει ἓνας ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, πού ἐπιβλέπει ὅλες τῖς κρατικὲς ὑπηρεσίες τοῦ Νομοῦ, καθὼς καὶ τῖς Κοινότητες. Στὴν ἴδια πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῶν ἄλλων Ὑπουργείων, ὅπως εἶναι ὁ νομογεωπόνος γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, ὁ νομιάτρος γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγιεινῆς καὶ ἄλλοι.

— Ἐγὼ ἔμαθα στὴν Γεωγραφία ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔχει 52 Νομούς. Ὡστε θὰ ὑπάρχουν καὶ 52 νομάρχαι ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Καὶ βέβαια, ἀπήντησε ὁ κ. πρόεδρος. Γιὰ κάθε Νομὸ ὑπάρχει κι ἓνας νομάρχης. Σὲ ὀρισμένες περιοχὲς οἱ Νομοὶ χωρίζονται σὲ Ἐπαρχίες καὶ κάθε Ἐπαρχία τὴν διοικεῖ ὁ ἑπαρχος, πού εἶναι ἓνα εἶδος μικροῦ νομάρχῃ. Ἀλλὰ ἐπὶ πλεόν ὑπάρχουν στὴν Μακεδονία, τὴν Ἥπειρο, τὴν Κρήτη καὶ τὰ Δωδεκάνησα ὀρισμένοι ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς νομάρχες, πού λέγονται γενικοὶ διοικηταὶ καὶ εἶναι ἴσοι μὲ τοὺς ὑπουργούς.

— Εὐχαριστοῦμε, κύριε πρόεδρε! εἶπαν τὰ παιδιὰ καὶ ἔφυγαν γιὰ νὰ πᾶν νὰ παίξουν.

Παρακοιουδώντας

τὴν παρέλασι

Tὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ Γιαννάκης ἐξύπνησε μὲ τὴν ἀνατολή τοῦ ἡλίου, τὴν ὥρα πού ἔπεφταν τὰ κανόνια ἀπὸ τὸν Λυκαβητό. Ἦταν ἡ 25η Μαρτίου, ἡ ἐπέτειος τῆς ἔθνικῆς ἐορτῆς, καὶ οἱ δρόμοι, τὰ σπίτια, τὰ τράμ καὶ τὰ λεωφορεῖα ἦσαν ὅλα στολισμένα μὲ γαλανόλευκες σημαῖες. Ἀνυπόμονος ὁ Γιαννάκης, περίμενε νὰ ξυπνήσῃ ὁ πατέρας του, γιατί τοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ ὅτι, ἂν ἔκανε καλὸ καιρό, θὰ πῆγαιναν μαζί νὰ ἰδοῦν τὴν παρέλασι.

Ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Καὶ ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τὰ καλά του καὶ περίμενε πότε νὰ φύγουν. Ὡστόσο ἐτοιμασθῆ ὁ πατέρας του, πετάχτηκε στὸ ἀπέναντι σπίτι νὰ πῆ στὸν Περικλῆ, ὅτι θὰ τὸν πάρουν καὶ αὐτὸν μαζί.

Καὶ σὲ λίγο ξεκίνησαν τέσσερες, ὁ κ. Κώστας, ὁ Γιαννάκης, ἡ ἀδελφή του ἡ Καλλιόπη, καθὼς καὶ ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς.

Ἐπειδὴ ἦταν ἀκόμα πολὺ νωρίς, βρῆκαν θέσι κοντὰ στὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη, πού θὰ μπορούσαν νὰ τὰ ἰδοῦν ὅλα.

Σὲ λίγο μαζεύθηκε τὸ πλῆθος καὶ τὰ παιδιὰ δὲν κουνούσαν ἀπὸ τὴν θέσι τους. Ὡσπου νὰ περάση ἡ ὥρα, ρωτοῦσαν πότε τὴν Καλλιόπη, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλη καὶ πήγαινε στὸ Γυμνάσιο, πότε τὸν κ. Κώστα, γιὰ διάφορα πράγματα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα πέρασε τὸ ἀνοικτὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν Βασιλέα Παῦλο, τὴν Βασίλισσα Φρειδερίκη καὶ τὸν Διάδοχο Κωνσταντῖνο, ποὺ τὸ συνόδευαν μπρὸς καὶ πίσω ὠραῖοι καβαλλάρηδες, καὶ πήγαινε πρὸς τὴν Μητρόπολι γιὰ τὴν δοξολογία. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε καί, ἀφοῦ πέρασε τὸ αὐτοκίνητο, ὁ Γιαννάκης, ποὺ ἄκουγε δύο σοβαροὺς ἀνθρώπους νὰ συζητοῦν καὶ νὰ μιλοῦν περὶ « Ἀνωτάτου Ἀρχοντος », ρώτησε τὸν πατέρα του :

— Γιατί ὁ Βασιλιάς λέγεται καὶ Ἀνώτατος Ἀρχών;

— Ἐπειδὴ, Γιαννάκη μου, ὁ Βασιλιάς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους. Κανεὶς δὲν εἶναι πάνω ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε κι ἄλλες ἀπορίες.

— Γιατί δὲν ἔχουν ὅλες οἱ χῶρες Βασιλέα ; Ἄκουσα νὰ λένε ὅτι στὴν Ἀμερική καὶ στὴν Γαλλία δὲν ἔχουν Βασιλέα, ἀλλὰ Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

— Κάθε χώρα διαλέγει ἐκεῖνο ποὺ νομίζει ὅτι εἶναι καλύτερο γι' αὐτήν, ἀπήντησε ὁ κ. Κώστας. Ἐμεῖς στὴν Ἑλλάδα διαλέξαμε τὴν Βασιλεία, ἄλλες χῶρες ἐδιάλεξαν τὴν Δημοκρατία. Ἡ διαφορὰ εἶναι, ὅτι στὴν Βασιλεία ὁ Βασιλεὺς εἶναι « κληρονομικός », δηλ. ὅταν πεθάνη αὐτός, γίνεται Βασιλεὺς ὁ γιουὸς του, ποὺ τὸν λένε Διάδοχο, ἐνῶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν μένει ὅλη του τὴ ζωὴ Πρόεδρος, ἀλλὰ ἐκλέγεται γιὰ ὀρισμένα χρόνια καὶ ὕστερα γίνεται πάλι ἰδιώτης καὶ κάποιος ἄλλος ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Σξέλιξις τῶν πολιτευμάτων
 τῆν Ἑλλάδα 1821-1957

<u>Ἔτη</u>	<u>Πολίτευμα</u>	<u>Βασιλεῖς</u>	<u>Ἐξέχοντες πολιτικοὶ</u>
1821-1832	Δημοκρατία ...	_____	Ἰωάν. Καποδίστριας
1833-1843	Ἀπόλυτος Μοναρχία	Ὅθων	Κωλέτσι
1844-1862	Συνταγματικὴ Βασιλεία	Γεώργιος Α' Κωνστῆνος Β' Ἀλέξανδρος Α'	Αλ. Κονμουνδούρος
1864-1924	Βασιλευομένη Δημοκρατία	Γεώργιος Β' _____	Ἰ. Μευδ. Βενιζέλος
1924-1935	Προεδρική Δημοκρατία	_____	^{πρόεδρος} Παύλος Κουντουριώτης
1935-1957	Βασιλευομένη Δημοκρατία	Γεώργιος Β. Παύλος Α'	Ἀλέξ. Ζαΐμης

Ἡ Καλλιόπη θέλησε τότε νὰ μάθη τί γίνεται, ὅταν ὁ Βασιλιάς καὶ ἡ Βασίλισσα δὲν ἔχουν ἀγόρι, ἀλλὰ μόνο κορίτσια. Μπορεῖ τὸ κορίτσι νὰ γίνῃ Διάδοχος; Γιατὶ ἡ Καλλιόπη εἶχε διαβάσει στὴν ἔφημερίδα, ὅτι στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν Ὀλλανδία ἔχουν Βασίλισσα καὶ ὄχι Βασιλιά.

Ὁ κ. Κώστας τοὺς ἐξήγησε, ὅτι τώρα τελευταῖα καὶ στὴν Ἑλλάδα δὲν ἀποκλείεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἄνδρας ἀπόγονος, νὰ γίνῃ μιὰ γυναίκα Βασίλισσα. Ἐπίσης ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἀπουσιάζῃ στὸ Ἐξωτερικὸ ἢ εἶναι βαριὰ ἄρρωστος, τὰ καθήκοντά του ἀσκοῦνται ἀπὸ Ἀντιβασιλέα, ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι ἢ ὁ Διάδοχος ἢ ἡ Βασίλισσα.

— Στὶς ἄλλες Δημοκρατίες, προσέθεσε ὁ κ. Κώστας, ὅπως π.χ. στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, ὁ λαὸς ψηφίζει κάθε τέσσερα χρόνια τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

— Θυμᾶμαι, φώναξε ἡ Καλλιόπη, τότε ποὺ ἔφυγε ὁ Τρούμαν καὶ ἔγινε ὁ Ἀϊζενχάουερ Πρόεδρος στὴν Ἀμερική.

— Μπράβο, Καλλιόπη! τῆς εἶπε ὁ πατέρας. Πρέπει νὰ ξέρῃς ὅμως, ὅτι παντοῦ δὲν γίνεται τὸ ἴδιο. Σὲ μερικές χῶρες, ὅπως π.χ. στὴν Γαλλία καὶ τὴν Ἰταλία, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται ὄχι ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν λαό, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους του, ποὺ σχηματίζουν τὴν Βουλὴ.

Ὁ Περικλῆς ὅμως εἶχε κι αὐτὸς τὴν ἀπορία του:

— Γιατί, κύριε Κώστα, εἶπατε «στὶς ἄλλες Δημοκρατίες»; Αὐτὸ δὲν θὰ πῆ ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶναι Δημοκρατία;

— Βέβαια εἶναι Δημοκρατία, ἀπήντησε ὁ κ. Κώ-

στας. Δημοκρατία είναι τὸ πολίτευμα ὅπου ὁ λαὸς ἐκλέγει αὐτοὺς ποὺ θέλει νὰ τὸν κυβερνήσουν. Ἐπειδὴ ὁ Ἄνωτατος Ἄρχων ποὺ βασιλεύει χωρὶς νὰ κυβερνᾷ εἶναι Βασιλιάς, τὴν λέμε Βασιλευομένη Δημοκρατία. Στὴν Ἑλλάδα δὲν εἶχαμε πάντοτε Βασιλευομένη Δημοκρατία, γιατί ὁ βασιλεὺς Ὀθων, ποὺ ἦλθε πρῶτος στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν Ἐπανάστασι, ἦταν ἀπόλυτος μονάρχης, κυβερνοῦσε δηλ. ὅπως αὐτὸς ἤθελε.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ὅμως ἀκούστηκε μουσικὴ καὶ ὁ Βασιλιάς ἔφθασε καβάλλα σὲ ἄσπρο ἄλογο καὶ στάθηκε μπρὸς ἀπὸ τὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀγνωστού Στρατιώτου καὶ ἠ παρέλασι ἄρχισε. Τὰ παιδιὰ ξέχασαν τὴν περιέργειά τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν συζήτησι καὶ εἶχαν τὸ νοῦ τους στὸ θέαμα ποὺ ἔβλεπαν, κοιτάζοντας μὲ χαρὰ νὰ πενοῦν τόσοι ὠραῖοι στρατιῶτες, ναῦτες, εὐέλπιδες, ἀεροπόροι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Δύο ὥρες σχεδὸν κράτησε ἡ παρέλασι. Καὶ ὕστερα κουρασμένα τὰ παιδιὰ ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι.

Στὸ δρόμο πρὸς τὸ σπίτι ὁ Περικλῆς ξαναθυμήθηκε τὴν κουβέντα ποὺ εἶχαν κάνει πρὶν.

— Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολιτεύματα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Βασιλεία καὶ τὴν Δημοκρατία, κύριε Κώστα; ἐρώτησε.

— Ὑπάρχει καὶ ἡ Δικτατορία, ἀπήντησε ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη. Ὄταν ἓνας ἄνθρωπος παίρῃ τὴν ἐξουσία χωρὶς τὴν ψῆφο τοῦ λαοῦ καὶ κυβερνᾷ μόνος του, ὅταν δὲν γίνονται ἐκλογές, οὔτε ὑπάρχη Βουλὴ, δηλ. ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, τότε λέγεται δικτάτωρ. Ἐσεῖς εἴσαστε μικροὶ ἀκόμη καὶ δὲν θυμόσατε, μὰ ἦταν ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια δύο μεγάλες δικτατορίες στὴν Εὐρώπη, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία, καὶ οἱ δικτά-

τορες τους, ο Χίτλερ και ο Μουσσολίνι, προκάλεσαν τον Παγκόσμιο Πόλεμο και κατέλαβαν πολλές χώρες και την Ελλάδα. Οί δικτάτορες όμως αυτοί κατέστρεψαν τις χώρες τους και νικήθηκαν στον πόλεμο και οί λαοί τῆς Γερμανίας και τῆς Ἰταλίας ἔχουν πάλι Δημοκρατία, γιατί κατάλαβαν ὅτι ἡ Δικτατορία εἶναι κακὸ πρᾶγμα. Ὑπάρχουν καὶ σήμερα δικτατορίες στον κόσμο. Ἄλλες μοιάζουν μὲ τις παλιές, ὅπως ἦταν τὸν καιρὸ τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ Μουσσολίνι· καὶ ἄλλες, πού ἔχουν ἐπικρατήσει στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία, λέγονται κομμουνιστικές. Κάθε Δικτατορία πού καταργεῖ τὶς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ κάνει κακό, γιατί ἐμποδίζει τοὺς πολίτες νὰ ἐκφράσουν ἐλεύθερα τὴν σκέψι τους καὶ νὰ διαλέξουν μόνοι τους αὐτοὺς πού θέλουν νὰ τοὺς κυβερνήσουν. Καὶ στὴν Ελλάδα, ὕστερα ἀπὸ πολλές περιπέτειες, ἔχουμε καταλήξει στὸ σημερινὸ πολίτευμά μας, πού εἶναι τὸ πιὸ σύμφωνο μὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ μας.

Μὲ τις κουβέντες ὅμως ἔφθασαν στὸ σπίτι, ὅπου τοὺς περίμενε τὸ τραπέζι στρωμένο καὶ ἡ μητέρα ετοίμαζε στὴν κουζίνα μπακαλιάρο μὲ σκορδαλιά, τὸ πατροπαράδοτο φαγητὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος»

Ο Γιαννάκης γύριζε μέσα στο σπίτι, γιατί εἶχε τελειώσει τὰ μαθήματά του καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνη. Ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς ἦταν ἄρρωστος μὲ ἰλαρὰ καὶ δὲν τὸν ἄφηναν νὰ πάη νὰ τὸν δῆ. Ἡ Καλλιόπη διάβαζε στὴν τραπεζαρία σκυμμένη πάνω στὸ τραπέζι, ὁ Γιαννάκης πῆγε σιγὰ - σιγὰ πίσω της καὶ τῆς τράβηξε τὰ μαλλιά πού τὰ εἶχε χτενισμένα σὰν ἀλογοουρά.

— Ἀφσέ με, Γιαννάκη ! εἶπε θυμωμένη ἡ Καλλιόπη. Δὲν βλέπεις ὅτι μελετᾶω τὸ μάθημά μου τώρα; Καὶ νὰ ἤξερες τί ὠραῖο πού εἶναι τὸ μέρος αὐτὸ ἀπὸ τὸν « Κρίτωνα » πού διαβάζω ! Θυμᾶσαι ποῦ σοῦ εἶχα πῆ γιὰ τοὺς Ἀθηναϊκοὺς νόμους, πού μιλᾶνε στὸν φιλόσοφο Σωκράτη στὴ φυλακή ;

— Πῶς δὲν τὸ θυμᾶμαι ! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Τοὺς εἶδα μάλιστα καὶ στὸ ὄνειρό μου τοὺς νόμους, ἀσπροντυμένους σὰν ἀγγελάκια !

— Γιὰ ἄκουσε τώρα αὐτὸ τὸ μέρος, πού μιλοῦν στὸν Σωκράτη γιὰ τὴν πατρίδα : « Τόσο σοφὸς εἶσαι, Σωκράτη, ὥστε νὰ μὴν ξέρης ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα καλύτερη καὶ ἀγιώτερη εἶναι ἡ πατρί-

δα ; Καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὴν σεβόμαστε καὶ νὰ τὴν ὑπακούωμε καὶ νὰ τὴν περιποιόμαστε περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μας ὅταν δυστυχῆ ; » Ἐκείνη τοῦ ἀκούσε τοῦ ἀρχαίου : « Μητρὸς τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἐστὶν ἢ πατρὸς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον . . . » Ἐξέρεις πόσο συγκινήθηκα ὅταν πρωτοδιάβασα τὴν φράσι αὐτή ; Ὁ καθηγητὴς μας μᾶς εἶπε, ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀγαπᾶμε πολὺ τὴν πατρίδα μας καί, ξενιτεμένοι ὅταν εἴμαστε, γυρίζουμε κάθε τόσο στὸν τόπο μας, νὰ πατήσουμε τὸ πατρικὸ χῶμα.

— Ἐξέρω καὶ ἐγὼ κάτι παρόμοιο, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Τὸ μάθαμε τὴν περασμένη ἑβδομάδα στὸ σχολεῖο. Ὅταν ὁ Ἐκτωρ πολέμουσε στὴν Τροία, οἱ πατριῶτες τοῦ ρωτοῦσαν τοὺς οἰωνοὺς, κάτι μαντικὰ πουλιά, γιὰ νὰ μάθουν ἂν θὰ κερδίσουν τὴ μάχη. Καὶ ὁ Ἐκτωρ τότε τοὺς εἶπε : « Εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πατρὸς ! » Νὰ σ' τὸ ἐξηγήσω ;

— Ὁχι, περιττό ! φώναξε ἡ Καλλιόπη. Τὸ ξέρω καλύτερα ἀπὸ σένα !

Ὁ Γιαννάκης νόμισε πὼς ἡ Καλλιόπη τοῦ κάνει τὴν ἔξυπνη καὶ ὄρμησε καὶ πάλι νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὰ μαλλιά.

Ἐκείνη τὴν ὥρα μπῆκε στὸ δωμάτιο ὁ κ. Κώστας.

— Δὲν ντρέπεσθε νὰ τσακώνεσθε ; τοὺς φώναξε. Καὶ ἐγὼ ποὺ καμάρωνα, ὅταν σᾶς ἀκούγα ἀπὸ δίπλα νὰ μιλάτε γιὰ τόσο ὠραῖα πράγματα !

Τὰ παιδιὰ σταμάτησαν ντροπιασμένα.

— Ἐσεῖς σὰν ἀδελφία πρέπει νὰ εἴσαστε ἀγαπημένα ! τοὺς μάλωσε. Καὶ σὰν Ἑλληνόπουλα πρέπει ν' ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα σας περισσότερο ἀπὸ κάθε

ἄλλο στὸν κόσμο ! Τὴν ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὴν Ἑλλάδα
μπορεῖτε νὰ τὴν δείξετε μὲ πολλοὺς τρόπους. Ἕνας
ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι νὰ μὴ φύγετε ἀπὸ ἐδῶ, νὰ δουλέψετε
καθένας ὅσο μπορεῖ περισσότερο καὶ καλύτερα, ὥστε
νὰ βοηθήσῃ τὴν πατρίδα νὰ προκόψῃ καὶ νὰ ζήσῃ
εἰρηνικὴ καὶ εὐτυχισμένη.

Ὁ μέγας ἀδελφός

Σήμερα στὸ σπίτι τοῦ Περικλῆ ἔχουν μεγάλες προετοιμασίες. Ὁχι γιατί γιορτάζει κάποιος ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, ἀλλὰ γιατί συμβαίνει κάτι σπουδαιότερο. Ὁ Θανάσης, ὁ μεγαλύτερος γυιὸς τοῦ σπιτιοῦ, ὁ ἀδελφός τοῦ Περικλῆ, ἔρχεται γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τότε πού πῆγε στὸν στρατό, ἐδῶ καὶ ἀρκετὲς ἑβδομάδες. Φαντάσου τὴν ἀνυπομονησία καὶ τὴν συγκίνησι τῶν δικῶν του, πού ἔχουν συγκεντρωθῆ ἀπὸ νῶρις καὶ περιμένουν νὰ τὸν ἴδουν νὰ φθάνη! Στὸ γράμμα του ἔλεγε πῶς θὰ φθάση τὸ ἀπόγευμα.

Πιὸ ἀνυπόμονος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ Περικλῆς. Γι' αὐτὸν δὲν εἶναι μόνον ἡ χαρὰ ὅτι θὰ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸ του. Ἐχει πολλὰ ἀπορίες καὶ θέλει νὰ μάθῃ πολλὰ πράγματα καὶ ρωτᾷ τὴν συγκεντρωμένη οἰκογένεια :

— Μὰ γιατί θὰ φύγῃ πάλι ὁ Θανάσης σὲ δυὸ μέρες ; Δὲν τελείωσε τὸ στρατιωτικὸ ;

— Καὶ βέβαια δὲν τελείωσε, ἀπήντησε ὁ πατέρας τοῦ Περικλῆ, ὁ κ. Ἀλέξανδρος. Εἶναι μόλις 40 ἡμέρες πού πῆγε φαντάρος ὁ Θανάσης. Ἐχει μπροστά του ἀρκετὸν καιρὸ. Γιατὶ τώρα ἡ θητεία εἶναι 18 μῆνες. Ὡστε ἔχει σχεδὸν 17 μῆνες ἀκόμα μέχρι πού νὰ τε-

λειώση τὸ στρατιωτικὸ καὶ νὰ ξαναγίνη πολίτης. Ἐν τῷ μεταξύ θὰ ὑπηρετῇ τὴν πατρίδα.

— Μὰ τί εἶναι αὐτὴ ἡ θητεία ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Ἔτσι λέγεται ἡ ὑποχρέωσι πού ἔχουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ὑπηρετήσουν τὴν πατρίδα ὅταν μεγαλώσουν. Ὄταν γεννηθῇ ἓνα ἀγόρι, τὸ γράφουν σὲ ἓνα βιβλίον πού λέγεται « μητρῶων ἀρρένων ». Μόλις γίνη 21 χρόνων, καλεῖται μαζί μὲ ὅλα τὰ ἀγόρια πού γεννήθηκαν ἐκεῖνο τὸν χρόνο, νὰ πᾶν νὰ ὑπηρετήσουν. Καλεῖται δηλ. ἡ ἡλικία ἢ κλάσις του. Ἀφοῦ ὑπηρετήσουν 18 μῆνες ὡς στρατιῶτες καὶ γυμνασθοῦν, τότε πιὰ γίνονται ἔφεδροι.

— Τὴν ἔχω ἀκουστὰ αὐτὴ τὴν λέξι, φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἀλήθεια, τί θὰ πῆ ἔφεδρος ;

— Πρέπει νὰ ξέρης, Περικλῆ, εἶπε ὁ πατέρας του, ὅτι ὁ στρατὸς διαιρεῖται σὲ δύο. Εἶναι πρῶτα ὁ ἐνεργὸς στρατὸς, πού τὸν ἀποτελοῦν οἱ νέοι φαντάροι, οἱ ντυμένοι στὸ χακί, πού βρίσκονται μέσα στοὺς στρατῶνες. Καὶ ὕστερα ὑπάρχει ὁ ἐφεδρικός στρατὸς. Αὐτὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκείνους πού τελειώνουν τὴν θητεία τους καὶ ξαναγίνονται πολίτες. Ἀλλὰ τὸ κράτος ἔχει δικαίωμα, σὲ ὅποιαδήποτε στιγμή τοὺς χρειασθῇ, νὰ τοὺς καλέσῃ καὶ πάλι νὰ φορέσουν τὴ στολή.

Ὁ Περικλῆς κάτι ἐτοιμάστηκε νὰ ρωτήσῃ, ἀλλὰ ἐκείνη τὴ στιγμή ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ παρουσιάσθη ὁ Θανάσης.

Ὅλοι ἄφησαν τὴν κουβέντα καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸν ἀγκαλιάσουν. Τὸν χτυποῦσαν στὴν πλάτη, κοίταζαν ἄν πάχυνε, ἄν μαύρισε. Καὶ ὁ Περικλῆς ἔβλεπε μὲ πολλὴ περιέργεια τὴ στολή τοῦ Θανάση καὶ τὶς μεγάλες ἀρβύλες πού φοροῦσε.

— Σ' ἀρέσει ἡ στολή, Περικλῆ ; ρώτησε ὁ Θανάσης.
Σὲ λίγα χρόνια θὰ ἔλθῃ ἡ σειρά σου νὰ τὴν φορέσῃς
καὶ σύ !

— Ἦθελα πολλὰ πράγματα νὰ μάθω, εἶπε ὁ Περικλῆς, ἀλλὰ τὸ κυριώτερο εἶναι γιατί ὑπάρχει στρατός.

— Καὶ ποιὸς θὰ προστατεύῃ τὴν Ἑλλάδα, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ὁ στρατός ; ἀπήντησε ὁ Θανάσης. Σήμερα ἔχουμε εἰρήνη. Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ βασιτάξῃ γιὰ πολὺ, γιὰ πάντα, ἂν εἶναι δυνατόν. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποκλείει νὰ ὑπάρχουν ἐχθροί, πού θέλουν νὰ ἐπιτεθοῦν στὴν πατρίδα. Τότε ποιὸς θὰ τὴν ὑπερασπισθῆ, ἂν δὲν ὑπάρχῃ στρατός ;

— Ὡραῖα τὰ λέει ὁ Θανάσης ! εἶπε ὁ πατέρας.
Ἄλλὰ, γιὰ πὲς μας, ποῦ πρόκειται νὰ πᾶς ὅταν τελειώσῃς τὴν ἐκπαίδευσί σου, Θανάση ;

— Λένε ὅτι θὰ μὲ στείλουν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Θὰ εἶναι πολὺ ὠραῖα, ἂν γίνῃ αὐτό.

— Τί εἶναι πάλι αὐτὸ τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο ; ρώτησε ὁ Περικλῆς. Τὸ ἔχω ξανακούσει, ἀλλὰ δὲν ἔμαθα τί εἶναι.

Ἐπιτελεῖο τὸ ἔμαθα τότε μὲ πολλὴ ὑπομονὴ ἐξήγησε τὸν Περικλῆ πὼς τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀξιωματικούς πού ὀργανώνουν τὸν στρατὸ καὶ φτιάχνουν τὰ σχέδια γιὰ τὴν περίπτωσι πού θὰ χρειασθῆ ὁ στρατός νὰ πολεμήσῃ. Τέτοια ἐπιτελεῖα ἔχουν καὶ τὸ ναυτικὸ καὶ ἡ ἀεροπορία.

Ἐπιτελεῖο τὸ ἔμαθα τότε καὶ εἶπε ὅτι, ὅταν αὐτὸς ὑπηρετοῦσε στρατιώτης, ἦταν ἔτσι τὰ πράγματα. Τώρα ὅμως ὑπάρχει ἓνα Ἐπιτελεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπάνω ἀπὸ ὅλα καὶ πιὸ κάτω εἶναι τὰ τρία ἐπιτελεῖα πού ἀνέφερε ὁ Θανάσης.

— Λοιπόν, εἶπε ὁ πατέρας, ἀρχηγὸς ὄλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Καὶ ὁ πολιτικός τους προϊστάμενος εἶναι ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Αὐτὸν τὸν βοηθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπιτελείων, γιὰ νὰ τακτοποιῇ καὶ νὰ ρυθμίζῃ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὸν στρατό, τὸν στόλο καὶ τὴν ἀεροπορία.

— Τώρα κατάλαβα πολὺ καλά ! ἐφώνασε ὁ Περικλῆς.

— Κατάλαβες καλά, ἀλλὰ ἐμεῖς πεινάσαμε καὶ θέλουμε νὰ φᾶμε ! εἶπε ὁ πατέρας. Καὶ ὁ Θανάσης θὰ πεινᾷ περισσότερο ἀπ' ὅλους.

Ἐκάθησαν ὅλοι χαρούμενοι στὸ τραπέζι καὶ ἔφαγαν μὲ ὄρεξι, ἐνῶ ἡ συζήτησι ἐξακολουθοῦσε γιὰ τὸν στρατό.

Ὁ Θανάσης τοὺς διηγήθηκε γιὰ κάποιον κακὸ στρατιώτη, ποὺ εἴκοσι μέρες μετὰ τὴν κατάταξί του τὸ ἔσκασε ἀπὸ τοὺς στρατῶνες καὶ ἐγύριζε σὲ διάφορες παλιογειτονιές. Τέλος τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν πῆγαν στὸ Στρατοδικεῖο καὶ καταδικάστηκε σὲ φυλάκισι σὰν λιποτάκτης.

Ὁ Περικλῆς δὲν κατάλαβε τὴν λέξι « λιποτάκτης » καὶ ὁ πατέρας τοῦ ἐξήγησε πῶς ἔτσι λὲν ἐκεῖνον τὸν στρατιώτη, ποὺ ἐγκαταλείπει χωρὶς νὰ ρωτήσῃ κανέναν τὸν λόχο ὅπου ὑπηρετεῖ. Αὐτὸς θὰ δικασθῇ ἀπὸ εἰδικὸ δικαστήριον, ποὺ τὸ λένε Στρατοδικεῖον. Σὲ καιρὸ πολέμου οἱ λιποτάκτες καταδικάζονται σὲ θάνατον. Ἐπίσης τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου μπορεῖ καὶ οἱ πολῖτες νὰ δικάζονται ἀπὸ Στρατοδικεῖον.

— Ἐχω ἀκούσει γιὰ κάποιον νέο ποὺ δὲν πῆγε στὸν στρατὸ καὶ τὸν ἔλεγαν ἀνυπότακτον. Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι αὐτό ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Καί βέβαια ἄλλο πρᾶγμα, εἶπε ὁ Θανάσης. Ἐνυπότακτος εἶναι ἐκεῖνος πού, ὅταν οἱ ἄλλοι συνομή-
λικοί του πᾶνε στρατιῶτες, αὐτός δὲν παρουσιάζεται. Αὐτός δὲν δικάζεται ἀπὸ δικαστήριον, ἀλλὰ ὑποχρεώ-
νεται νὰ ὑπηρετήσῃ ἄλλα δυὸ χρόνια, ὅταν ἔχουν τε-
λειώσῃ οἱ ἄλλοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ τιμωρία του, ἐπειδὴ
δὲν ἄκουσε τὶς διαταγὰς τοῦ κράτους.

Ἔτσι ἡ συζήτησι προχώρησε καί, ὅταν σηκώ-
θηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὁ Θανάσης διηγεῖτο γιὰ ἕνα
καινούργιον μόνιμον ἀνθυπολοχαγὸν πού εἶχαν, πὼς ἦταν
πολὺ καλός. Ἐνῶ ὁ λοχαγὸς εἶναι πολὺ αὐστηρός.

— Μὰ γιατί τὸν λές μόνιμον ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Μόνιμοι λέγονται ἐκεῖνοι πού βγῆκαν ἀπὸ τὴν
Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων καὶ θὰ μείνουν ὅλη τους τὴ ζωὴ
ἀξιωματικοί, ἐξήγησε ὁ Θανάσης. Ἀρχίζουν ἀπὸ ἀν-
θυπολοχαγοὶ καὶ μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ γίνουν στρατηγοί.

— Ναί, θυμᾶμαι ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ὅταν πῆ-
γαμε μὲ τὸν Γιαννάκη στὴν παρέλασι, εἶδαμε τοὺς
εὐέλπιδες μὲ τὶς ὠραῖες τους στολές !

— Οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι πού
ἔχουν σπουδάσει σὲ ἀνώτερες σχολές καὶ πού δὲν
ὑπηρετοῦν σὰν ἀπλοὶ στρατιῶτες, ἀλλὰ σὰν ἀξιωμα-
τικοί· καὶ μποροῦν, μὲ τὸν τρόπο αὐτό, νὰ προσφέρουν
περισσότερες ὑπηρεσίες.

Ἄλλὰ ὁ Θανάσης ἦταν κουρασμένος καὶ ἤθελε νὰ
ξεκουρασθῇ λίγο. Ἔτσι ἡ κουβέντα πῆρε τέλος.

Ἐκεῖνο τὸ βράδι, ὅταν ὅλοι κοιμήθηκαν, ὁ Περικ-
κλῆς εἶδε στὸ ὄνειρό του ὅτι ἦταν στρατηγὸς κι ἀπάνω
σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο ἐπιθεωροῦσε τοὺς στρατιῶτες πού
περνοῦσαν σὲ παρέλασι μπροστά του.

Ἐπίσκεψι στο Μουσεῖο

Σήμερα τὰ παιδιὰ εἶχαν χαρές. Ὁ κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλος, τοὺς εἶπε πὼς θὰ πήγαιναν στο Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.

Πιάστηκαν ἀπὸ τὸ χέρι δύο-δύο καὶ φθάσαν στο ὠραῖο μέγαρο μὲ τὶς μαρμάρινες σκάλες καὶ μπῆκαν μέσα πατώντας στὶς μύτες τῶν ποδιῶν.

Τὶ ὠραῖα πράγματα εἶχε ἐκεῖ μέσα ! Ἀγάλματα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα, χρυσὰ κοσμήματα, ὅλα τοποθετημένα καὶ τακτοποιημένα σὲ βιτρίνες!

Τὴν ὥρα ἐκείνη μπῆκε μέσα καὶ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ξένους, ποὺ μὲ θρησκευτικὴ σιγὴ παρακολουθοῦσαν μιὰν ὁδηγὸ νὰ τοὺς ἐξηγῇ, στὴ γλῶσσα τους, τὴν ἱστορία καὶ τὴ σημασία τῶν ἔργων τέχνης.

Ἡ ὁδηγός, μιὰ κυρία ψηλὴ, ἐπιβλητικὴ, μὲ δυνατὴ φωνή, γύρισε πρὸς τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε :

— Βλέπετε, παιδιὰ μου, πὼς πρέπει ν' ἀγαπᾶτε τὸν τόπο μας, ποὺ εἶναι ὀλόκληρος σπαρμένος μὲ ἔργα τέχνης ; Ἀπὸ τὶς πιὸ μακρυνὲς χῶρες τῆς γῆς ἔρχονται ἄνθρωποι νὰ τὰ θαυμάσουν ! Καὶ μὲ τὰ ταξίδια τους αὐτὰ ἀφήνουν πολλὰ χρήματα στὴ χώρα μας. Καὶ τί

ἄσχημο εἶναι νὰ βλέπουν ὀνόματα σκαλισμένα στὶς ἀρχαῖες πέτρες, χαρτιά καὶ βρωμιές ἀνάμεσα στὶς κολόνες καὶ ἄλλα τέτοια. . . Αὐτὲς ἐδῶ οἱ πέτρες δείχνουν πὼς ἔχουμε μιὰ ἱστορία πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν καὶ πρέπει νὰ τὴν σεβαστοῦμε !

Οἱ ξένοι ρώτησαν τὴν ὁδηγὸ τί εἶπε στὰ παιδιά καὶ ἐκείνη κάτι τοὺς ἐξήγησε στὴ γλῶσσα τους.

Δύο κυρίες μεσόκοπες ἄνοιξαν τὶς τσάντες τους καὶ προσέφεραν καραμέλες στὸν Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ καὶ τοὺς ὑποσχέθηκαν, ὅταν θὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ Μουσεῖο, νὰ τοὺς φωτογραφίσουν ἐμπρὸς στὸ κτίριο.

Ἔτσι καὶ ἐγινε καί, ὕστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα, ὁ Περικλῆς πῆρε ἓνα γράμμα μὲ ξένα γραμματόσημα καὶ ἦταν μέσα οἱ φωτογραφίες.

Τί χαρὰ εἶχε τότε! Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ντύθηκε βιαστικὰ καὶ ἔτρεξε στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη, νὰ τοῦ τὶς δείξῃ. Καὶ ὕστερα μαζί πῆγαν καὶ βρῆκαν τὰ ἄλλα παιδιά καὶ γεμάτοι ὑπερηφάνεια ἔδειχναν τὶς φωτογραφίες ποὺ τοὺς εἶχαν στείλει οἱ ξένοι φίλοι τῆς χώρας μας.

Οἱ δύο φαντάροι

Τὶς ἡμέρες πού ἔμεινε στὸ σπίτι ὁ Θανάσης μὲ ἄδεια ἀπὸ τὸν στρατό, ὁ Περικλῆς δὲν ξεκόλλησε ἀπὸ κοντά του. Τοῦ φαινόταν τόσο ἀλλιώτικος καὶ τόσο μεγαλύτερος ὁ ἀδελφός του καὶ ἤξερε τόσα πολλά...

Ἄλλὰ καὶ τοῦ Θανάση τοῦ ἄρεσε νὰ κάνη συντροφιά μὲ τὸν μικρότερό του ἀδελφό. Αἰσθανόταν ἄνδρας πιά. Τώρα πού φοροῦσε τὴν στρατιωτικὴ στολή, ἤθελε νὰ δείχνη πόσα πράγματα εἶχε μάθει στὶς λίγες ἐβδομάδες πού ἦταν στὸν στρατό.

Σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς περιπάτους του μὲ τὸν Περικλῆ, ὁ Θανάσης συνάντησε ἓνα συνάδελφό του. Ἦταν ἓνα ψηλὸ καὶ ὄμορφο παιδί, πού τοῦ πήγαιναν πολὺ τὰ στρατιωτικὰ ροῦχα. Χαιρετήθηκαν μὲ πολλὴ χαρὰ καὶ στάθηκαν σὲ μιὰ γωνιά καὶ μιλοῦσαν γιὰ τὰ γυμνάσια πού εἶχαν κάνει τὶς τελευταῖες ἡμέρες, πρὶν πάρουν ἄδεια καὶ ἔλθουν στὸ σπίτι τους. Εἶπαν πολλὰ καὶ διάφορα καὶ κατόπιν χαιρετήθηκαν καὶ χώρισαν.

— Ὅχι γιὰ πολὺ ὅμως, εἶπε ἄστεϊα ὁ Θανάσης, ἀφοῦ σὲ λίγο θὰ συναντηθοῦμε πάλι στὸν στρατῶνα πού εἶναι τώρα τὸ σπίτι μας.

“Όταν ο φίλος του απομακρύνθηκε και τὰ δύο ἀδέλφια πήραν τὸ δρόμο πρὸς τὴν πλατεῖα, ὁ Θανάσης μὲ ὑπερηφάνεια εἶπε στὸν Περικλῆ ὅτι αὐτὸς ὁ φίλος του ὁ στρατιώτης, μὲ τὸν ὁποῖο κουβέντιαζε, ἦταν ὁ γυιὸς τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

— Εἶναι γυιὸς ὑπουργοῦ ; εἶπε μὲ κατάπληξι ὁ Περικλῆς. Καὶ γιατί εἶναι ἀπλὸς φαντάρης σὰν καὶ σένα ;

— Μὰ τί ἤθελες νὰ εἶναι ; ἀπήντησε ἀπορημένος ὁ Θανάσης. Καὶ αὐτὸς καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι στρατιῶτες, πού ὑπηρετοῦν στὸν λόχο μας καὶ σ’ ὅλο τὸν ἑλληνικὸ στρατό, ἔχουμε γεννηθῆ ἀπὸ κάποιον Ἑλληνα πατέρα. Γι’ αὐτὸ ὅλοι εἴμαστε ἴσοι ! “Ὅ,τι δουλειὰ καὶ ἂν κάνη ὁ πατέρας τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου καὶ ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι ὁ ἴδιος, κανένας Ἑλληνας δὲν ἔχει περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τοὺς ἄλλους !

— Δὲν τὸ εἶχα σκεφθῆ ποτὲ αὐτό, ὁμολόγησε ὁ Περικλῆς. Ἀλλὰ τώρα πού μοῦ τὸ λές, βλέπω ὅτι ἔχεις δίκιο. Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ δάσκαλός μας μιλοῦσε γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν Ἑλλήνων καὶ μᾶς εἶπε ὅτι στὴν χώρα μας, ὅπως καὶ σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς ἄλλες χῶρες τῆς γῆς, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι ἴσοι μεταξύ τους καὶ ἀπέναντι τοῦ νόμου. Μᾶς εἶπε μάλιστα τὸ παράδειγμα τῶν σχολείων ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου κάθε Ἑλληνόπουλο μπορεῖ νὰ μπῆ, ἂν ξέρη γράμματα καὶ πετύχη στὶς ἐξετάσεις του.

— Ἐχει δίκιο ὁ δάσκαλός σας, εἶπε σοβαρὰ ὁ Θανάσης. Ἡ ἰσότης εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα δικαιώματα πού ἔχει σήμερα ὁ ἄνθρωπος. Οὔτε ἡ καταγωγή, οὔτε ἡ περιουσία, οὔτε ἡ μόρφωσι μποροῦν νὰ κάνουν ἓνα ἄνθρωπο ἀνώτερο ἀπὸ τὸν ἄλλο. Ἄν μάλιστα διαβάσης τὸ Σύνταγμά μας, θὰ δῆς ὅτι

ένα ολόκληρο άρθρο γράφει για την ισότητα και λέει ότι όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και οι νόμοι ισχύουν για όλους τὸ ἴδιο.

— Δὲν ἦταν ὅμως πάντοτε ἴσοι, εἶπε ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ Περικλῆς. Στὴν Ἱστορία ποὺ κάναμε διάβασα ὅτι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐλευθέρους, ὑπῆρχαν καὶ οἱ δοῦλοι.

— Βέβαια δὲν ὑπῆρχε πάντοτε ἡ ἰσότης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀπήντησε ὁ Θανάσης. Κάποτε, πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ὑπῆρχαν ἄνθρωποι ποὺ ἦταν δοῦλοι καὶ οἱ ἐλεύθεροι τοὺς ἀγόραζαν καὶ τοὺς πούλαγαν καὶ τοὺς μετεχειρίζοντο σὰν τὰ ζῶα. Ἀλλὰ ὁ Χριστιανισμὸς πρῶτος καταπολέμησε τὴν δουλεία καί, ὅταν πέρασαν πολλὰ χρόνια, ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητος ἐκυριάρχησε σὲ ὅλο σχεδὸν τὸν κόσμο. Καὶ στὴν πατρίδα μας, οἱ πρόγονοί μας, ποὺ ἔκαμαν τὴν Ἐπανάστασί τοῦ 1821, ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα πράγματα ποὺ διεκήρυξαν ἐπίσημα ἦταν πῶς ὅποιος πατᾶ τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐλεύθερος ἄνθρωπος.

Μὲ τὴν συζήτησι ὅμως εἶχαν φθάσει στὴν πλατεῖα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν καὶ ἐκεῖ ὁ Θανάσης μὲ τὸν ἀδελφό του μπῆκαν στὸ ζαχαροπλαστεῖο νὰ φᾶνε ἓνα παγωτό.

Μιά ξαφνικὴ κληρονομιά

Ηταν δέκα τὸ βράδι. Ὁ Γιαννάκης εἶχε κιόλας κοιμηθῆ καὶ ἡ Καλλιόπη ἐτοιμαζόταν καὶ ἐκείνη νὰ πέση στὸ κρεβάτι, ὅταν ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ κουδούνι τῆς ἐξώπορτας. Ἦταν ὁ τηλεγραφετῆς. Ἐφερε ἓνα τηλεγράφημα γιὰ τὸν κ. Κώστα, πού τοῦ ἀνήγγελλε ὅτι ἡ ἀδελφὴ τῆς μητέρας του, πού ζοῦσε στὸ Ναύπλιον, εἶχε πεθάνει ξαφνικά! Ἀμέσως ὁ κ. Κώστας ἐτοίμασε τὰ πράγματά του, νὰ φύγη τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ-πρωτὶ, γιὰ νὰ παρευρεθῆ στὴν κηδεία τῆς θείας του.

Ἡ Καλλιόπη ἄκουσε τοὺς γονεῖς της νὰ λέν ὅτι ἡ θεία εἶχε περιουσία καὶ ὅτι θὰ τὴν κληρονομήσουν τὰ ἀνίψια της, γιὰτὶ δὲν εἶχε παιδιά.

Τὸ ἄλλο πρωτὶ ἡ Καλλιόπη συνόδευσε τὸν πατέρα της ὡς τὸν Σταθμὸ τῶν Αὐτοκινήτων. Στὸ δρόμο βρῆκε εὐκαιρία νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ τὴν κληρονομία.

— Πρέπει νὰ ξέρης, Καλλιόπη μου, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήσῃ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὑλικά ἀγαθὰ. Ὅρισμένα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι δικά του καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἰδιοκτησίαν του.

— Βέβαια τὸ ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Τὰ φουστάνια μου, ἡ σάκκα μου, τὰ βιβλία μου εἶναι ἰδιοκτησία μου.

— Καθένας λοιπὸν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάνη ὅ,τι θέλει μὲ τὰ δικά του πράγματα καί, ὅταν αὐτὰ εἶναι πολλά, τὰ λέμε περιουσία, εἶπε ὁ κ. Κώστας. "Ὅσοι ἔχουν περιουσία, μποροῦν νὰ ὀρίσουν τί θὰ γίνη αὐτὴ μετὰ τὸ θάνατό τους, δηλ. νὰ κάνουν διαθήκη. "Ἄν ἕνας πεθάνη χωρὶς διαθήκη, τότε τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιά του καί, ἂν δὲν ἔχη παιδιά, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς του.

— "Ὡστε μπορεῖ ἡ θεία σου ἡ Κατίνα νὰ ἄφησε διαθήκη; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια, ἀπήντησε ὁ κ. Κώστας. Πολλοὶ εἶναι ποὺ κάνουν διαθήκη καί ἀφήνουν τὴν περιουσία τους γιὰ νὰ γίνουν ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, σχολές καί ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα. Μά, ἂν δὲν ἄφησε διαθήκη, θὰ τὴν κληρονομήσουν τὰ ἀνίψια της.

— Τὸ κράτος μπορεῖ νὰ μοῦ πάρη τὴν περιουσία μου; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— "Ὅχι, παιδί μου, εἶπε ὁ κ. Κώστας. Τὸ Σύνταγμα λέει ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ στερηθῆ ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησία του. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, ὅπου, γιὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ πρόσφυγες ἢ γιὰ νὰ γίνη ἕνας νέος δρόμος ἢ ἄλλα ἔργα, τὸ κράτος παίρνει τὰ ἀκίνητα ἀπὸ μερικοὺς ἰδιοκτῆτες, γιὰ λόγους « δημοσίας ὠφελείας », ὅπως λένε. Κάνει δηλ. ἀπαλλοτριώσει. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ὅμως πάντοτε ἀποζημιώνει τὸν ἰδιοκτήτη. Κάποτε τὸ κράτος, σὰν προστάτης τῶν πολλῶν, ἀφαιρεῖ τὴν ἰδιοκτησία ἀπὸ τοὺς λίγους γιὰ νὰ τὰ μοιράσῃ στοὺς πολλοὺς. Αὐτὸ ἔγινε τὸ 1953, μὲ τὰ μεγά-

λα ἀγροκτήματα πού μοιράστηκαν στους γεωργούς. Θυμᾶσαι τόν κουμπάρο μας, στήν Κωπαΐδα, πού πήρε τò κτῆμα τήν ἐποχή ἐκείνη ; Τοῦ τò ἔδωσε τò κράτος, ἀφοῦ τò ἀπαλλοτρίωσε ἀπό τήν ἀγγλική ἐταιρεία.

Στò μεταξύ ὅμως ἔφθασαν στά αὐτοκίνητα καί ἡ Καλλιόπη ἔμεινε μέ τὰ πράγματα, ὡς πού νά βγάλη ὁ κ. Κώστας τò εἰσιτήριο.

Ἡ θεία φεύγει γιὰ τὰ γουίρὰ

Ἡ θεία Σοφία πέρασε ἀπόψε ἀπὸ τὸ σπίτι τῶν παιδιῶν γιὰ νὰ τοὺς ἀποχαιρετήση. Ἦταν ὑπάλληλος σ' ἓνα Ὑπουργεῖο καὶ εἶχε πάρει τὴν ἄδειά της. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἔφευγε γιὰ τὰ λουτρά. Ἦταν εὐχαριστημένη, γιὰτὶ ἤλπιζε ὅτι θὰ περνοῦσε καλὰ στὶς διακοπές της.

— Καὶ νὰ σκέπτομαι, καϊμένη Καλλιόπη, εἶπε στὴν ἀνιψιά της, ὅτι ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ἔπαιρναν ποτὲ ἄδεια ἢ, ὅταν ἔφευγαν ἀπὸ τὴν δουλειά τους, δὲν τοὺς πλήρωναν τὸ μισθό!

— Ἀλήθεια, θεία ; φώναξε ἡ Καλλιόπη. Μοῦ φαίνεται σχεδὸν ἀπίστευτο !

— Καὶ ὅμως, χρυσό μου παιδί, ἀκόμη καὶ ἡ Κυριακή ἀργία δὲν ἦταν ὑποχρεωτική. Σήμερα ὅμως κάθε ἐργαζόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπαυθῆ μιὰ μέρα τὴν ἐβδομάδα. Οἱ περισσότεροι κάθονται τὴν Κυριακή. Ἄλλοι, ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται στὶς συγκοινωνίες ἢ στὰ κέντρα ἀναψυχῆς, ἀναπαύονται μιὰν ἄλλη μέρα τῆς ἐβδομάδας.

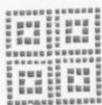
Ἡ Καλλιόπη τότε θυμήθηκε πῶς εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα της, ὅτι κάθε ἐργαζόμενος ἔχει δικαίωμα σὲ ἀνάπαυσι καὶ σὲ ἡσυχία. Δὲν εἶχε ὅμως ποτὲ σκεφθῆ ὅτι χρειάστηκε τόσοσ καιρὸς γιὰ νὰ ἀποκτήσουν οἱ ἄνθρωποι τὸ δικαίωμά τους αὐτὸ καὶ ὅτι, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀκόμα, δὲν τὸ εἶχαν.

Ἡ μιὰ σκέψι τὴν ὀδήγησε στὴν ἄλλη καὶ σὲ πράγματα πού ποτὲ δὲν εἶχε συλλογισθῆ προτύτερα.

— Γιὰ πές μου, ἀλήθεια, θεία, μπορεῖ κανεὶς νὰ διαλέξῃ ὅποιο ἐπάγγελμα θέλει ; ρώτησε.

— Ναί, Καλλιόπη μου. Σήμερα ἔχουμε τὴν ἐλευθερία τῆς ἐργασίας καὶ καθένας μπορεῖ νὰ διαλέξῃ τὴν δουλειὰ πού τοῦ ταιριάζει περισσότερο. Δὲν ἦταν ὅμως πάντοτε ἔτσι. Ὑπῆρχε ἡ ἐποχὴ τῆς δουλείας, ὁδου οἱ δοῦλοι, πού τοὺς ἀγόραζαν καὶ τοὺς πουλοῦσαν ὅπως τὰ ζῶα, ἔκαναν ὅλες τὶς δουλειές. Σήμερα ἔχουμε τὶς μηχανές πού κάνουν τὶς βαρειές δουλειές καί, ὅσο προχωρεῖ ὁ πολιτισμός, οἱ ἄνθρωποι θὰ κουράζωνται λιγώτερο μὲ τὸ σῶμα καὶ περισσότερο μὲ τὸ μυαλό, θὰ κάνουν δηλ. λιγώτερη χειρωνακτικὴ ἐργασία καὶ περισσότερη διανοητικὴ . . . Ἀλλά, Θεέ μου, πῶς ἄργησα ! φώναξε ἔξαφνα ἡ θεία. Πρέπει νὰ φωνίσω μερικὰ πράγματα γιὰ τὸ ταξίδι μου, μιὰ φάθα γιὰ τὸν ἥλιο, μιὰ μεγάλη πετσέτα γιὰ τὰ μπάνια καὶ μερικὰ τρόφιμα ! Γειά σας, καλὴν ἀντάμωσι !

— Ἀντίο, θεία μου ! Καλὸ ταξίδι !

« Καὶ ὁμως κινεῖται »

Στὴν Καλλιόπη χάρισαν προχθὲς ἓνα ὠ-
ραῖο βιβλίον. Ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ Γαλιλαίου,
τοῦ μεγάλου ἐκείνου φυσικοῦ, ποῦ, ἐδῶ
καὶ πέντε αἰῶνες, ἀνακάλυψε ὅτι ἡ Γῆ
εἶναι στρογγυλὴ καὶ ὅτι γυρίζει γύρω
ἀπὸ τὸν ἥλιο. Μὲ χαρὰ τὸ διάβασε καὶ ὕστερα θέλησε
νὰ διηγηθῆ ὅσα ἔμαθε στὸν Γιαννάκη καὶ τὸν Περι-
κλῆ.

Τοὺς εἶπε λοιπὸν ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ Γαλιλαίου
οἱ ἄνθρωποι δὲν ἦταν ἐλεύθεροι νὰ σκέπτονται ὅπως
θέλουν καὶ ὅτι ὁ Γαλιλαῖος καταδιώχθηκε γιὰ τὶς ἰδέες
του αὐτές.

— Φαντασθῆτε, παιδιὰ, τοὺς ἔλεγε ἡ Καλλιόπη,
ὅτι ὁ Γαλιλαῖος στὸ δικαστήριον, ἐνῶ γονατιστὸς ἀρ-
νιόταν τὶς ἀρχές του, ἀπὸ μέσα του εἶπε : « Καὶ ὁμως
κινεῖται ! » ἐννοώντας τὴν Γῆ. Ἡ σκέψις του ἔμεινε ζωντανή
καὶ ἀνεξάρτητη. Καὶ τελικὰ ἐθριάμβευσε !

Ὁ Περικλῆς πῆγε σπῆτι συλλογισμένος καὶ τὴν
ἄλλη μέρα στὸ σχολεῖο ἐρώτησε τὸν κ. Χαρίδημο, γιὰ
τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως στὴν ἐποχὴ μας. Ὁ δάσκα-
λὸς του πρόθυμα τοῦ ἐξήγησε, ὅτι αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀπὸ

τις ἀρχές ἐκεῖνες, γιὰ τὶς ὁποῖες ἔχυσαν τὸ αἷμα τους οἱ λαοί. Σήμερα τὰ περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου κατοχυρώνουν τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψεως μέσα στὰ Συντάγματά τους. Ἐπίσης ἀναγράφεται καὶ στὴν Παγκόσμια Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου. Ἐνας νέος Γαλιλαῖος σήμερα δὲν θὰ καταδιωκόταν.

— Ἐν τούτοις, προσέθεσε ὁ κ. Χαρίδημος, καὶ στὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουμε παραδείγματα σοφῶν πού καταδιώχθηκαν. Θᾶχης ἀκούσει, Περικλῆ, γιὰ τὸν ξακουστὸ Ἀϊνστάϊν, πού μὲ τὶς ἔρευνές του συνετέλεσε νὰ βρεθῆ ἡ διάσπασι τοῦ ἀτόμου. Ἐ, λοιπόν, καὶ αὐτὸς ἐδιώχθηκε ἀπὸ τὴν πατρίδα του τὴν Γερμανία τὸν καιρὸ τοῦ Χίτλερ! Κατέφυγε στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες καὶ ἔγινε Ἀμερικανὸς πολίτης.

Τοῦ Περικλῆ τοῦ κεντήθηκε ἡ περιέργεια νὰ μάθῃ περισσότερα γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν καὶ ἄρχισε νὰ δανεῖζεται ἀπὸ τοὺς συμμαθητὲς του βιβλία σχετικά μὲ τοὺς μεγάλους εὐεργέτες τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ τότε συλλογίστηκε τί καλὸ πού εἶναι νὰ ὑπάρχῃ ἐλευθερία τῆς σκέψεως, γιὰτὶ χωρὶς αὐτὴν ὁ κόσμος δὲν θὰ εἶχε προοδεύσει καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ εἶχαν τὰ ἀγαθὰ πού ἔχουν σήμερα.

Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα

Στὸ σπίτι σήμερα εἶχαν γιορτὴ. Ἦταν 21 Μαΐου, τῶν ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ γιόρταζε ὁ κύριος Κώστας, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν.

Ἦταν νωρὶς καὶ οἱ ἐπισκέπται δὲν εἶχαν ἔλθει ἀκόμη. Ἀλλὰ ὁ ταχυδρόμος ποὺ πέρασε νωρίτερα εἶχε φέρει ἀρκετὲς κάρτες μὲ εὐχὲς γιὰ τὸν κ. Κώστα, ἀπὸ διαφόρους συγγενεῖς καὶ φίλους.

Ὁ Γιαννάκης ποὺ ἦταν στὸ σπίτι ἐκείνη τὴν ὥρα τὶς πῆρε καὶ τὶς πῆγε στὸν πατέρα του στὸ σαλόνι. Εἶχε προσέξει ὅτι οἱ φάκελοι δὲν ἦταν κλειστοί, ὅπως τὰ ἄλλα συνηθισμένα γράμματα ποὺ ἔφερνε ὁ ταχυδρόμος στὸ σπίτι· καὶ ρώτησε τὸν πατέρα του γιατί οἱ κάρτες εἶχαν ἀνοικτοὺς φακέλους.

Ὁ κ. Κώστας τοῦ ἐξήγησε ὅτι τὶς κάρτες τὶς ἔστειλαν σὲ ἀνοικτὰ φάκελα, ἐπειδὴ ἔγραφαν μέσα εὐχὲς καὶ δὲν εἶχαν τίποτα κρυφὸ, οὔτε οἰκογενειακὰ μυστικά.

— Ὅλα τὰ προσωπικὰ ζητήματα, τὶς διαφορὲς ὑποθέσεις καὶ τὰ μυστικά τους, οἱ ἄνθρωποι τὰ γράφουν στὶς ἄλλες ἐπιστολές, ποὺ τὶς κλείνουν

προσεκτικά, για να μη μπορῆ κανείς ἄλλος να τις διαβάση. Κανένας δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀνοίξη ἓνα ξένο γράμμα καὶ να διαβάση τὸ περιεχόμενό του, οὔτε τρίτος, οὔτε ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ταχυδρομείου, γιατί αὐτὸ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους. Αὐτὸ τὸ ὀνομάζομε « ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν », κατέληξε ὁ κ. Κώστας. Καὶ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαῖα δικαιώματα τοῦ πολίτου. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ τηλεγραφήματα καὶ τηλεφωνήματα. Οἱ τηλεγραφεταί, πού ἀπὸ τὴ θέση τους μαθαίνουν τί λέει ἓνα τηλεγράφημα, δὲν ἐπιτρέπεται να τὸ ἀνακοινώσουν σὲ κανέναν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὅμως κτύπησε τὸ κουδούνι καὶ ὁ Γιαννάκης, πού κατάλαβε ὅτι ἦσαν ἐπισκέπται, ἄφησε τὸν πατέρα του καὶ ἔτρεξε ν' ἀνοίξη τὴν ἐξώπορτα.

Ἦσαν ὁ θεῖος του ὁ Χαρίλαος μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ εἶχαν ἔρθει να εὐχηθοῦν χρόνια πολλὰ στὸν κ. Κώστα.

Σὲ λίγο ἔφθασαν καὶ ἄλλοι ἐπισκέπται καὶ τὸ σαλόνι γέμισε κόσμος. Κουβέντιαζαν γιὰ πολλὰ καὶ διάφορα.

Ὁ κ. Κώστας μίλησε στοὺς ἐπισκέπτας γιὰ τὴν ἀπορία τοῦ Γιαννάκη γιὰ τις ἀνοικτὲς κάρτες καὶ ἓνας φίλος του, ὁ κ. Ἡλίας ὁ δικηγόρος, εἶπε στὸν Γιαννάκη ὅτι τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἓνα μόνο ἀπὸ τὰ δικαιώματα πού ἔχουν σήμερα οἱ πολῖτες τῆς χώρας.

— Ἐνα ἄλλο σοβαρὸ καὶ μεγάλο δικαίωμα πού ἔχουν σήμερα οἱ ἄνθρωποι, προσέθεσε ὁ κ. Ἡλίας, εἶναι τὸ «οἰκογενειακὸν ἄσυλον» ἢ «ἄσυλον τῆς κατοικίας».

Οικογενειακὸ ἄσυλο σημαίνει ὅτι κανένας, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μπῆ στὸ σπίτι σας, ἂν ἐσεῖς δὲν τὸ θέλετε. Ἀκόμη καὶ ἡ Ἀστυνομία δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ μέσα σ' ἓνα σπίτι μόνη της, ἔστω καὶ ἂν ἔχη σοβαροὺς λόγους γι' αὐτό. Πρέπει νὰ πάρη εἰδικὸ ἔνταλμα ἀπὸ τὸν δικαστὴ. Χωρὶς αὐτό, κάθε πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ κρατήσῃ τὴν πόρτα του κλεισμένη καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα νὰ μπῆ μέσα.

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσαν αὐτὲς οἱ συζητήσεις καὶ κάθησε ἄρκετὴ ὥρα μαζί μὲ τοὺς μεγάλους, παρακολουθώντας τὶς κουβέντες τους.

Κατόπιν ἡ μητέρα του τὸν πῆρε καὶ τὸν πῆγε στὸ διπλανὸ δωμάτιο, γιὰ νὰ φάῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ, γιὰτὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νὰ πάῃ νωρὶς στὸ σχολεῖο.

Τὰ παῖδιά σου συναντοῦν έναν δημοσιογράφο

Εκείνη τὴν Κυριακὴ εἶχαν ἐτοιμασίες στὸ σπῆτι τοῦ Γιαννάκη.
Ἡ μητέρα στὴν κουζίνα ἀνοίγε φύλλο γιὰ σπανακόπιττα καὶ μαγεύει συγχρόνως ψητὸ τῆς κατσαρόλας. Θὰ εἶχαν γεῦμα τὸ μεσημέρι σ' ἓναν ἐξάδελφο τοῦ κ. Κώστα, δημοσιογράφο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη.

Ὁ Γιαννάκης, γεμάτος περιέργεια, περίμενε νὰ δῆ πῶς εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ γράφουν τὶς ἐφημερίδες. Σὰν τοὺς ἄλλους νὰ εἶναι ἄραγε ; Ὁ Περικλῆς κόλλησε καὶ αὐτὸς περιέργεια καὶ ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὴν μητέρα τοῦ Γιαννάκη νὰ περάσῃ μετὰ τὸ φαγητὸ νὰ δῆ καὶ ἐκεῖνος τὸν δημοσιογράφο.

Ὅταν κτύπησε τὸ κουδούνι, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε πρῶτος ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα καὶ εἶδε νὰ μπαίνει στὸ σπῆτι ἓνας κύριος ποὺ δὲν ἦταν διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἦταν ἓνας ψηλὸς λεπτὸς ἄνδρας μὲ κομμένα κοντὰ τὰ μαλλιά του. Κρατοῦσε στὰ χέρια του δύο ἐφημερίδες ὅπως κρατοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὸν κόσμο καὶ ἓνα κουτὶ μὲ γλυκά.

“Όταν έμαθε ότι τὰ δυὸ παιδιὰ εἶχαν τὴν ἐπιθυμία νὰ μάθουν γιὰ τὶς ἐφημερίδες, γέλασε καλόκαρδα καὶ προθυμοποιήθηκε νὰ ἀπαντήσῃ σὲ ὅλες τὶς ἐρωτήσεις τους.

Πραγματικά, μετὰ τὸ φαγητό, τὴν ὥρα ποὺ ἡ μητέρα ἔψηνε τοὺς καφέδες, κατέφθασε καὶ ὁ Περικλῆς καί, μαζί μὲ τὸν Γιαννάκη, ἔβαλαν στὴ μέση τὸν κ. Μέμο, γιὰ ν’ ἀρχίσουν νὰ τὸν ρωτοῦν.

‘Ο κ. Μέμος πῆρε ἀπὸ τὸ τραπεζάκι, ὅπου τὶς εἶχε ἀφήσει, τὶς δυὸ ἐφημερίδες καὶ τὶς ἀπλωσε ἀπάνω στὸ τραπέζι.

— Νά, κοιτάξτε αὐτές, εἶπε, εἶναι καὶ οἱ δύο σημερινές.

Τοὺς ἔδειξε λοιπὸν τὴν πρώτη σελίδα, ὅπου ἦταν τηλεγραφήματα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο γιὰ μιὰ μάχη ποὺ ἔγινε μεταξὺ Ἀράβων καὶ Ἑβραίων στὰ σύνορα τοῦ Ἰσραήλ. Λίγο πιὸ πέρα ὀλόκληρος ὁ λόγος τοῦ πρωθυπουργοῦ στὴν Θεσσαλονίκη, μὲ φωτογραφίες ἀπὸ τὴν τελετὴ ὅπου τὸν ἐξεφώνησε. Γύρισε μετὰ τὴν τελευταία σελίδα καὶ τοὺς διάβασε εἰδήσεις ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες, ἀπὸ ξένες μακρινές χῶρες καὶ ἀρκετὰ ἄλλα.

Κατόπιν ἔδωσε μιὰ ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες στὸν Περικλῆ καὶ τοῦ εἶπε νὰ βρῆ καὶ αὐτὸς κάτι ποὺ νὰ τὸν ἐνδιαφέρῃ καὶ νὰ τὸ διαβάσῃ φωναχτὰ γιὰ νὰ τὸ ἀκούσουν ὅλοι.

‘Ο Περικλῆς ἔφαξε ἀρκετὴ ὥρα τὴν ἐφημερίδα καί, στὸ τέλος, μὲ δυνατὴ φωνὴ ἄρχισε νὰ διαβάζῃ :

« Αὐξάνουν αἱ τιμαὶ τῶν γλυκυσμάτων! »

“Όλοι γέλασαν τότε, γιὰτὶ ἤξεραν ὅτι ὁ Περικλῆς ἦταν ὁ πιὸ λιχουδῆς τῆς παρέας.

‘Ο Γιαννάκης στὸ μεταξὺ εἶχε πάρει τὴν ἄλλη

έφημερίδα και την γύρισε άμέσως, για να διαβάση στην άθλητική στήλη ποιά ποδοσφαιρική ομάδα είχε νικήσει στους χθεσινούς αγώνες.

‘Ο κ. Μέμος τότε άρχισε την συζήτησι γύρω άπο τις έφημερίδες και τα παιδιά είπαν τὸ καθένα ὅ,τι ἤξερε για τα φύλλα που κυκλοφοροῦν στην ‘Αθήνα και στις άλλες πόλεις. ‘Ο κ. Κώστας άνακατεύτηκε και αὐτὸς στὴ συζήτησι και παρακάλεσε τὸν δημοσιογράφο να τοὺς ἐξηγήσει γιατί οἱ έφημερίδες ἢ ὁ Τύπος, ὅπως λένε γενικά τις έφημερίδες, λέγονται επίσης και « Τ ε τ ά ρ τ η ‘ Ε ξ ο υ σ ί α ».

‘Αμέσως ὁ Περικλῆς θέλησε να μάθη ποιές εἶναι οἱ άλλες τρεῖς έξουσίες.

— Εὐχαρίστως θα άπαντήσω σε ὅλες σας τις έρωτήσεις, εἶπε ὁ κ. Μέμος. “Όσο περνοῦν τα χρόνια, τόσο μεγαλώνει ἢ σημασία και ἢ αξία τοῦ Τύπου. Σήμερα ὅλες τις εἰδήσεις, ὅ,τι και ἂν γίνεται στην ‘Ελλάδα ἢ σε ὅποιαδήποτε άλλη χώρα, ἀκόμη και στην πιὸ ἀπομακρυσμένη γωνιά τῆς γῆς, μᾶς τις δίνει ἢ έφημερίδα. Αὐτὴ θα μᾶς πληροφορήσει για τοὺς πολέμους και την εἰρήνη, για τοὺς σεισμούς και τις θεομηνίες, για τις νέες ἀνακαλύψεις τῆς ‘Επιστήμης, για τα κατορθώματα τῶν έξερευνητῶν.

— Για τὸν ‘Αθλητισμό! πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης.

— Για τοὺς λόγους τῶν μεγάλων ἀρχηγῶν τῆς γῆς, πρόσθεσε με την σειρά του ὁ κ. Κώστας.

— Για τὸ Θέατρο και τις Καλές Τέχνες, εἶπε ἢ Καλλιόπη, που ἐκείνη την ὠρα ἔμπαινε στην τραπέζαρία βαστώντας τὸ δίσκο με τοὺς καφέδες και τα νερά.

— Βλέπω ὅτι με προλαβαίνετε! έφώναξε ὁ κ. Μέμος παίρνοντας τὸ φλιτζάνι του. Θα έξακολουθήσω

ὅμως. Ἡ ἔφημερίδα θὰ μᾶς πληροφορήσῃ γιὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως τοῦ τόπου μας, γιὰ τὶς συζητήσεις στὴν Βουλὴ, γιὰ ὅλα τέλος πάντων τὰ πράγματα ποὺ συμβαίνουν στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸν ἄλλον κόσμον. Καί, ὅπως ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Γιαννάκης βρῆκαν ὁ καθένας κάτι ἄλλο ποὺ νὰ τοὺς συγκινῆ, ἔτσι καὶ ὁ κάθε ἀναγνώστης τῆς ἔφημερίδας του θὰ βρῆ μιὰν εἶδησι ποὺ θὰ τὸν ἐνδιαφέρῃ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὶς ἄλλες. Οἱ ἔφημερίδες ὅμως δὲν μᾶς δίνουν μονάχα τὰ νέα τῆς ἡμέρας, ἐξακολούθησε ὁ δημοσιογράφος, κάνουν καὶ κάτι πολὺ σπουδαιότερο. Γιὰ κοιτάξτε ἐδῶ, στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς πρώτης σελίδας ! Αὐτὸ τὸ κομμάτι μὲ τὰ μεγάλα γράμματα εἶναι τὸ « κύριο ἄρθρον » καί, ἐδῶ στὴ μέση, αὐτὰ τὰ μικρὰ κομμάτια, εἶναι τὰ σχόλια τῆς ἔφημερίδας πάνω στὰ γεγονότα.

Τὰ παιδιὰ ἀμέσως ἔψαξαν καὶ τὴν ἄλλη ἔφημερίδα νὰ βροῦν τὰ σχόλια καί, ἀφοῦ τὰ βρῆκαν, θέλησαν νὰ μάθουν τὴν σημασίαν τους.

— Μὲ τὰ ἄρθρα τους, μὲ τὰ σχόλια καὶ μὲ ἓνα μεγάλο μέρος τῆ ὕλης ποὺ δημοσιεύουν, οἱ ἔφημερίδες ἐπηρεάζουν κατὰ κάποιον τρόπο τοὺς ἀναγνώστες τους καὶ τοὺς καθοδηγοῦν πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ, εἶπε ὁ κ. Μέμος. Ἔτσι σχηματίζεται αὐτὸ ποὺ λέμε « κοινὴ γνώμη ».

— Γιατί ὑπάρχουν τόσο πολλὲς ἔφημερίδες; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς γιατί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν σκέπτονται τὸ ἴδιον. Κάθε ἔφημερίδα ἐκφράζει μιὰ μερίδα ἀπὸ τὴν κοινωνία ποὺ ἔχει ἀπόψεις ἀλλιώτικες καὶ κάποτε ἀντίθετες ἀπὸ τὶς ἄλλες, ἐξήγησε ὁ νέος φίλος τους.

— Γιὰ σταθῆτε ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Θυμήθηκα

τώρα αὐτὰ πού μᾶς εἶχε πῆ ὁ κ. Κώστας γιὰ τὰ κόμματα. Ἔχουν οἱ ἔφημερίδες σχέσεις μὲ τὰ κόμματα ;

— Καὶ βέβαια ἔχουν, ἀπήντησε ὁ δημοσιογράφος. Κάθε ἔφημερίδα ὑποστηρίζει καὶ ἓνα κόμμα, ἄλλες τὸ κόμμα πού εἶναι στὴν Κυβέρνησι καὶ ἄλλες τὴν ἀντιπολίτευσι. Καὶ κάθε ἄνθρωπος πού θὰ ἀγοράσῃ μιὰν ἔφημερίδα, θὰ πάρῃ συνήθως ἐκείνη πού συμφωνεῖ μὲ τὸ κόμμα του. Ἀκόμα μπορεῖ καὶ μὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὴν ἔφημερίδα νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμη του γιὰ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο θέμα. Ἀλλὰ ἐπίσης πολὺς κόσμος ἀγοράζει τὴν ἔφημερίδα καὶ γιὰ τὴν δημοσιεύει μυθιστορήματα ἢ ἄλλα πράγματα πού τοῦ ἀρέσουν.

Ὁ κ. Μέμος εἶχε πάρει φόρα, γιὰ τὸ τοῦ ἄρεσε τὸ θέμα καὶ εὐχαριστιόταν νὰ βλέπῃ τὰ παιδιά νὰ τὸν παρακολουθοῦν μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα.

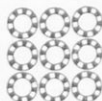
— Στὶς Δημοκρατίες ὁ Τύπος ἐκφράζει πιὸ πολὺ τὸν λαὸ καὶ ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς ἀκόμα, γιὰ τὸ οἱ ἐκλογὲς γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια, ἐνῶ ἡ ἔφημερίδα ζητᾶ κάθε μέρα ἀπὸ τὸν πολίτη νὰ τὴν διαβάσῃ. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε λένε τὸν Τύπο «Τετάρτη Ἐξουσία», γιὰ τὸ μὲ τὴν καθημερινή του ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀναγνώστη, μπορεῖ νὰ τὸν κάνῃ νὰ γίνῃ πραγματικὸς πολίτης, μὲ συναίσθησι γιὰ τὸ ποιά εἶναι τὰ δικαιώματά του καὶ ποιὲς οἱ ὑποχρεώσεις του.

— Τὶς ἄλλες τρεῖς ἐξουσίες τὶς ξέρουν τὰ παιδιά, προσέθεσε ὁ κ. Κώστας. Εἶναι ἡ νομοθετικὴ, ἐκείνη δηλ. πού κάνει τοὺς νόμους (ἡ Βουλὴ), ἡ ἐκτελεστικὴ, ἐκείνη πού τοὺς ἐκτελεῖ (ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησι), καὶ ἡ δικαστικὴ (δηλ. τὰ δικαστήρια), πού ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους σὲ κάθε συγκεκριμένη περίπτωσι.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καὶ ὁ κ. Μέμος ἤθελε νὰ φύγη, γιατί εἶχε μιὰ δουλειά.

Τὰ παιδιά τὸν εὐχαρίστησαν καὶ τὸν ἀποχαιρέτησαν, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὴν ὥρα ἀκόμη ἐξακολουθοῦσαν τὴν συζήτησι γιὰ τὶς ἐφημερίδες.

Αὐτὰ τὰ φύλλα τὸ τυπωμένο χαρτί, ποὺ τὶς ἄλλες ἡμέρες δὲν τὰ πρόσεχαν καὶ τόσο πολύ, τώρα τοὺς ἔκαναν ἀλλιώτικη ἐντύπωσι. Τὰ ἔβλεπαν σὰν νὰ ἦσαν κάτι τὸ ζωντανό.

Ἀθλητικὸς ὄμιλος
«Ὁ Ἀριστογείλων»

Μιὰ Κυριακὴ πρωτὶ ἡ πόρτα ἐκτύπησε δυνατὰ καὶ ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε ν' ἀνοίξη. Ἦταν ὁ Περικλῆς καὶ πέντε - ἕξι ἄλλα παιδιὰ γνωστὰ τους ἀπὸ τὴν γειτονιά. — Ἀποφασίσαμε νὰ ιδρύσουμε ἕνα ἀθλητικὸ σωματεῖο, τοῦ εἶπαν. Καὶ περάσαμε νὰ σὲ πάρουμε, γιὰ νὰ συζητήσουμε πῶς θὰ γίνη. Τὸ οἰκόπεδο ποῦ εἶναι ἐδῶ κοντὰ θὰ μᾶς τὸ παραχωρήσουν γιὰ γήπεδο, ἂν κάνουμε τὸ σωματεῖο. Γιὰ σκέψου, ἀλήθεια, Γιαννάκη, νὰ μπορούμε νὰ παίζουμε βόλεϋ ἢ ποδόσφαιρο ἐδῶ στὴν γειτονιά καὶ ἀργότερα νὰ κάνομε ὀμάδα δική μας καὶ νὰ πηγαίνουμε στοὺς μεγάλους ἀγῶνες ;

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσε πάρα πολὺ ἡ ἰδέα καὶ ἀμέσως ἐτοιμάστηκε νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ.

Ὁ Περικλῆς, σὰν ἀρχηγὸς τῆς παρέας, εἶχε ἤδη ζητήσει ἀπὸ τὸν γείτονά τους, τὸν κ. Ἡλία, τὴν ἄδεια νὰ πᾶν νὰ τὸν ρωτήσουν πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσουν. Ὅλοι μαζί λοιπὸν ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι τοῦ δικηγόρου.

Ὁ κ. Ἡλίας πῆρε ἐπίσημο ὕφος. Ὁδήγησε τὰ

παιδιά στο γραφείο του, πού είχε γύρω - γύρω στους τοίχους βιβλιοθήκες με βαρειά χρυσοδεμένα βιβλία, έβαλε τὰ γυαλιά του και άκουσε προσεκτικά τί ήθελαν νά του πουν.

— 'Η ιδέα σας είναι πολύ ώραία, παιδιά μου, είπε. Στή σημερινή μας κοινωνία τὸ άτομο μόνο του δέν μπορεί νά κάνη τίποτε. Μονάχα με συλλογική προσπάθεια μπορούμε νά συντελέσουμε στήν πρόοδο και στὸν πολιτισμό. Και ὁ άθλητισμός είναι μιὰ έκδήλωση πολιτισμοῦ πού μόνον συλλογικά γίνεται. Για νά δράσετε ὅμως συλλογικά, πρέπει νά ιδρύσετε ἕνα σωματεῖο. Μπορεῖτε νά τὸ ὀνομάσετε σύλλογο, σύνδεσμο, ένωση, ὄμιλο ἢ ὅπως άλλιῶς θέλετε. Σύμφωνα με τὸ νόμο, θά είναι πάντα σωματεῖο.

— Τί πρέπει νά κάνουμε για νά τὸ ιδρύσουμε, κ. 'Ηλία; έρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Πρέπει νά μαζευθοῦν τουλάχιστο εἴκοσι πρόσωπα, τὰ ιδρυτικά μέλη. Και αὐτὰ θά υπογράψουν τὴν ιδρυτική πράξι. 'Εκεῖ μέσα θά γράφη πῶς λέγεται τὸ σωματεῖο. 'Αλήθεια, πῶς θέλετε νά τὸ ὀνομάσετε;

— 'Εγὼ σκέφθηκα νά τὸ ποῦμε «'Ο 'Αριστογείτων», φώνησε ὁ Περικλῆς, γιατί ἡ γειτονιά μας είναι άρίστη!

— Καλά, ἀφοῦ ἔτσι τὸ θέλετε. 'Αλλά πάντως πρέπει νά τὸ πῆτε «'Αθλητικός 'Ομιλος ὁ 'Αριστογείτων», ὥστε στὸν τίτλο του νά φαίνεται και ὁ σκοπός του, δηλ. ὁ άθλητισμός.

Τὰ παιδιά άρχισαν νά διαφωνοῦν μεταξύ τους, γιατί σέ μερικούς δέν άρεσε «'Ο 'Αριστογείτων» και πρότειναν «'Ο Βύρων» ἢ «'Ο Λούης» ἢ άλλα ὀνόματα

καὶ παρὰ λίγο νὰ γίνῃ καβγάς μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ δικηγόρου.

— Ἐπὶ τέλους, τὸ ὄνομα τὸ ἀποφασίζετε ἀργότερα μεταξύ σας, εἶπε ὁ κ. Ἡλίας. Ἐγὼ ἔχω νὰ σᾶς πῶ μόνο, ὅτι στὴν ἰδρυτικὴ πρᾶξι πρέπει ν' ἀναγράφεται καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου, ποὺ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κερδοσκοπικός.

— Καλὰ, κύριε Ἡλία. Στὸ γκαραζ, ἐδῶ κοντὰ γράφει « Παπαδόπουλος, Γιαννάκης καὶ Σία » καὶ ξέρουμε ὅτι τὸ ἔχουν τέσσερες μαζί, εἶπε ὁ Περικλῆς. Τί εἶναι αὐτὴ ἡ συνεργασία; Εἶναι σωματεῖο;

— Ὁχι, Περικλῆ, εἶναι μία ἐμπορικὴ ἐταιρεία, ὅπου δουλεύουν τέσσερα ἄτομα μαζί καὶ μοιράζονται τὰ κέρδη. Ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ σωματείου, ποὺ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη σκοπὸ τὰ κέρδη. Ἀλλὰ ἄς γυρίσουμε στὸ σωματεῖο. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σκοπὸ, θὰ γράψετε καὶ τὴν ἔδρα, δηλ. σὲ ποιά πόλι τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐγκατεστημένο τὸ σωματεῖο. Καὶ τὴν διάρκεια, δηλ. γιὰ πόσον καιρὸ ἔχει συσταθῆ.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἑκατὸ χρόνια; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

— Βέβαια, ἀπήντησε ὁ κ. Ἡλίας. Συνήθως ὅμως γράφουν γιὰ ἀόριστο χρόνο. Τὰ σωματεῖα μαζεύουν συνδρομὲς ἀπὸ τὰ μέλη τους ἢ κάνουν ἐορτὲς καὶ ἐράνους γιὰ νὰ συγκεντρώσουν χρήματα, ὥστε νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ σκοπὸ τους.

— Ἔτσι καὶ ἐμεῖς πρέπει νὰ βροῦμε χρήματα, γιὰ νὰ διορθώσουμε τὸ γήπεδό μας, φώναξαν τὰ παιδιά.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι στὴν συνοικία θὰ σᾶς ὑποστηρίξουν, εἶπε ὁ δικηγόρος, μὰ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι, πρὶν ἀρχίσετε νὰ μαζεύετε χρήματα, ὀφείλετε νὰ συν-

τάξετε ένα καταστατικό του σωματείου, που θα λήη μέσα πώς διοικείται ο σύλλογός σας. Το καταστατικό είναι για τα σωματεία, ό,τι είναι το Σύνταγμα για το κράτος. Αυτό θα το υποβάλετε στο δικαστήριο για να το εγκρίνη και, αφού γίνη αυτό, ο σύλλογός σας θα λέγεται *έγκριμένο σωματείο ή νομικό πρόσωπο*.

— 'Αλήθεια, κ. 'Ηλίας, τί είναι τα νομικά πρόσωπα ;
Νά μιὰ εύκαιρία να τὸ μάθουμε καὶ αὐτὸ τώρα !

— Νά σᾶς τὸ ἐξηγήσω καὶ αὐτό, εἶπε πρόθυμα ὁ δικηγόρος. Φυσικὸ πρόσωπο εἶναι ὁ ἄνθρωπος, νομικὸ πρόσωπο εἶναι μιὰ ομάδα ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἐνώνονται μὲ τὴν θέλησί τους γιὰ ἕναν σκοπὸ, ὅπως ἐσεῖς τώρα. Τὸ νομικὸ πρόσωπο ἔχει ζωὴ ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὰ πρόσωπα πού τὸ ἀποτελοῦν. Μπορεῖ τὰ πρῶτα μέλη νὰ πεθάνουν καὶ νὰ συνεχίσουν ἄλλα, νεώτερα, τὸ ἔργο τους. Τὸ νομικὸ πρόσωπο μένει τὸ ἴδιο. Ἐπίσης τὸ νομικὸ πρόσωπο ἔχει περιουσία ἄσχετη μὲ τὴν περιουσία τῶν μελῶν του. Ὑπάρχουν πλούσιοι πού εἶναι μέλη φτωχῶν συλλόγων καὶ φτωχοὶ πού συμμετέχουν σὲ πλούσια νομικὰ πρόσωπα. Ἄν μαζέψετε λεπτὰ γιὰ τὸ γήπεδό σας καὶ τὸ διορθώσετε καὶ γίνη ὠραῖο, τὸ γήπεδο αὐτὸ θὰ εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ συλλόγου σας καὶ ὄχι ἰδιοκτησία τοῦ Γιαννάκη, τοῦ Περικλῆ ἢ τῶν ἄλλων παιδιῶν.

— Ποιὸς ὅμως ἀποφασίζει τί θὰ κάνη ὁ σύλλογος ;
πετάχτηκε πάλι ὁ Γιαννάκης.

— Δὲν μὲ ἀφήνετε νὰ τελειώσω ! εἶπε ὁ κ. 'Ηλίας.
"Ὅπως τὸ κράτος διοικεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι, πού τὴν ὑποδεικνύει ὁ λαός, ἔτσι καὶ στὸ σωματεῖο ἀποφασίζει τὸ *Διοικητικὸ Συμβούλιο*, πού τὸ

ἐκλέγει ἡ Γενική Συνέλευσι τῶν μελῶν, δηλ. ὅλα τὰ μέλη τοῦ συλλόγου, μὲ τὸν τρόπο πού προβλέπει τὸ καταστατικό.

— Ἐμεῖς μπορούμε νὰ γίνουμε σύμβουλοι καὶ πρόεδροι ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὁχι, παιδί μου, ἐξήγησε ὁ κ. Ἡλίας, γιατί εἴσαστε ἀκόμη ἀνήλικοι. Τὸ συμβούλιο τοῦ συλλόγου σας πρέπει νὰ ἀποτελεσθῆ ἀπὸ Ἕλληνες πολίτες πού εἶναι πάνω ἀπὸ 21 χρόνων. Ἐσεῖς ὅμως μπορείτε νὰ κάνετε μιὰ ομάδα νεολαίας μέσα στὸ σωματεῖο καὶ νὰ ἔχετε τὸν δικό σας πρόεδρο καὶ νὰ ἐνεργῆτε σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες πού θὰ σᾶς δίνη τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.

— Ὑπάρχουν πολλὰ σωματεῖα ; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Νίκος, ἓνα ἀπὸ τ' ἄλλα παιδιὰ.

— Βέβαια, ὑπάρχουν πολλές χιλιάδες σωματεῖα σὲ ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἴδιο πρόσωπο μπορεῖ νὰ συμμετέχῃ σὲ ὅσα θέλει. Μπορῶ δηλ. ἐγὼ νὰ εἶμαι μέλος καὶ σ' ἓνα ἀθλητικὸ καὶ σ' ἓνα ἐκδρομικὸ καὶ σ' ἓνα φιλανθρωπικὸ καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα σωματεῖα, ἦταν ἡ ἀπάντησι. Νὰ ἀποφασίσετε λοιπὸν νὰ βρῆτε τὰ ἰδρυτικὰ μέλη καὶ νὰ ξαναπεράσετε ἀπὸ δῶ νὰ σᾶς βοηθήσω γιὰ τὸ καταστατικό, τοὺς εἶπε τελειώνοντας.

Τὰ παιδιὰ εὐχαρίστησαν καὶ σηκώθηκαν νὰ φύγουν.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα μπῆκε στὸ γραφεῖο ἡ σύζυγος τοῦ κ. Ἡλίου καὶ ἔφερε ἓνα κουτί μὲ σοκολατάκια, γιὰ νὰ τρατάρῃ τὴν παρέα. Ὁ Περικλῆς θυμήθηκε τότε νὰ φρωτήσῃ ἀκόμη κάτι :

— Τώρα πού κατάλαβα τί εἶναι τὰ νομικὰ πρό-

σωπα, δὲν μπορεῖτε νὰ μοῦ ἐξηγήσετε τί εἶναι τὰ νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ;

Τ' ἄλλα παιδιὰ ἤθελαν νὰ φύγουν καὶ τραβοῦσαν τὸν Περικλῆ ἀπὸ τὸ σακκάκι. Αὐτὸς ὅμως ἐπέμενε καὶ πραγματικά ὁ κ. Ἡλίας τοῦ ἔλυσε τὴν ἀπορία του :

— Ὅπως ὁ σύλλογός σας θὰ γίνῃ ἓνα νομικὸ πρόσωπο ἀνεξάρτητο ἀπὸ σᾶς, ποῦ τὸν ἰδρύσατε μὲ τὴν θέλησί σας, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ νομικά πρόσωπα ποῦ ἰδρύονται ἀπὸ τὸ κράτος, γιὰ νὰ ἔχουν δική τους διαχείρισι καὶ ἀνεξάρτητη διοίκησι. Πάρτε π.χ. τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιῶς, ποῦ εἶναι τὸ μεγαλύτερο τῆς χώρας. Ὑπάρχουν ἓνα σωρὸ προβλήματα γιὰ νὰ λειτουργήσῃ: ποῦ θὰ ξεφορτώνουν τὰ καράβια, ποῦ θὰ εἶναι οἱ ἀποθήκες γιὰ τὰ ἐμπορεύματα καὶ τόσα ἄλλα. Αὐτὰ ὅλα τὸ κράτος δὲν θέλησε νὰ τὰ διαχειρίζεται μόνο του καὶ ἴδρυσε ἓναν ἀνεξάρτητο ὀργανισμό, ποῦ διοικεῖται ἀπὸ ἓνα συμβούλιο. Αὐτὸς ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένος Πειραιῶς ἢ ΟΛΠ εἶναι Νομικὸ Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, γιὰτὶ ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸ κράτος καὶ μπορεῖ νὰ διαλυθῇ ἀπὸ τὸ κράτος.

— Περικλῆ, ἔλα ἐπὶ τέλους ! ἐκραύγαζαν τὰ ἄλλα παιδιὰ ἀπὸ τὸν δρόμο.

— Ἐφθασα ἀμέσως ! ἐφώνησε ὁ Περικλῆς. Χαίρετε, κύριε Ἡλία, καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε πάρα πολὺ !

Τὰ νέα δενδράκια

Σκάψε ακόμη λίγο, εἶπε ὁ Γιαννάκης στὸν Περικλῆ. Καὶ ἐγὼ θὰ πάω νὰ φέρω τὸ δένδρο.

Οἱ δύο φίλοι ἦταν μαζί μὲ τὰ ἄλλα παιδιά τοῦ σχολείου σὲ μιὰ π्लाγιά τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ βοηθοῦσαν γιὰ τὴν ἀναδάσωση.

Ἦταν πολὺν πρωῒ καὶ ἔκανε δροσιὰ καί, παρ' ὅλη τὴν κούρασι, τὰ παιδιά ἦταν εὐχαριστημένα ποὺ θὰ ἦταν ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ ὕπαιθρο.

Ὁ Γιαννάκης ἔφερε τὸ πευκάκι καὶ μαζί μὲ τὸν Περικλῆ τὸ ἔβαλαν στὸν λάκκο ποὺ εἶχαν ἐτοιμάσει. Ὑστερα ἐπῆγαν σ' ἓνα αὐτοκίνητο βυτίο, ποὺ ἦταν σταματημένο ἀρκετὰ μακρὰ στὸν δρόμο, καὶ ἔφεραν δύο δοχεῖα νερὸ νὰ τὸ ποτίσουν. Ὁ Γιαννάκης ὕστερα ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα μικρὸ κομμάτι τενεκέ. Τὰ δύο παιδιά ἐχάραξαν τὰ ὀνόματά τους μὲ ἓναν σουγιά στὸ τενεκεδάκι καὶ τὸ κρέμασαν μὲ λίγο σύρμα στὸ δενδράκι.

— Ὅταν ξαναπεράσωμε ἀπὸ δῶ θὰ τὸ γνωρίσουμε ! εἶπε ὁ Περικλῆς. Νὰ δοῦμε, θὰ πιάση ; Καὶ πόσον καιρὸ θὰ κάνη νὰ μεγαλώση ;

Τὸ μεσημέρι πὺ σταμάτησαν γιὰ φαγητό, ὁ κ. Χαρίδημος τοὺς εἶπε πὺ ἄναγκη ἔχει ὁ τόπος μας ἀπὸ ἀναδάσωση — γιὰτὶ μὲ τοὺς πολέμους καὶ ἰδίως στὴν Κατοχὴ καταστράφηκαν πολλὰ δάση — καὶ τί εὐλογία πὺ φέρνουν τὰ δένδρα. Τοὺς εἶπε ἀκόμη ὅτι τὴν σημερινὴ ἀναδάσωση τὴν ὀργάνωσε τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα, πὺ πρόεδρος του εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ ἀσχολεῖται μὲ πολλὰ πράγματα, ἔχει τεχνικὲς σχολὲς σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ δανεῖζει χρήματα στὶς Κοινότητες νὰ κάνουν μικρὰ ἔργα.

— Αὐτὸ γίνεται καὶ τώρα. Ἡ γειτονικὴ Κοινότης πῆρε δάνειο ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα γιὰ νὰ ἀγοράσει τὰ δένδρα, τὰ φυτάρια καὶ τοὺς κασμάδες καὶ ζήτησε τὴν βοήθεια τῶν σχολείων γιὰ νὰ τὰ φυτέψη. Ἀνάλογα ἔργα γίνονται σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες καὶ ἔτσι τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα βοηθᾷ στὸν ἐκπολιτισμὸ τῆς χώρας.

— Θὰ εἶναι καὶ αὐτὸ σὰν τὸ ΙΚΑ, πετάχτηκε ἓνας μαθητῆς, ὁ Πέτρος, πὺ παρακολουθοῦσε τὴν συζήτηση. Ὁ πατέρας μου ἀρρώστησε τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ΙΚΑ τὸν πῆγε στὸ νοσοκομεῖο ὡς πὺ νὰ γίνη καλά.

— Δὲν εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, εἶπε ὁ κ. Χαρίδημος. Στὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνήκουν ὕπo-χρεωτικὰ ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι μὲ μισθὸ ἢ ἡμερομίσθιο (ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους). Αὐτὸ τοὺς φροντίζει ὅταν ἀρρωστήσουν καὶ τοὺς δίνει συντάξεις ὅμα γεράσουν καὶ φύγουν ἀπὸ τὴ δουλειά.

— Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα τέτοια ἰδρύματα, κύριε; ρώτησε σὲ μιὰ στιγμή ὁ Περικλῆς, πὺ ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα ἄκουγε χωρὶς νὰ μιλᾷ.

— Καὶ βέβαια ὑπάρχουν. Παρατηρήσατε δεξιὰ στὸ δρόμο πὺ ἐρχόμαστε μιὰ ἐπιγραφή ΠΙΚΠΑ;

Ήταν τὸ ἰατρεῖο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως. Εἶδατε νὰ περιμένουν ἀπ' ἔξω γυναῖκες μὲ μωρὰ στὴν ἀγκαλιά ;

— Ἀλήθεια, τίς εἶδα. Γνώρισα μάλιστα καὶ μιὰ γειτόνισσά μας μὲ τὸ μωρό της, ποῦ τὸ γέννησε μόλις τὸν περασμένο μῆνα, εἶπε ὁ Περικλῆς.

— Γι' αὐτὲς λοιπὸν τίς γυναῖκες φροντίζει τὸ ΠΙΚΠΑ. Ἔχει ἰατρεῖα γιὰ τὰ βρέφη, νηπιαγωγεῖα γιὰ τὰ λίγο μεγαλύτερα παιδιά, παιδικὲς ἐξοχὲς καὶ πολυῖατρεῖα γιὰ τὰ παιδιά τῶν σχολείων καὶ παρέχει, γενικὰ, κάθε εἶδους προστασία στὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί. Ἔχει μάλιστα καὶ αὐτοκίνητα μὲ ὀδοντιατρεῖα μέσα, ποῦ πηγαίνουν στὰ χωριά καὶ κοιτάζουν ὅσα παιδιά ἔχουν χαλασμένα δόντια.

— Τί ἀστεῖο ποῦ μοῦ φαίνεται ! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Φαντάσου νὰ τρέχη τὸ αὐτοκίνητο καὶ σὺ νὰ κάθῃσαι στὴν καρέκλα νὰ περιμένης νὰ σοῦ βγάλῃ ὁ γιατρός τὸ δόντι !

— Τί κουτὸς ποῦ εἶσαι ! τὸν διόρθωσε ὁ Περικλῆς. Βεβαίως θὰ σταματᾷ τὸ αὐτοκίνητο τὴν ὥρα ποῦ ἐργάζεται ὁ γιατρός . . .

— Νὰ σᾶς πῶ καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο σπουδαῖο ἴδρυμα, ποῦ πρέπει νὰ τὸ ξέρετε ὅλοι, ἐξακολούθησε ὁ κ. Χαρίδημος. Εἶναι ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς.

Τὰ παιδιά ὅμως τὸν ἤξεραν ἤδη, γιατί πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶχαν ἀσχοληθῆ μὲ τὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ Νεότητος καὶ τὸ καθένα προσέθεσε κάτι ποῦ ἤξερε γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν δάσκαλο. Καὶ νὰ τί ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν συζήτησι :

Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι ἓνας διεθνῆς ὀργανισμὸς ποῦ φροντίζει, τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, νὰ περι-

θάληπη τούς τραυματίες και τούς αϊχμαλώτους και, όταν είναι ειρήνη, για την υγεία του κόσμου. Σε κάθε χώρα υπάρχει και ένας Έρυθρος Σταυρός και όλοι μαζί συνεργάζονται στον Διεθνή Έρυθρό Σταυρό. Όταν είναι πόλεμος, όλοι οι στρατοί σέβονται τα νοσοκομεία του Έρυθρού Σταυρού και δεν τα βομβαρδίζουν. Επίσης είναι σεβαστοί οι ιατροί και οι αδελφές του Έρυθρού Σταυρού.

Ο Γιαννάκης όμως είχε μιὰ άπορία.

— Οί Τουρκοί έχουν και αυτοί Έρυθρό Σταυρό ;

— Έφ' όσον δεν είναι χριστιανοί και ό σταυρός δεν είναι γι' αυτούς σύμβολο, έχουν την Έρυθρά Ημισέληνο, πού είναι τό ίδιο όπως ό Έρυθρός Σταυρός στα άλλα κράτη, εξήγησε ό κ. Χαρίδημος.

Και ύστερα τούς είπε για τον Έλληνικό Έρυθρό Σταυρό, πού φροντίζει να εκπαιδεύη αδελφές, έχει νοσοκομεία, ιατρεία, σταθμούς πρώτων βοηθειών και τόσα άλλα χρήσιμα ιδρύματα.

Τό διάλειμμα όμως είχε τελειώσει και τὰ παιδιά έπρεπε να φυτέψουν και τὰ άλλα δενδράκια. Προχώρησαν λοιπόν τό καθένα προς την θέση του, κουβεντιάζοντας.

— Ξέρεις, τώρα άρχισα να καταλαβαίνω αυτά πού μάθαμε τόσα χρόνια στο σχολείο, πώς κάθε άνθρωπος πρέπει να αγαπάη και να βοηθά τον πλησίον του, είπε συλλογισμένος ό Γιαννάκης. Και όλα αυτά τὰ ιδρύματα πού μᾶς ανέφερε ό κ. Χαρίδημος, τί άλλο είναι παρά μιὰ τέτοια βοήθεια ;

— Πολύ καλά τό διατύπωσες, Γιαννάκη ! είπε ό δάσκαλός τους, πού τούς είχε ακολουθήσει ως τό μέρος πού έπρόκειτο να φυτέψουν και πρόσθεσε : Είναι μιὰ

βοήθεια οργανωμένη, για να μην πηγαίνουν χαμένες
οι σκόρπιες δυνάμεις του κάθε ατόμου.

Λέγοντας αυτά, έβγαλε από την τσέπη του δύο
καραμέλες και έδωσε από μία σε κάθε παιδί. Τόσο
ήταν εύχαριστημένος από την ωραία συζήτησι που
είχαν κάνει.

Ένας αρεσβευτής ωπαιίνει σὺν Ἀνάκτορα

Ηταν διακοπές τοῦ Πάσχα. Τὰ σχολεῖα ἦταν κλειστά.

Ὁ Γιαννάκης, ὁ Περικλῆς καὶ ἡ Καλλιόπη ξεκίνησαν ἕνα ὥραϊο πρῶτῃ μὲ τὴν λιακάδα καὶ πῆγαν στὸ Στάδιο, νὰ παρακολουθήσουν τὴν προπόνησι πού γινόταν ἐκεῖ, γιὰ τοὺς προσεχεῖς πανελληνίους ἀγῶνες.

Ἐμάλωναν μεταξύ τους, γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ δύο ἀγῶρια ἔλεγε πὼς θὰ κερδίσει ἄλλος ἀθλητῆς καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ συμφωνήσουν.

Τὴν ὥρα πού γυρίζαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἑρώδου Ἀττικοῦ στὸ σπίτι, τοὺς ἐσταμάτησαν οἱ εὐζωνοὶ τῆς Φρουρᾶς καὶ τότε εἶδαν νὰ περνᾷ ἕνα ὥραϊο αὐτοκίνητο καὶ μέσα καθόταν ἕνας κύριος μὲ ὀλόχρυση κεντημένη στολὴ καὶ καπέλο μὲ φτερά.

Μὲ περιέργεια ρώτησαν νὰ μάθουν ποιὸς εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τοὺς ἐξήγησε, ὅτι εἶναι ὁ νέος πρέσβυς τῆς Ὀλλανδίας, πού πῆγαινε στὰ Ἀνάκτορα γιὰ νὰ δώση τὰ διαπιστευτήριά του.

Τὰ παιδιὰ στάθηκαν νὰ ἰδοῦν περισσότερο καὶ εἶδαν τὴν Φρουρὰ νὰ παρουσιάζη τὰ ὄπλα καὶ

τὸν πρέσβυ νὰ κατεβαίνει μὲ πολλὴν ἐπισημότητα.

Ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς δὲν ἤξεραν οὔτε τί θὰ πῆ πρέσβυς, οὔτε τί εἶναι τὰ διαπιστευτήρια. Ἡ Καλλιόπη ὅμως, σὰν πιὸ μεγάλη, κάτι εἶχε διαβάσει καὶ μπόρεσε νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ :

— Ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἀπομονωμένη χώρα μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχη σχέσεις μὲ ὅλα τὰ ἄλλα κράτη. Γιατὶ πάντοτε ὑπάρχουν ζητήματα, ὅπως π.χ. τὸ ἐμπόριο, ἡ ναυτιλία, ἡ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων στὰ ξένα μέρη καὶ τῶν ξένων στὴν Ἑλλάδα, ποὺ πρέπει νὰ κανονίζονται μὲ συνεννόησι μεταξύ τῶν κρατῶν. Κάθε κράτος στέλνει στὰ ἄλλα εἰδικούς ἀπεσταλμένους του, ποὺ λέγονται διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι.

— Ἄ, κατάλαβα ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ὁ κ. Μῆτσος ὁ σωφὲρ μου εἶχε ἐξηγήσει προχθές, ὅτι τὸ Δ. Σ. ποὺ γράφουν μερικὰ αὐτοκίνητα θὰ πῆ Διπλωματικὸ Σῶμα.

— Βέβαια, ἀπήντησε ἡ Καλλιόπη. Οἱ πρέσβεις εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ κάθε ξένης ἀντιπροσωπείας στὴν χώρα μας. Ἡ κάθε Πρεσβεία θεωρεῖται ὅτι εἶναι ξένο ἔδαφος καὶ ὄχι ἑλληνικό. Γι' αὐτὸ θὰ ἰδοῦμε τώρα ἀνεβαίνοντας ἀρκετὲς ξένες σημαῖες νὰ κυματίζουν στὰ γύρω μέγαρα. Αὐτὲς εἶναι οἱ σημαῖες τῶν Πρεσβειῶν.

— Μὰ τὰ διαπιστευτήρια τί πράγμα εἶναι ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

Ἡ Καλλιόπη ὅμως κι αὐτὸ τὸ ἤξερε. Ἦταν τρομερή !

— Εἶναι τὰ ἐπίσημα χαρτιά, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας ἀναθέτει σ' αὐτὸν τὸν κύριο, ποὺ εἶδαμε τώρα, τὴν ἐκπροσώπησί της στὴν Ἑλλάδα.

— Καὶ οἱ πρόξενοι τί πράγμα εἶναι ; ρώτησε ὁ

Γιαννάκης. Γιατί θυμάμαι ὅτι ὁ θεῖος πού ἦλθε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ἐπήγαινε στὸ Ἀμερικανικὸ Προξενεῖο.

— Κι αὐτὸ τὸ ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Δουλειὰ τῶν προξένων εἶναι νὰ φροντίζουν γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν τους, στὴν χώρα ὅπου βρίσκονται, δηλαδή τὸ Ἀμερικανικὸ Προξενεῖο γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς, τὸ Γαλλικὸ γιὰ τοὺς Γάλλους καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐκεῖ πηγαίνουν καὶ ὅσοι θέλουν νὰ θεωρήσουν τὰ διαβατήριά τους, γιὰ νὰ ταξιδεύσουν στὸ κράτος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὸ Προξενεῖο.

Ἡ ὥρα ὅμως πέρασε μὲ τὴν κουβέντα καί, ὅταν τὰ παιδιὰ ξεκίνησαν νὰ φύγουν, εἶχαν τὴν τύχη νὰ ἴδουῦν καὶ πάλι τὸν πρέσβυ πού ἔβγαινε ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορα καὶ νὰ θαυμάσουν τὴν ὠραία χρυσοκέντητη στολή του.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σπίτι, συζητοῦσαν ἀκόμη γιὰ τοὺς διπλωμάτες καὶ γιὰ τὶς σχέσεις πού ἔχουν τὰ κράτη μεταξύ τους. Καὶ ἡ συζήτησι ἐξακολούθησε καὶ στὸ τραπέζι.

Ἐκεῖ, ἀκούγοντάς τους ὁ κ. Κώστας, βρῆκε εὐκαιρία νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα γιὰ τὶς σχέσεις τῶν κρατῶν μεταξύ τους.

Τοὺς εἶπε λοιπὸν πῶς ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια τὰ κράτη προσπαθοῦσαν νὰ ἰδρῦσουν, μὲ συνθήκες, διεθνεῖς ὀργανισμούς, πού θὰ ἔλυαν εἰρηνικὰ τὶς διαφορὰς πού ἔχουν μεταξύ τους οἱ χῶρες.

Ἡ Καλλιόπη θυμῆθηκε τότε πῶς εἶχε πάει μὲ τὸ Γυμνάσιο ἐκδρομὴ στοὺς Δελφοὺς καὶ ἡ καθηγήτρια τοὺς εἶχε μιλήσει γιὰ τὶς ἀρχαῖες Ἀμφικτυονίες, πού ἦταν ὁ πρῶτος τέτοιος ὀργανισμὸς στὸν κόσμον.

— Καὶ σήμερα ὑπάρχει ἓνας τέτοιος ὀργανισμὸς,

είπε ο κ. Κώστας. Τόν λένε 'Οργανισμό 'Ηνωμένων 'Εθνών και για συντομία ΟΗΕ. Αὐτός ο ὀργανισμός ιδρύθηκε τὸ 1945, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Ἔχει τὴν ἔδρα του τώρα κοντὰ στὴν Νέα Ὑόρκη, στὴν Ἀμερική. Τὸν ἴδρυσαν μὲ μιὰ διεθνῆ συνθήκη ὅλα τὰ κράτη ποὺ εἶχαν πολεμήσει μαζί και ποὺ ἤθελαν νὰ μὴν ξαναγίνῃ πόλεμος. Ὅταν ἔχουν τώρα διαφορὲς μεταξύ τους, καταφεύγουν στὸν ΟΗΕ και αὐτὸς προσπαθεῖ νὰ τὶς λύσει. Συχνὰ τὸ πετυχαίνει. Καί, ἂν καμμιά φορὰ δὲν τὸ κατορθώσῃ μὲ τὴν πρώτη, θὰ τὸ κατορθώσῃ ἀργότερα. Πολλὲς φορὲς μὲ τὴν ἐπέμβασι τοῦ ΟΗΕ σταμάτησε ἕνας πόλεμος, ποὺ χωρὶς ἄλλο θὰ γινόταν, ἂν δὲν ὑπῆρχε αὐτός.

— Αὐριο θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κ. Χαρίδημο τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῶν Ἑνωμένων Ἑθνῶν. Μοῦ εἶπε πὼς τὸν ἔχουμε στὸ σχολεῖο, φώναξε ὁ Γιαννάκης.

— Ὑπάρχουν ὅμως και ἄλλοι διεθνεῖς ὀργανισμοί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ΟΗΕ, πετάχτηκε ἡ Καλλιόπη, ποὺ εἶχε σήμερα τὴν εὐεργετική της, γιατί τὰ ἤξερε ὅλα καλύτερα. Στὸ σχολεῖο μας μάθαμε και γιὰ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, ποὺ εἶναι ἡ διεθνὴς ὀργάνωσι γιὰ τὴν ἐκπαίδευσι και τὰ σχολεῖα ἐν γένει. Τὸ ὄνομά της σχηματίστηκε ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τοῦ τίτλου της στὰ ἀγγλικά. Αὐτὴ φροντίζει νὰ βοηθήσῃ τὰ σχολεῖα στὶς πιὸ φτωχὲς περιοχὲς τοῦ κόσμου, νὰ κἀνῃ προγράμματα γιὰ μαθήματα και ἐκπαιδευτικὲς ἐκδρομὲς, νὰ δίνῃ ὑποτροφίες στοὺς καλύτερους μαθητὰς κλπ. Μᾶς εἶπαν μάλιστα ὅτι μέσῳ τῆς Οὐνέσκο μποροῦμε νὰ ἀρχίσουμε ἀλληλογραφία μὲ τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων σὲ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Ἐγὼ θέλω νὰ βρῶ μιὰ συνομήλική μου στὴν Σουηδία και θὰ ἀρχίσω

Τὸ σῆμα καὶ τὰ κράτη-μέλη τοῦ ΟΗΕ.

I. Ἀρχικά Μέλη.		II. Μέλη πού προσέ- χώρησαν ἀργότερα.
1. Αἴγυπτος	25. Κостаρίκα	52. Ἀλβανία
2. Αἰθιοπία	26. Κούβα	53. Αὐστρία
3. Ἀργεντινὴ	27. Λευκορωσία Σ.Σ.Δ.	54. Ἀφγανιστάν
4. Αὐστραλία	28. Λίβανος	55. Βιρμανία
5. Βέλγιον	29. Λιβερία	56. Βουλγαρία
6. Βενεζουέλα	30. Λουξεμβούργον	57. Ἰορδανία
7. Βολιβία	31. Μεξικό	58. Ἰνδουησία
8. Βραζιλία	32. Νέα Ζηλανδία	59. Ἰρλανδία
9. Γαλλία	33. Νικαράγουα	60. Ἰσλανδία
10. Γουατεμάλα	34. Νορβηγία	61. Ἰσραήλ
11. Γιουγκοσλαβία	35. Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις	62. Ἰσπανία
12. Δανία	36. Ὀλλανδία	63. Ἰταλία
13. Δομινικανὴ Δημο- κρατία	37. Οὐρουγουάη	64. Καμπότζ
14. Ἑλλάς	38. Οὐκρανία Σ.Σ.Δ.	65. Καϊλάνη
15. Ἐνωσις Σοβιετικῶν Σοσιαλιστ. Δημοκρ.	39. Παναμᾶς	66. Λάος
16. Ἡνωμ. Πολ. Ἀμερ.	40. Παραγουάη	67. Νεπάλ
17. Ἡνωμ. Βασιλεῖον	41. Περσὶ	68. Οὔγγαρια
18. Ἰνδία	42. Πολωνία	69. Πακιστάν
19. Ἰράν	43. Σαλβαδόρ	70. Πορτογαλία
20. Ἰράκ	44. Σαουδικὴ Ἀραβία	71. Ρουμανία
21. Ἰσημερινὸς	45. Συρία	72. Σουηδία
22. Καναδᾶς	46. Τουρκία	73. Ταϊλάνδη
23. Κίνα	47. Τσεχοσλοβακία	74. Ἰεμένη
24. Κολομβία	48. Φιλιππῖναι	75. Φινλανδία
	49. Χιλή	
	50. Χαϊτή	
	51. Χονδούρας	

νά τῆς στέλνω γράμματα καὶ νά μοῦ στέλνη καὶ ἐκείνη. Θὰ τῆς γράψω στὰ γαλλικά, πού εἶναι καὶ γιὰ κείνην καὶ γιὰ μένα ξένη γλῶσσα. Νά δῆς τί ὠραῖα πού θὰ μάθω ἐγὼ πῶς ζοῦν οἱ ἄνθρωποι στήν Σουηδία κι ἐκείνη θὰ μάθη ὅ,τι τήν ἐνδιαφέρει γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες. Τί ὠραῖα θὰ ἦταν νά τήν λέγανε Ἰγκριδ!

— Μπράβο, Καλλιόπη ! εἶπε ὁ πατέρας. Νά ξέρης πῶς αὐτὸ εἶναι ἡ ἀρχὴ γιὰ ν' ἀναπτυχθῆ τὸ αἶσθημα τῆς φιλίας μεταξύ τῶν λαῶν. Γιατί, ὅταν οἱ λαοὶ γνωρισθοῦν καλὰ μεταξύ τους, τότε καὶ οἱ χῶρες θὰ συνεργασθοῦν γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἄπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς ἐπείραζαν συνεχῶς τὴν Καλλιόπη καὶ τὴν ρωτοῦσαν ἂν βρῆκε τὴν φίλη της τὴν Ἰγκριδ!

*Ὁ θεῖος φθάνει
ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν*

Τὸ πλοῖο σφύριξε χαρούμενα μπαίνοντας μέσα στὸ λιμάνι καὶ οἱ ἐπιβάτες χαιρετοῦσαν τοὺς συγγενεῖς ποὺ τοὺς περίμεναν στὴν ἀποβάθρα. Ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ οἱ περισσότεροι ἐπιβάτες ἦταν Ἕλληνες ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ, ποὺ ἐπέστρεφαν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ ἴδουν τὴν πατρίδα τους καὶ τοὺς συγγενεῖς τους.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ θεῖος τοῦ Γιαννάκη. Καὶ ὁ Γιαννάκης μὲ τὸν πατέρα του περίμεναν στὴν ἀποβάθρα νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν.

Τί χαρές, τί ἀγκαλιάσματα καὶ φιλιὰ ! Μόλις ὅμως τελείωσαν οἱ χαιρετοῦρες καὶ τὰ καλωσορίσματα, ὁ θεῖος τοὺς ἄφησε γιὰ νὰ πάη στὸ Τελωνεῖο.

Ὁ Γιαννάκης, ὅλο περιέργεια, θέλησε νὰ μάθῃ τί εἶναι τὸ Τελωνεῖο καὶ ὁ πατέρας του προσπάθησε νὰ τοῦ τὸ ἐξηγήσῃ :

— Τὸ κράτος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεπτὰ, Γιαννάκη, γιὰ νὰ πληρώσῃ τὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὰ δικαστήρια, τοὺς δασκάλους καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα ποὺ ζητᾶμε ἀπὸ αὐτὸ νὰ κάνῃ. Ἀπὸ ποῦ θὰ τὰ βρῆ τὰ λεπτὰ γιὰ νὰ τὰ πληρώνῃ ὅλα αὐτά ;

— Δέν τὸ σκέφθηκα ποτέ μου, μὰ φαντάζομαι ἀπὸ τὸν κόσμον, εἶπε κατάπληκτος ὁ Γιαννάκης.

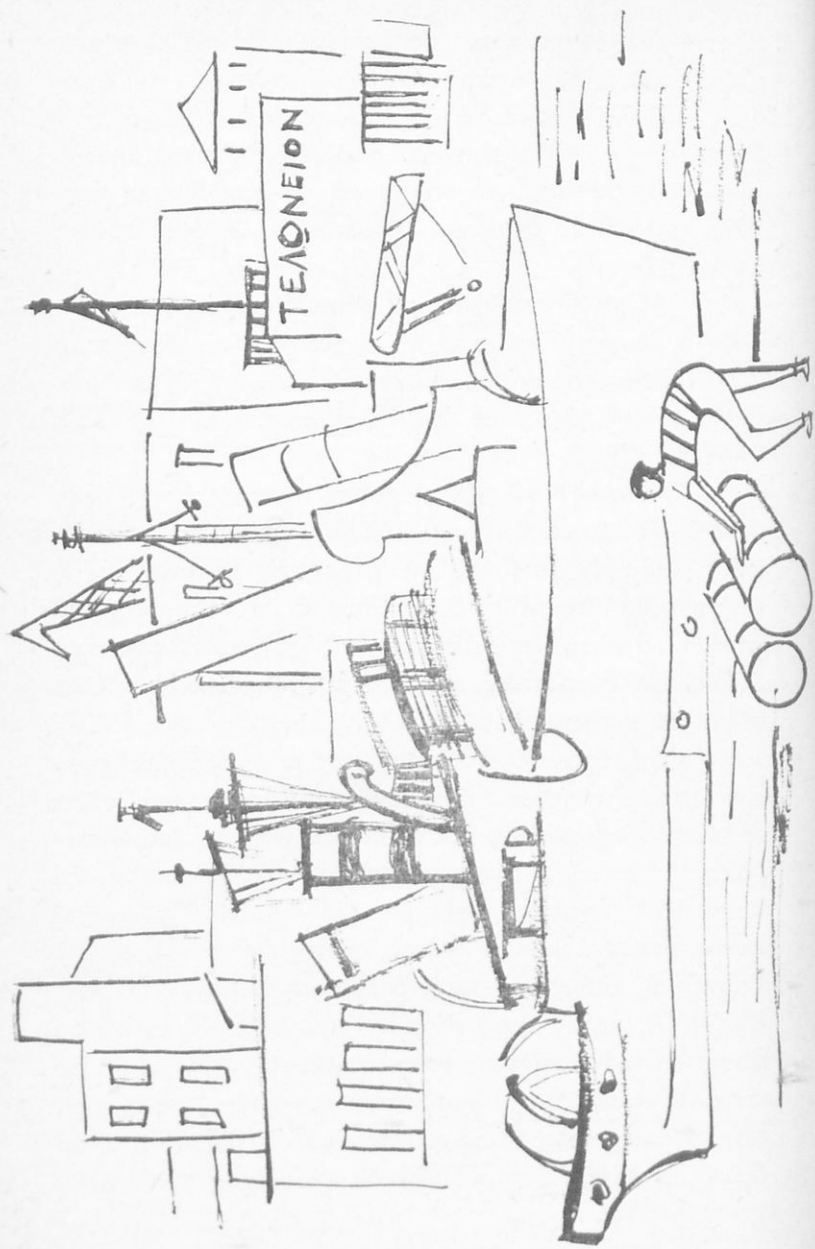
— Πολὺ σωστὰ τὰ λές, πρόσθεσε ὁ πατέρας του. Ὅλοι οἱ πολῖτες πρέπει νὰ συμβάλλουν στὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐκτελῆ τοὺς σκοποὺς του καὶ νὰ ὑπάρχη. Κι αὐτὸ ποὺ δίνουν, τὸ λέμε φόρο ἢ δασμὸ.

— Αὐτοὶ εἶναι λοιπὸν οἱ φόροι ποὺς τοὺς μελετάει ὅλος ὁ κόσμος ; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Καὶ νὰ μὴν τὸ ξέρω τόσο καιρό !

Ὁ πατέρας ὅμως εἶχε πάρει φόρα καὶ ἐξακολούθησε νὰ ἐξηγῆ :

— Ὁ θεῖος σου, ποὺ ἔρχεται τώρα ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικό, φέρνει μαζί του ἓνα ἠλεκτρικὸ ψυγεῖο καὶ διάφορα τρόφιμα. Αὐτὰ θὰ τὰ δείξη στὸ Τελωνεῖο καὶ ὁ τελωνῆς θὰ τοῦ πῆ τί δασμὸ πρέπει νὰ πληρώσῃ στὸ καθένα. Βλέπεις ἐκεῖ ἀπέναντι τὸ ἐμπορικὸ φορτηγὸ πλοῖο ποὺ ξεφορτώνει κιβώτια μὲ ἐμπορεύματα ; Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐμπορεύματα θὰ πληρώσουν δασμὸ στὸ Τελωνεῖο καί, ὅταν θὰ πουληθοῦν στὴν ἀγορά, θὰ ἔχουν στὴν τιμὴ τους μέσα ὄχι μόνον ὅσο κοστίζουν, ἀλλὰ καὶ ὅσα πλήρωσαν στὸ Τελωνεῖο. Ἔτσι κι ἐσύ, Γιαννάκη, ὅταν σὲ στέλνῃ ἡ μητέρα στὸν μπακάλη καὶ δίνῃς 16 δραχμὲς γιὰ μιὰ ὀκὰ ζάχαρι, οἱ 9 μόνο ἀπ' αὐτὲς εἶναι τὸ κόστος τῆς ζάχαρης καὶ οἱ ἄλλες 7 ὁ δασμὸς ἢ, ὅπως τὸν λένε, ὁ ἔμμεσος φόρος.

— Ἄ, κατάλαβα ! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Ἐμμεσοὶ φόροι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς πληρώνουμε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε, ἀγοράζοντας τὸ πετρέλαιο, τὸν καφέ, τὴν ζάχαρι, τὸ ραδιόφωνο, τὸ ρολόγι. Ἐνα πρᾶγμα ὅμως δὲν καταλαβαίνω. Αὐτὰ ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὸ

Ἐξωτερικὸ πληρώνουν δασμούς στοὺς Τελωνεῖο. Δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Βέβαια, ἀπήντησε ὁ πατέρας. Τελωνεῖα ὑπάρχουν στὰ λιμάνια καὶ στοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς καὶ στὰ ἀεροδρόμια.

— Καλά. Μὰ τὰ ἄλλα, πού τὰ φτιάχνουν στὴν Ἑλλάδα, πληρώνουν φόρους ;

— Βεβαίως πληρώνουν καὶ αὐτὰ φόρους, εἶπε ὁ πατέρας. Εἶδες ποτέ στὰ πακέτα τὰ τσιγάρα, στὶς μπουκάλες τοῦ κρασιοῦ, μιὰ ταινία πού ἔχουν ἀπ' ἔξω ; Αὐτὴ ἡ ταινία εἶναι ὁ φόρος γιὰ κάθε πακέτο. Κι ἐσὺ ἀκόμα, ὅταν ἀγοράζεις ἓνα τετράδιο, θὰ δώσεις στοὺς κράτος τὸ μικρὸ σου μερίδιο γιὰ τὰ ἔξοδά του. Αὐτοὶ ὅμως οἱ φόροι γιὰ τὰ πράγματα πού βγάζει ὁ τόπος πληρώνονται μέσα στοὺς ἐργοστάσιο ἢ στοὺς ἄλλους τόπους τῆς παραγωγῆς.

— Καλά. Φθάνουν ὅμως τὰ χρήματα πού εἰσπράττει τὸ κράτος ἀπὸ τὰ Τελωνεῖα γιὰ ὅλα του τὰ ἔξοδα ;

— Ὁχι, δὲν φθάνουν, ἀπήντησε ὁ πατέρας. Καὶ δὲν εἶναι ἄλλως τε τὸ μόνο εἶδος φόρων πού πληρώνουν οἱ πολῖτες. Γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους φόρους, πού δὲν τοὺς πληρώνουμε κατ' εὐθείαν στοὺς κράτος, ἀλλὰ μέσα στὴν τιμὴ τῶν πραγμάτων πού ἀγοράζουμε, ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄμεσοι φόροι, πού κάθε πολίτης πρέπει νὰ πληρώσει κατ' εὐθείαν στὰ Δημόσια Ταμεῖα, ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά του.

— Μὰ πῶς γίνεται αὐτό ; Πῶς θὰ ξέρη τὸ Δημόσιο τὰ δικά μου εἰσοδήματα ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω, ἀπήντησε ὁ πατέρας. Ὑπάρχουν εἰδικὲς κρατικὲς ὑπηρεσίαι πού λέγονται

Ἐφορίες καὶ ἐκεῖ, μιὰ φορὰ τὸν χρόνο, οἱ πολῖτες κάνουν μιὰ δήλωσι γιὰ τὰ εἰσοδήματα πού εἶχαν τὸν προηγούμενο χρόνο. Ὅσοι ἔχουν εἰσόδημα κάτω ἀπὸ 1.000 δρχ. τὸν μῆνα δὲν πληρώνουν φόρο εἰσοδήματος. Οἱ ἄλλοι πληρώνουν. Καὶ ὅσο μεγαλύτερα εἰσοδήματα ἔχουν, τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ φόρος.

— Μὰ δὲν εἶναι ἄδικο αὐτό ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὅχι, ἀπήντησε ὁ πατέρας. Ἀπεναντίας μάλιστα. Οἱ ἄμεσοι φόροι εἶναι πιὸ δίκαιοι ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους, γιὰ τὴν ζάχαρι τὴν ἀγοράζουν στὴν ἴδια τιμὴ καὶ οἱ φτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι, ἐνῶ στὴν Ἐφορία οἱ πλούσιοι πληρώνουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τοὺς φτωχότερους καὶ οἱ ἐντελῶς ἄποροι δὲν πληρώνουν καθόλου.

Ἐνῶ γινόταν αὐτὴ ἡ συζήτησι, γύρισε κι ὁ θεῖος ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, πού εἶχε στὸ μεταξὺ περάσει τὰ πράγματά του ἀπὸ τὸ Τελωνεῖο. Ἀκούγοντας ὅσα ἔλεγε στὸν Γιαννάκη ὁ πατέρας του, πρόσθεσε κι αὐτός :

— Πραγματικά, στὴν Ἀμερικὴ μᾶς μαθαίνουν ὅτι καλὸς πολίτης εἶναι ἐκεῖνος πού πληρώνει τακτικὰ τοὺς φόρους καὶ δὲν προσπαθεῖ νὰ γελάσῃ τὸ κράτος. Καὶ πολλοὶ λένε ὅτι ἡ Ἀμερικὴ εἶναι γι' αὐτὸ μεγάλο κράτος καὶ πάει μπροστά, γιὰ τὴν οἱ πολῖτες τῆς πληρώνουν τακτικὰ τοὺς φόρους, ἔχουν δηλ. αὐτὸ πού λέμε φορολογικὴ συνείδησι. Ἀλήθεια, ὁ τελώνης μου εἶπε νὰ κάμω μιὰ αἴτησι καὶ νὰ ζητήσω νὰ πάρω τὸ ψυγεῖο χωρὶς δασμό, ἐφ' ὅσον τὸ θέλω γιὰ προσωπικὴ μου χρῆσι. Θὰ μπορέσης, σὲ παρακαλῶ, νὰ μοῦ τὴν γράψῃς ἐσύ ; Ὁ τελώνης μου εἶπε νὰ βάλω καὶ πέντε δραχμὲς χαρτόσημο.

Ὅλοι μαζί πῆγαν στὸ περίπτερο ἐκεῖ κοντὰ καὶ

πῆραν μιὰ κόλλα χαρτί καὶ τὸ χαρτόσημο. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἔγραψε τὴν αἴτησι ὅπως εἶχε ὑποδείξει ὁ τελώνης. Ὁ θεῖος πῆρε τὴν αἴτησι καὶ πῆγε πίσω στὸ Τελωνεῖο καὶ στὸ μεταξύ ὁ Γιαννάκης βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ ρωτήσῃ τὸν πατέρα του τί εἶναι τὸ χαρτόσημο καὶ γιατί πρέπει νὰ τὸ κολλᾶμε στὴν αἴτησι.

Ὁ πατέρας ἐξήγησε στὸν Γιαννάκη ὅτι καὶ τὸ χαρτόσημο εἶναι ἓνα εἶδος ἔμμεσος φόρος, πού πρέπει νὰ κολλοῦν οἱ πολῖτες στὰ ἔγγραφα πού στέλνουν ἢ στὰ πιστοποιητικά πού θέλουν νὰ πάρουν ἀπὸ τὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες. Τὰ χαρτόσημα λέγονται καὶ τέλη, γιατί πληρώνονται σὲ ἀντάλλαγμα ὀρισμένης ὑπηρεσίας. Καὶ ἔτσι ὑπάρχουν ἐπίσης τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη πού πληρώνουν τὰ παιδιά στὰ σχολεῖα καὶ τὰ δικαστικὰ τέλη πού πληρώνουν ὅσοι καταφεύγουν στὰ δικαστήρια.

Καθὼς μιλοῦσαν ὁ πατέρας κι ὁ Γιαννάκης εἶδαν ἀπὸ μακριὰ στὸ μπαλκόνι ἑνὸς σπιτιοῦ μιὰ μεγάλη ἐπιγραφή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΟΡΙΑ. Ἐτσι ὁ Γιαννάκης εἶδε ἀμέσως καὶ στὴν πρῶξι ἐκεῖνα πού τοῦ εἶχε ἐξηγήσει ὁ πατέρας του πρὸ ὀλίγου.

Ἐκείνη τὴν ὥρα πλησίασε στὸ περίπτερο ἓνας Ἀμερικάνος καὶ ζητοῦσε ἀπὸ τὸν περιπτεριοῦχο στὰ μπισ. Ὁ Γιαννάκης, πού εἶχε ἀρχίσει νὰ μαθαίνει ἐγγλέζικα, ἐξήγησε στὸν περιπτεριοῦχο ὅτι ὁ Ἀμερικάνος ζητάει γραμματόσημα. Καί, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, ὁ πατέρας του τοῦ ἐξήγησε, ὅτι καὶ τὰ ταχυδρομεῖα εἶναι μιὰ ὑπηρεσία πού προσφέρει τὸ κράτος, ὥστε νὰ μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀλληλογρα-

φοῦν ἐλεύθερα μὲ ὁποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς. Τὸ γραμματόσημο εἶναι ἡ συμμετοχὴ ἐκείνου ποὺ στέλνει τὰ γράμματα στὶς δαπάνες ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ λειτουργήσουν ὅλα τὰ ταχυδρομεῖα.

Ὁ Γιαννάκης, ὁ πατέρας του καὶ ὁ θεῖος του ἐφόρτωσαν τὶς ἀποσκευές σὲ ἓνα αὐτοκίνητο καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι. Ὁ Γιαννάκης ὁμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη τὴν περιέργεια κι ἤθελε νὰ μάθῃ, ὄχι μόνο πῶς εἰσπράττει τὸ κράτος λεπτὰ ἀπὸ τοὺς πολίτες, ἀλλὰ καὶ πῶς τὰ ξοδεύει.

Τὸ αὐτοκίνητο περνοῦσε κείνη τὴν ὥρα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καὶ ὁ πατέρας του, δείχνοντας στὸν θεῖο τὸ καινούργιο κτίριο ποὺ δὲν τὸ ἤξερε, ἐξηγοῦσε συγχρόνως στὸν Γιαννάκη, ὅτι τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους γράφονται στὸν Κ ρ α τ ι κ ὸ Π ρ ο ὕ π ο λ ο γ ι σ μ ὸ. Τὰ ἔξοδα κάθε Ὑπουργείου περνιοῦνται ἐκεῖ μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, ἔτσι ὥστε καμμιά κρατικὴ ὑπηρεσία νὰ μὴν μπορῆ νὰ δαπανήσῃ χρήματα, χωρὶς νὰ εἶναι γραμμένο τὸ κονδύλι στὸν Προϋπολογισμό. Ὅταν τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα εἶναι περίπου τὰ ἴδια, τότε λέμε ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς εἶναι ἰσοσκελισμένος. Ὅταν τὰ ἔσοδα εἶναι παραπάνω, λέμε ὅτι ἔχει περίσσειμα· καί, ὅταν τὰ ἔξοδα εἶναι πιὸ πολλά, λέμε ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς ἔχει ἔλλειμμα.

Ὁ θεῖος διηγήθηκε τότε στὸν ἀδελφὸ του καὶ στὸν ἀνιψιὸ του, πῶς βρέθηκε στὸ Λονδίνο τὴν ἡμέρα ἀκριβῶς ποὺ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἀγγλίας πήγαινε τὸν Προϋπολογισμὸ στὴν Βουλὴ γιὰ νὰ τὸν ἐγκρίνῃ.

— Νὰ ἰδῆτε ἐκεῖ λοιπὸν ἓνα περίεργο ἔθιμο ! Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὸν ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πηγαίνει πεζὸς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο ὡς τὴν Βουλὴν, βαστώντας ἓνα βαλιτσάκι μὲ τὸν Προϋπολογισμό μέσα. Κι ἀπὸ πίσω ἓνα πλῆθος κόσμου καὶ ἄρκετοὶ δημοσιογράφοι καὶ φωτογράφοι.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἐξακολούθησε :

— Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ στὶς περισσότερες Δημοκρατίες, χρειάζεται τὸν Προϋπολογισμό τοῦ κράτους νὰ τὸν ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἐγγύησι γιὰ τὸ λαό, ὅτι ξέρει ποῦ πᾶν τὰ λεπτὰ πού καταβάλλει μὲ τοὺς φόρους καὶ ὅτι μπορεῖ κάθε στιγμή νὰ ἐλέγξῃ τὰ ἔσοδα. Ὑπάρχουν ἄλλωστε καὶ εἰδικές ὑπηρεσίες τοῦ κράτους, ὅπως εἶναι τὸ Γενικὸ Λογιστήριον καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον, οἱ ὁποῖες κάνουν ἀκριβῶς αὐτὴν τὴ δουλειά, ἐλέγχουν δηλ. τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

Μὲ τὶς κουβέντες αὐτὲς ὅμως φτάσανε καὶ στὸ σπίτι, ὅπου περίμενε καὶ ἡ Καλλιόπη πηδώντας ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι στὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησίαν της, νὰ ἰδῆ τὸν θεῖο ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ δῶρα ποὺ εἶχε ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ τῆς ἔφερνε.

φοῦν ἐλεύθερα μὲ ὁποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς. Τὸ γραμματόσημο εἶναι ἡ συμμετοχὴ ἐκείνου ποὺ στέλνει τὰ γράμματα στὶς δαπάνες ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ λειτουργήσουν ὅλα τὰ ταχυδρομεῖα.

Ὁ Γιαννάκης, ὁ πατέρας του καὶ ὁ θεῖος του ἐφόρτωσαν τὶς ἀποσκευές σὲ ἓνα αὐτοκίνητο καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι. Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη τὴν περιέργεια κι ἤθελε νὰ μάθη, ὄχι μόνο πῶς εἰσπράττει τὸ κράτος λεπτὰ ἀπὸ τοὺς πολίτες, ἀλλὰ καὶ πῶς τὰ ξοδεύει.

Τὸ αὐτοκίνητο περνοῦσε κείνη τὴν ὥρα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καὶ ὁ πατέρας του, δείχνοντας στὸν θεῖο τὸ καινούργιο κτίριο ποὺ δὲν τὸ ἤξερε, ἐξηγοῦσε συγχρόνως στὸν Γιαννάκη, ὅτι τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους γράφονται στὸν Κ ρ α τ ι κ ὸ Π ρ ο ὕ π ο λ ο γ ι σ μ ὸ. Τὰ ἔσοδα κάθε Ὑπουργείου περνιοῦνται ἐκεῖ μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, ἔτσι ὥστε καμμιά κρατικὴ ὑπηρεσία νὰ μὴν μπορῆ νὰ δαπανήσῃ χρήματα, χωρὶς νὰ εἶναι γραμμένο τὸ κονδύλι στὸν Προϋπολογισμό. "Ὅταν τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα εἶναι περίπου τὰ ἴδια, τότε λέμε ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς εἶναι ἰσοσκελισμένος. "Ὅταν τὰ ἔσοδα εἶναι παραπάνω, λέμε ὅτι ἔχει περίσσειμα· καί, ὅταν τὰ ἔξοδα εἶναι πιὸ πολλά, λέμε ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς ἔχει ἔλλειμμα.

Ὁ θεῖος διηγήθηκε τότε στὸν ἀδελφό του καὶ στὸν ἀνιψιό του, πῶς βρέθηκε στὸ Λονδίνο τὴν ἡμέρα ἀκριβῶς ποὺ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἀγγλίας πῆγαινε τὸν Προϋπολογισμό στὴν Βουλὴ γιὰ νὰ τὸν ἐγκρίνη.

— Νὰ ἰδῆτε ἐκεῖ λοιπὸν ἓνα περίεργο ἔθιμο ! Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὸν ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πηγαίνει πεζὸς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο ὡς τὴν Βουλὴν, βαστώντας ἓνα βαλιτσακί μὲ τὸν Προϋπολογισμό μέσα. Κι ἀπὸ πίσω ἓνα πλῆθος κόσμου καὶ ἀρκετοὶ δημοσιογράφοι καὶ φωτογράφοι.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἐξακολούθησε :

— Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ στὶς περισσότερες Δημοκρατίες, χρειάζεται τὸν Προϋπολογισμό τοῦ κράτους νὰ τὸν ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἐγγύησι γιὰ τὸ λαό, ὅτι ξέρει ποῦ πᾶν τὰ λεπτὰ πού καταβάλλει μὲ τοὺς φόρους καὶ ὅτι μπορεῖ κάθε στιγμή νὰ ἐλέγξῃ τὰ ἔσοδα. Ὑπάρχουν ἄλλωστε καὶ εἰδικὲς ὑπηρεσίαι τοῦ κράτους, ὅπως εἶναι τὸ Γενικὸ Λογιστήριον καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον, οἱ ὁποῖαι κάνουν ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν δουλειά, ἐλέγχουν δηλ. τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

Μὲ τίς κουβέντες αὐτὲς ὅμως φτάσανε καὶ στὸ σπίτι, ὅπου περίμενε καὶ ἡ Καλλιόπη πηδώντας ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι στὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησίαν της, νὰ ἰδῆ τὸν θεῖο ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ δῶρα πού εἶχε ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ τῆς ἔφερνε.

Ὅδηγίαι εὐρὸς τοὺς διδασκάλους

Ἡ « Ἀγωγή τοῦ Πολίτου » ἔχει παράδοσιν ὀλίγων σχετικῶς ἐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα.

Εἰς τὰ Γυμνάσια προβλέπεται τὸ μάθημα ἀπὸ τὸ Ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ 1931. Εἰς τὴν προῤῥξιν ἐν τούτοις ἐλάχιστα ἐδιδάχθη κατὰ τὴν περίοδον 1932 - 1936, ἀπὸ δὲ τῆς 4ης Ἀυγούστου 1936 μέχρι τέλους τοῦ Πολέμου σχεδὸν καθόλου.

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἤρχισε πάλιν ν' ἀποδίδεται σημασία εἰς τὴν « Ἀγωγήν τοῦ Πολίτου » καὶ εἰς πολλὰ Γυμνάσια διδάσκειται στοιχειωδῶς ἀπὸ τοὺς — ἐλάχιστα προπαρασκευασμένους ν' ἀπαντήσουν εἰς τὰς ἀπορίας τῶν μαθητῶν — φιλολόγους καθηγητὰς τῆς Ἱστορίας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν.

Ὡς πρὸς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα ὅμως ἐθεωρεῖτο, ἕως πρὸ ὀλίγου, ἐπουσιῶδες νὰ διδαχθοῦν οἱ μικροὶ Ἑλληνόπαιδες τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τὰ ἔχον ὡς πολῖται καθ' ὅλην τὴν ζωὴν των.

Στοιχειώδεις γνώσεις περὶ τῆς μορφῆς τῆς χώρας ὅπου ἐγενήθησαν καὶ ὅπου πρόκειται νὰ ζήσουν, περὶ τῶν νόμων πρὸς τὰ κυριαρχήσουν τῶν πράξεόν των, περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς πατρίδος των, περὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὀργάνων τῆς Διοικήσεως, περὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀπονομῆς της, περὶ τῶν φόρων καὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους, περὶ ὄλων ἐκείνων, τέλος πάντων, ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ ἐξαρτηθῆ εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀσφάλεια, ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἐλευθερία των, ἐθεωροῦντο περιττὰ διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ μόνον παρεμπιπτόντως καὶ ἐπιτροχάδην ἐπληροφοροῦντο περὶ ὠρισμένων ἐξ αὐτῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἄλλων μαθημάτων.

Πολὺ ἀργότερον, ψηλαφητὰ, μὲ τὴν ἐμπειρίαν τῆς ζωῆς

καὶ ἀφοῦ ἔχουν περάσει χρόνια πολύτιμα καὶ θὰ ἔχη σπαταληθῆ χρόνος καὶ χοῦμα, θὰ πληροφορηθοῦν κάποτε οἱ πολῖται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅσοι δὲν προχωρήσουν εἰς τὴν Μέσην Παιδείαν, ἐκεῖνα ποῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίζουν ἀπὸ τὸ σχολεῖον.

Ἦδη ὁμως, ἀπὸ μερικῶν ἐτῶν, ἤρχισε μία κίνησις ὑπὲρ τῆς « Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτου ». Εἰς τὰ διδασκαλικά συνέδρια, εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν, εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ περιοδικά, ἐτονίζετο καὶ τονίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μαθήματος καὶ εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 77586/1949 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παραγγέλλει εἰς τοὺς διδασκάλους « . . . νὰ ἐξαγάγουν τὸν αὐριανὸν πολίτην ἀπὸ τὴν παχυλὴν ἄγνοιαν τῶν στοιχειωδῶν δικαιωμάτων του ἐναντι τοῦ συνόλου. . . ».

Ἐκτοτε ἤρχισαν νὰ ἐκπονοῦνται σχέδια Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος ἀπὸ εἰδικοὺς ἐπιστήμονας κατ' ἀρχάς¹, ἀπὸ τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον κατόπιν².

Ἠκολούθησεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 37 τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1955 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας καὶ δίδει ἐντολὴν εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων νὰ διδάσκουν τὸ μάθημα τῆς « Ἐθνικῆς Ἀγωγῆς » εἰς τὴν ΣΤ' τάξιν.

Τέλος τὸ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ ὄρουλοῦ προγράμματος τῶν πατριδογνωστικῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους (Ἐφ. Κυβ. τευχ. Α', ἀριθ. 14) 1957), καθιεροῖ πλέον καὶ ἐπισήμως τὸ μάθημα.

Ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησις ὠδήγησε τὴν συγγραφέα εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος βιβλίου, ἀποτελοῦντος τρόπον τινὰ συνῆχειαν καὶ συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας ποῦ ἤρχισε μὲ τὸ βιβλίον τῆς « Τί πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ Πολίτης », τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου³.

1. Βλ. Γ. Ζομπανάκη : Ἡ Ἀγωγή τοῦ Πολίτου, Μέθοδος καὶ Διδασκαλία. Γ' ἔκδοσις 1956, σελ. 42.

2. Αὐτόθι, σελ. 93 ἔπ.

3. Βλ. Ἀγνῆς Ρουσοπούλου : Τί πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης, α' ἔκδοσις 1934, β' ἔκδοσις 1954 (Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας).

Τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον ἔχει σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ τοὺς διδασκάλους εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος καὶ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἐννοιῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ὠρισμένα θέματα γνωστὰ εἰς τὰ παιδιὰ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπως π.χ. ἡ Βουλὴ, τὰ Ὑπουργεῖα, ὁ Ἄρχειος Πάγος κλπ., θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἐξηγηθοῦν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς παιδιὰ μιᾶς ἀγροτικῆς περιφερείας, ἐπροτιμήθη νὰ γίνῃ μία πρώτη ἀπόπειρα μὲ ἐξηγήσεις ποὺ ἀποτεῖνονται εἰς τὰ παιδιὰ τῶν πόλεων, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ταχύτερον καὶ δεύτερον βιβλίον διὰ τὰ παιδιὰ τῆς ὑπαίθρου, ὅπου θὰ τονίζονται περισσότερο τὰ κεφάλαια περὶ αὐτοδιοικήσεως καὶ συνεταιρισμῶν καὶ ὅπου αἱ ἐννοιαὶ «Βουλὴ», «Κυβέρνησις» κλπ. θὰ παρουσιάζονται μὲ εἰκόνας προσηρμοσμένας εἰς τὰς προσλαμβανούσας παραστάσεις τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

Εἰς τὴν κατάταξιν τῆς ὅλης ἀκολουθεῖται τὸ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τῶν πατριδογνωστικῶν μαθημάτων διὰ τὴν ΣΤ' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, τὸ κείμενον τοῦ ὁποίου μὲ σχετικὰ παρατηρήσεις καὶ ὁδηγίας πρὸς τοὺς διδασκάλους παρατίθεται ἀμέσως κατωτέρω.

Γλῶσσα τοῦ βιβλίου εἶναι αὐτὴ εἰς τὴν ὁποίαν γράφονται τὰ περισσότερα βοηθητικὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἐκαστον κεφάλαιον εἶναι αὐτοτελὲς καὶ παρουσιάζεται ὑπὸ μορφήν ἀφηγήματος μὲ τίτλον μὴ ἐνθουμίζοντα διδασκαλίαν καὶ μὲ ἐπισόδια εἶθωμα, οὕτως ὥστε νὰ δίδονται αἱ τόσον δύσκολοι θεωρητικαὶ ἐννοιαὶ κατὰ τρόπον ἐπαγωγὸν καὶ νὰ διδάσκειται χωριστὰ καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὰ ἄλλα κεφάλαια.

Ἡ συγγραφεὺς εὔχεται νὰ βοηθήσῃ τὸ βιβλίον αὐτὸ εἰς τὸν σκοπὸν ποὺ ἐπιδιώκει. Ἡ τελικὴ ὅμως ἐπιτυχία τοῦ μαθήματος θὰ ἐξαρηθῇ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ Διδασκάλου ποὺ θὰ τὸ διδάξῃ.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἑβδομαδιαῖαι ὥραι διδασκαλίας :

Εἰς τὰ ἑξατάξια 3)2.

Εἰς τὰ πεντατάξια 2)2.

Εἰς τὰ τετρατάξια καὶ τριτάξια 2)2.

Εἰς τὰ μονοτάξια καὶ διτάξια συνδιδασκαλία Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως 2)2.

1η ΕΝΟΤΗΣ

ΚΡΑΤΟΣ — ΕΘΝΟΣ

1. Κράτος — Ἔθνος.

2. Λαός, χώρα, φυλή, κοινότης, κοινωνία, ἀνθρωπότης.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Ἑννοιαί : Κράτος, ἔθνος, φυλή, λαός, χώρα, ἐξουσία, ἄτομον, κοινότης (σχολικὴ κοινότης, κοινότης τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἐθνικὴ πολιτικὴ κοινότης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ), κοινωνία, νόμος, πολίτης.

Ἰκανότητες : Κατανόησις τῆς ἀμέσου σχέσεως ἀτόμου καὶ κοινότητος.

Διαθέσεις — συνήθειαι : 1. Ἐκουσία ὑποταγῆ εἰς τοὺς νόμους. 2. Πρόθυμος ὑποχώρησις εἰς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας.

Ἰδανικά : Καλὸς Ἕλλην πολίτης.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Ἀνάγνωσις περικοπῶν ἐκ τοῦ «Κρίτωνος» περὶ ὑποταγῆς εἰς τοὺς νόμους. 2. Σκόπιμον εἶναι νὰ διαθεθοῦν διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν δύο διδακτικαὶ ὥραι.

Παρατηρήσεις Συγγραφῆς :

Εἰς τὴν ἐνότητα αὐτὴν, ἢ ὁποῖα περιλαμβάνει κατ' ἐξοχὴν ἀφηρημένας ἐννοίας, ἐδόθη προσοχὴ νὰ γίνονιν αἱ ἐννοιαὶ αὐταὶ

κατανοηται με̄ απ̄τα παραδείγματα. Δὲν δίδεται ὄρισμός τοῦ Κράτους, ὁ ὁποῖος ὅμως συμπεραίνεται τόσον ἀπὸ τὴν διαφορὰν αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν: οἰκογένεια, φυλὴ, κράτος.

Εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ὑπακοῆς εἰς τοὺς Νόμους παρατίθεται ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Κρίτων» τοῦ Πλάτωνος. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο συμπίπτει με̄ τὰς παραγράφους 1 καὶ 2 τῆς 7ης ἐνότητος, περὶ φιλοπατρίας καὶ ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους. Καλὸν εἶναι κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς 7ης ἐνότητος νὰ ἐπαναληφθῇ.

2α ΕΝΟΤΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

1. Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.
2. Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία.
3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ :

Ἑννοιαί : Ἐκκλησία, Ὁρθοδοξία, λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Διαθέσεις : Ἀνάπτυξις τῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς.

Ἰδανικά : Πιστὸν τέκνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ὙΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Ἐκκλησιασμός. 2. Ἐπίσκεψις μονῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν. 3. Σκόπιμον εἶναι νὰ διατεθῇ διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν μία διδακτικὴ ὥρα.

Παρατηρήσεις Συγγραφέως :

Εἰς τὴν δευτέραν ἐνότητα αἱ ἔννοιαι ἐδόθησαν συνοπτικῶς, διότι ἀποτελοῦν ἀντικείμενον διδασκαλίας καὶ εἰς τὰ Θρησκευτικά. Θ' ἀναπτυχθῶν ἄλλωστε εἰς τοὺς μαθητὰς κατὰ τὸν ἐκκλησιασμόν.

3η ΕΝΟΤΗΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐννοια τοῦ Συντάγματος, ἱστορία καὶ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ Σύνταγμα. Θρησκεία καὶ Σύνταγμα.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ :

Έννοιαι : Σύνταγμα, καταστατικός χάρτης, πολίτευμα.

Ίκανότητες : 1. Κατανόησις τῆς σχέσεως Συντάγματος καὶ νόμου. 2. Κατανόησις τῆς σπουδαιότητος τοῦ Συντάγματος διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ κράτους.

Διαθέσεις : Ὑπακοή εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Ίδανικά : Ἡ πιστὴ τήρησις τοῦ Συντάγματος.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ σχολείου νὰ διαφυλάσσεται τὸ Σύνταγμα.
2. Ὅσάκις ἀναπτύσσονται διάφορα θέματα ἐκ τῆς ἀγωγῆς τοῦ πολίτου νὰ ἀναγιγνώσκωνται τὰ σχετικὰ ἄρθρα ἐκ τοῦ Συντάγματος.
3. Σκόπιμον εἶναι νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν δύο διδακτικαὶ ὥραι.

Παρατηρήσεις Συγγραφῆς :

Εἰς τὴν ἐνότητα αὐτὴν γίνεται μικρὰ ἀναδρομὴ εἰς τὴν ἱστορίαν, διὰ νὰ κατανοηθῇ ἡ σπουδαιότης τοῦ Συντάγματος. Ἐπὶ τῆς σχέσεως Συντάγματος καὶ Νόμων δὲν εἶναι εὐκόλουν νὰ εὑρεθοῦν συγκεκριμένα παραδείγματα. Ὡς ἐκ τούτου παρατίθενται αἱ ἔννοιαι αὐτούσαι, μὲ ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλουστέραν διατύπωσιν.

Τὸ κείμενον τοῦ Συντάγματος δὲν παρατίθεται εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, διότι αἱ μεθοδικαὶ ὑποδείξεις τοῦ Προγράμματος παραγγέλλουν εἰς τὰ σχολεῖα νὰ τὸ ἔχουν εἰς τὴν σχολικὴν βιβλιοθήκην.

4η ΕΝΟΤΗΣ

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἡ ἐνότῃς αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια, τὴν Νομοθετικὴν, τὴν Ἐκτελεστικὴν καὶ τὴν Δικαστικὴν Ἐξουσίαν.

Α' ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Βουλὴ - Βουλευταί.
2. Λειτουργία Βουλῆς.
3. Πῶς ψηφίζονται οἱ νόμοι.
4. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Έννοιαι : Βουλευτὴς, Διάταγμα, Βουλὴ, ἀπόφασις, ἐγκύκλιος.

Ἐφημερίς Κυβερνήσεως, ἐκλογικὸν σύστημα, ἐκλογαί, ἐκλογικὸν βιβλιάριον, ψῆφος.

Ἰκανότητες : Νὰ κατανοηθῆ ὅτι :

1. Ἡ καλὴ καὶ χρηστὴ διοίκησις τῆς χώρας ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς.
2. Ἀπαιτεῖται συνετὴ χρῆσις τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.
3. Ἄγνοια νόμου δὲν ἐπιτρέπεται.

Διαθέσεις : Ἀνάπτυξις συναισθήματος εὐθύνης.

Ἰδανικά : 1. Ἀρίστη χρῆσις τῆς ψήφου. 2. Πιστὴ τήρησις τῶν νόμων.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Ὁργάνωσις μαθητικῶν κοινοτήτων κατὰ τρόπον ὅπως αὐθόρμητον, ἀποφευγομένης τῆς μιμήσεως τοῦ τρόπου καθ' ὃν εἶναι ὀργανωμένοι αἱ κοινότητες τῶν ἐγγλίκων, ὀργάνωσις ομάδων Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, Προσκοπισμοῦ, Ὀδηγισμοῦ.

2. Ἀνάγνωσις νόμων ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Παρατηρήσεις Συγγραφῆς :

Εἰς τὴν ἐνότητα ταύτην ἐθεωρήθη σκόπιμον νὰ προταχθῆ τὸ κεφάλαιον περὶ ἐκλογῶν, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰς εἰδικὰς ἐπιδιώξεις, καθὼς καὶ εἰς τὴν παράγρ. 15 τῆς 7ης ἐνότητος. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐννοια τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας ἐν γένει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ καταληπτή, ἂν δὲν ἀναλοθῆ προηγουμένως τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Ἐπομένως κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐβδόμης ἐνότητος ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον.

Εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἐτοπίσθη ἡ ὑπαρξίς ἀντιπολιτεύσεως, τῆς ὁποίας τὰ καθήκοντα ἐλέγχον τῆς Κυβερνήσεως ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς πιστῆς τηρήσεως τῶν νόμων, δύναται ὁ διδάσκαλος νὰ ἀνατρέξῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἑνότητα, ὅπου παρατίθεται τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Κοίτων» τοῦ Πλάτωνος.

Β' ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Βασιλεὺς.
2. Κυβέρνησις καὶ Ὑπουργοί.

3. Υπουργεία.
4. Όργανα εκτελεστικής εξουσίας.
5. Υπαλληλική Ιεραρχία.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Έννοιαι : Βασιλεύς, Αντιβασιλεύς, Βασιλείον τής Ελλάδος, Κυβέρνησις, Υπουργός, Πρωθυπουργός, Υπουργικόν Συμβούλιον, Υπουργείον, υπαλληλική Ιεραρχία, Συμβούλια.

Υκανότης : Κατανόησις τής σημασίας τής άσκήσεως τών εξουσιών υπό τοῦ Βασιλέως καί τής Κυβερνήσεως διά τήν διακυβέρνησιν τής χώρας.

Υδανικά : Νά συμβάλω εἰς τήν χρηστήν διοίκησιν τής χώρας μου.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Σύνταξις διαγράμματος τής εκτελεστικής εξουσίας.

Παρατηρήσεις Συγγραφῆς :

Ἡ διάθροωσις τής Διοικήσεως κατὰ Ὑπουργεία καί ἡ ὑπαλληλική Ιεραρχία παριστάνονται εἰς τὰ διαγράμματα. Ἡ διοικητικὴ διαίρεσις τοῦ Κράτους κατὰ Νομοὺς καί τὰ καθήκοντα τών νομαρχῶν ἀναφέρονται εἰς τὴν 5ην ἐνότητα (Αὐτοδιοικήσις). Τονίζεται ἰδιαιτέρως ἡ προθυμία τών καλῶν ὑπαλλήλων.

Γ' ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Δικαστήρια.
2. Εἶδη Δικαστηρίων : Πολιτικά - Ποινικά (Εἰρηνοδικεῖον, Πρωτοδικεῖον, Ἐφετεῖον, Ἄρειος Πάγος, Συμβούλιον Ἐπικρατείας, Πταισματοδικεῖον, Πλημμελειοδικεῖον, Κακούργοδικεῖον, Εἰσαγγελία).
3. Δικηγόροι, δικολάβοι, μήνυσις, ἀπολογία, δίκη.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Έννοιαι : Δικαστήριον, δικαστής, δίκαιον, δικαιοσύνη, κολάσιμος πράξις, ἀδίκημα, μήνυσις, δίκη, ἀπολογία, μάρτυς, συνήγορος.

Υκανότητες : 1. Διάκρισις τών διαφόρων τύπων δικαστηρίων καί τών ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν.

2. Ἡ σημασία τής ὀρθῆς ἀπονομῆς δικαιοσύνης διὰ τὰ ἄτομα καί τὴν κοινωνίαν.

Διαθέσεις : Εὐαρέστησις ἐκ τής ἀπονομῆς δικαιοσύνης καί δυσἀρέσκεια ἐκ τής ἀδικίας.

Ἰδανικά : Ἡ ἀπόδοσις εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τῆς δικαιοσύνης.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Σύνταξις διαγράμματος δικαστικῆς ἐξουσίας.
2. Σκόπιμον εἶναι διὰ τὰ τρία μέρη τῆς ἐνότητος αὐτῆς νὰ διατεθοῦν ὁκτὼ ὧραι.

Παράτηρήσεις Συγγραφέως :

Αἱ ἔννοιαι παρατίθενται ἐδῶ διὰ μέσον συγκεκριμένων ἐπεισοδίων. Ἡ κατάταξις τῶν Δικαστηρίων γίνεται εἰς τὸ σχετικὸν διάγραμμα. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ Δικαστήριον καὶ ἡ σημασία τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης προβάλλονται ἐμμέσως. Ἀπὸ τὸν διδάσκοντα θὰ ἐξαρτηθῇ ὁ εἰδικὸς τονισμὸς τῶν ἐνοιῶν αὐτῶν. Ἡ ἔννοια τῆς ἰσότητος τῶν πολιτῶν ἔναντι τοῦ Νόμου ἀναφέρεται εἰς τὴν 7ην ἐνότητα (παράγρ. 6).

5η ΕΝΟΤΗΣ

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

1. Κοινότης, Δήμος, Πρόεδρος, Δήμαρχος. Ἐξαρσις τῆς σημασίας τῆς ἐπιβολῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος δι' ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων, ὁδῶν, ἐξωραϊστικῶν ἔργων, δενδροφύτευσιν ἀγόνων ἐκτάσεων.

2. Ἐπαρχος, Νομάρχης.

3. Γενικὸς Διοικητής.

4. Νομικὰ πρόσωπα δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

5. Αὐτόνομοι ὄργανισμοί.

6. Ὄργανισμοὶ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας (Ἐθνικὸν Ἴδρυμα, Πατριωτικὸν Ἴδρυμα, Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς κ.λ.π.).

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΕΙΞΕΙΣ

Ἐννοιαι : Κοινότης, Δήμος, Πρόεδρος, Δήμαρχος, Ἐπαρχος, Νομάρχης, Γενικὸς Διοικητής, αὐτοδιοικήσις, συμβούλια, ὄργανισμός.

Διὰ θεσις : Ἐνδιαφέρον διὰ ζητήματα τῆς Κοινότητος.

Ἰδανικόν : Ἐκλογή τῶν ἀρίστων διὰ τὴν διοίκησιν.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Ἐπίσκεψις κοινοτικοῦ καταστήματος ἢ δημαρχιακοῦ μεγάρου, σχολικῶν διδακτηρίων.

2. Ἐπίσκεψις ἐκτελουμένων καὶ ἐκτελεσθέντων ἔργων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν

αυτοδιοικήσεως, όπως ύδραγωγείων, ηλεκτροφωτισμού, Κέντρων Νεότητας.

3. Συμβολή του σχολείου εις τον έξωραϊσμόν και άλλα έργα τής Κοινότητος.

4. Σκόπιμον είναι να διατεθούν δια την ένότητα αυτήν τέσσαρες διδακτικά ώραι.

Παρατηρήσεις Συγγραφέως :

Τα νομικά πρόσωπα, οί αυτόνομοι οργανισμοί κ.λ.π. εξετάζονται κατωτέρω εις την παράγρ. 11 τής 7ης ένότητος (Φιλανθρωπία) και εις την παράγρ. 14 τής αυτής 7ης ένότητος (Το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι). Εκεί εξετάζεται επίσης και ή συμβολή του Σχολείου εις την αναδάσωσιν κ.λ.π. Αί έννοιαι του Νομάρχου και Γενικοῦ Διοικητοῦ παρεμβάλλονται εις την αφήγησιν χωρίς ἄμεσον δρᾶσιν.

6η ΕΝΟΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

1. Βασιλεία. Ποῖον ἔχομεν σήμερα Βασιλέα, τὰ μέλη τής Βασιλικῆς Οἰκογενείας, παραμονή αὐτῶν εις τὰ Βασιλικά ανάκτορα. Πολυχρονισμός του Βασιλέως κατά την θείαν λειτουργίαν.

2. Δημοκρατία.

3. Βασιλευομένη δημοκρατία.

4. Δικτατορία.

5. Κομμουνισμός.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Έννοιαι : Πολίτευμα, βασιλεία, μοναρχία, δημοκρατία, δικτατορία, ὁμοσπονδιακὸν πολίτευμα.

Ίκανότητες : Νὰ κατανοηθῆ ἡ σχέσις του πολιτεύματος τής Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ιστορικοὺς παράγοντας και τὸν χαρακτήρα του Λαοῦ μας.

Διαθέσεις : 1. Ἐκδήλωσις προτιμήσεως πρὸς τὸ ἰσχυρὸν πολίτευμα τής χώρας μας.

Ίδανικά : Ἀφοσίωσις εις τὸ πολίτευμα τής χώρας μας.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Κατάρτισις λευκώματος περιέχοντος τὴν εξέλιξιν του πολιτεύματος εις τὴν Ἑλλάδα διὰ μέσου τῶν αἰώνων και τὰ χαρακτηριστικώτερα πολιτικά πρόσωπα.

2. Κατάρτισις λευκώματος περιέχοντος τὰ χαρακτηριστικώτερα πολιτικά πρόσωπα τής χώρας μας.

3. Ἐφαρμογή εἰς τὰς μαθητικὰς κοινότητας καὶ τὰς ομάδας τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῶν ἀρχῶν τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος εἰς τὴν χώραν μας.

4. Σκόπιμον εἶναι νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν τρεῖς διδακτικὰ ὄραϊ.

Παρατηρήσεις Συγγραφέως :

Τονίζεται ἐνταῦθα περισσότερο ἢ διαφορὰ μεταξὺ Βασιλευμένης καὶ Προεδρικῆς Δημοκρατίας, καθὼς καὶ ἡ Δικτατορία. Ἀπόλυτος καὶ συνταγματικὴ μοναρχία ἀναφέρονται μόνον παρεμπιπτόντως. Δύναται νὰ γίνῃ παραπομπὴ εἰς τὴν 3ην ἐνότητα (Σύνταγμα), ὅπου ἀναφέρεται ἡ Ἀπόλυτος καὶ ἡ Συνταγματικὴ Μοναρχία τοῦ ᾽Οθωνος καὶ ἡ Ἐπανάστασις τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843. Τὰ περὶ δικτατοριῶν καὶ φασισμοῦ δύνανται νὰ συσχετισθοῦν μὲ τὸν ἐορτασμὸν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Εἰς τὰ κομμουνιστικὰ πολιτεύματα τονίζεται ἡ ἔλλειψις ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν. Ἡ ἐξέλιξις τῶν πολιτευμάτων μας ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι σήμερον ἐμφαίνεται εἰς τὸν σχετικὸν πίνακα.

7η ΕΝΟΤΗΣ

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

1. Φιλοπατρία.
2. Ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους.
3. Στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις. Ἐνοπλοὶ δυνάμεις τοῦ ἔθνους.
4. Φορολογικὴ ὑποχρέωσις.
5. Σεβασμὸς καὶ προστασία τῶν μνημείων τῆς τέχνης.
6. Ἰσότης.
7. Κληρονομία, διαθήκη, σεβασμὸς καὶ προστασία ἰδιοκτησίας.
8. Ἐλευθερία ἐργασίας, σκέψεως.
9. Ἀπόρρητον ἐπιστολῶν - Οἰκογενειακὸν ἄσυλον.
10. Ἐλευθερία τοῦ Τύπου.
11. Φιλανθρωπία.
12. Ἀνάπαυσις καὶ ἡσυχία.
13. Κοινωνικὴ ὑγιεινὴ (ὑγεία καὶ καθαριότης).
14. Τὸ συνεταίριζεσθαι καὶ συνέρχεσθαι.
15. Τὸ ἐκλέγειν (ψῆφος, κόμμα, προπαγάνδα).

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Ἐννοοῖται : καθῆκον, δικαίωμα, ὑποχρέωσις, φιλοπατρία, ἀπόρρητον, κληρωτός, ἐφεδρος, φορολογία, μνημεῖον τέχνης, κληρονομία, δια-

θήκη, ιδιοκτησία, ελευθερία, φιλανθρωπία, πρόνοια, ψυχαγωγία, κοινωνική υγιεινή, συνεταιρισμός, συνέλευσις, συνέδριον, κόμμα, προπαγάνδα.

Ίκ αν ό τ η τ ε ς : 1. Κατανόησις τῆς σχέσεως δικαιώματος καὶ ὑποχρεώσεως. 2. Συνειδητοποίησις προνομίων καὶ εὐθυνῶν συνεπέα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. 3. Κατανόησις τῆς σχέσεως προθύμου καταβολῆς τῶν φόρων καὶ καλῆς λειτουργίας τοῦ Κράτους.

Δ ι α θ έ σ ε ι ς - Σ υ ν ή θ ε ι α ι : 1. Σεβασμὸς δικαιώματος τῶν ἄλλων. 2. Αὐστηρὰ τήρησις τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ὑποχρεώσεών μας. 3. Ἐλεγχος τῶν πράξεών μας καὶ τῆς γνώμης μας διὰ τὸ καλὸν τῆς ομάδος.

Ί δ α ν ι κ ά : Συμβολὴ εἰς τὴν ἁρμονικὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Κράτους.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Συζήτησις περὶ τοῦ τρόπου βελτιώσεως τῆς ὅλης συμπεριφορᾶς τῶν μαθητῶν ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ.

2. Ἴδρυσις συλλόγων γονέων πρὸς ὑποβοήθησιν ἐν γένει τοῦ σχολικαῦ ἔργου διὰ κοινῆς συνεννοήσεως διδασκάλων καὶ σχολικῶν ἐφοριῶν.

3. Σύνταξις σχολικῶν κανονισμῶν καὶ τήρησις αὐτῶν.

4. Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων των καὶ τὴν τήρησιν τῶν ὑποχρεώσεών των διὰ τῆς καλῆς ὀργανώσεως τῆς σχολικῆς ζωῆς.

5. Σκόπιμον εἶναι νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν ἐξ διδακτικαῖ ὄραι.

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς Σ υ γ γ ρ α φ έ ς :

Ἡ ἐνότης αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς 15 μικρὰς παραγράφους. Ἐκάστη παρουσιάζεται ὡς μικρὸν ἀφήγημα μὲ ἰδικόν του τίτλον.

Ἐξ αὐτῶν ἡ παράγρ. 15 (τὸ ἐκλέγειν) παρελείφθη, διότι τὸ κεφάλαιον περὶ ἐκλογῶν ἐξετάζεται εἰς τὴν 1ην ἐνότητα.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν παράγρ. 2 (ὕπακοή εἰς τοὺς νόμους), διότι περιελήφθη εἰς τὴν 1ην ἐνότητα, ὅπου ἐξητάσθη ἤδη τὸ θέμα καὶ παρατίθεται τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν « Κοίτωνα » τοῦ Πλάτωνος.

Ἡ παρ. 3 (φορολογικὴ ὑποχρέωσις) παραλείπεται ἐπίσης, διότι εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν οικονομικῶν τοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον προστίθεται εἰς τὸ παρὸν βιβλίον ὡς 9η ἐνότης, ἐξετάζονται διὰ μακρῶν οἱ φόροι, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους καὶ ὅλαι αἱ σχετικαὶ ἔννοιαι.

Εἰς τὰς παραγρ. 11, 13 καὶ 14 (φιλανθρωπία, κοινωνική

ύγιεινή, δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι) ἐξετάζονται τὰ Ἰδρύματα καὶ οἱ Ὄργανισμοί, τὰ ὁποῖα παρελείφθησαν ἀπὸ τὴν δὴν ἐνότητα (Αὐτοδιοικήσεις). Ἡ μετάθεσις ὠρισμένων θεμάτων ἀπὸ τὴν μίαν ἐνότητα εἰς τὴν ἄλλην ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι διευκολύνει τὴν καλυτέρα κατανόησιν τῶν ἐννοιῶν εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος. Κεφάλαιον μὲ γενικότητος περὶ καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων δὲν παρατίθεται εἰς τὴν ἐνότητα αὐτήν, ἀλλὰ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ ἐξάγονται ἐνκόλως ἀπὸ τὰ ἐπὶ μέρους θέματα. Εἰς τὴν παρὰ γρ. 14 περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ συνεταιρίζεσθαι ἀναπτύσσονται αἱ κριωτέραι διατάξεις τῶν νόμων περὶ σωματείων.

87 ΕΝΟΤΗΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Αἱ σχέσεις μετὰ τῶν ἄλλων λαῶν.
2. Πρόξενοι - πρέσβεις.
3. Ὄργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ καταστατικὸς χάρτης αὐτῶν.
4. Ἄλλοι διεθνεῖς ὀργανισμοί

ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Ἐννοιαι : Διεθνεῖς σχέσεις, πρόξενος, πρεσβευτής, διεθνὴς ὀργανισμός. **Ὄργανισμοὶ :** Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.), σύμφωνον, συνθήκη, καταστατικὸς χάρτης.

Ἰκανότητες : Κατανόησις τῆς σημασίας τῆς συνεργασίας μετὰ φίλων Κρατῶν διὰ τὴν πρόοδον καὶ ἀσφάλειαν τῆς χώρας μας.

Διαθέσεις : 1. Ἀνοχὴ πρὸς τοὺς ξένους καὶ ἐκδήλωσις συναισθημάτων συμπαθείας πρὸς αὐτούς. 2. Πίστις εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἰδανικά : Συναδέλφωσις μετὰ τῶν φίλων ἐθνῶν.

ΜΕΘΟΔΙΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

1. Ἀλληλογραφία μετὰ σχολείων φίλων ἐθνῶν.
2. Διαφύλαξις εἰς τὸ σχολικὸν μουσεῖον τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.
3. Σύνταξις πίνακος τῶν κρατῶν μελῶν τοῦ Ο.Η.Ε.
4. Σκόπιμον εἶναι νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἐνότητα αὐτὴν δύο διδακτικαὶ ὧραι.

Παρατηρήσεις Συγγραφῆος :

Εἰς τὴν ἐνότητα ταύτην ἐδόθη ἡ εἰκὼν τοῦ πρεσβευτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τὰς διεθνεῖς σχέσεις. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀνά-

πτωξιν τῆς ἐννοίας τῆς Οὐνέσκο παρενεβλήθη ἢ ἀλληλογραφία μὲ τὴν μαθητρίαν εἰς τὴν Σουηδίαν, διὰ νὰ γίνουσι αἱ ἔννοιαι πλέον συγκεκριμένα. Αἱ διεθνεῖς συνθηκαὶ ἀναφέρονται παρεμπιπτόντως, ἡμποροῦν δὲ ν' ἀναπτυχθοῦν κατὰ τὴν διδασκαλίαν ἐν σχέσει μὲ τὰς Ἀμφικιτρονίας ἢ τὸν Ο.Η.Ε.

97 ENOTHS

Παροατηρήσεις Συγγραφέως :

Τὸ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα περιλαμβάνει καὶ θῆν ἐνότητα μὲ τὰ σύγχρονα σημαντικὰ ἔθνη καὶ διεθνή γεγονότα.

Ἐπειδὴ τὰ γεγονότα αὐτὰ διδάσκονται, οὕτως ἢ ἄλλως, ἐπ' ἐδκαιρία τῶν ἐπετειῶν, ὡς ἢ 28ῃ Ὀκτωβρίου, ἢ ἡμέρα τῆς Ἀναχωχῆς (11 Νοεμβρίου 1918), αἱ ἡμέραι τῆς Ὑγείας, τῆς Μητέρας, τοῦ Ο.Η.Ε. κλπ., ἢ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ τὰ παραλείρη καὶ νὰ προσθέσῃ, ἀντὶ τῆς ἐνότητος ταύτης, κεφάλαιον διὰ τὰ Οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους. Ἐκεῖ ἀναπτύσσονται αἱ ἔννοιαι « φόρος, τέλος χαροτσῆμον, προὔπολογισμός, ἐφορία κλπ. », ἔννοιαι τὰς ὁποίας συναντᾷ καθημερινῶς ὁ πολίτης. Ἡ ὀρθὴ κατανόησις των θὰ ἔχη σημασίαν διὰ τὴν ἐπάγγελματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν ἐκεῖνων ἰδίως τῶν μαθητῶν, πὸν δὲν θ' ἀκολουθήσουσι γυμνασιακὰς σπουδὰς, καὶ θὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ « κατατοπισθοῦν ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν θεμάτων τῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς πὸν σφύζει γύρω των », ὅπως παραγγέλλει ἢ ὑπ' ἀριθ. 77586/49 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἑλληνόπουλα ἀπὸ διαφορετικὲς χῶρες Κράτος καὶ Ἔθνος.	1
Οἱ φυλακὲς τοῦ Σωκράτη Ἑπακοὴ εἰς τοὺς Νόμους.	6
Μπρὸς ἀπὸ τὴν Μητρόπολι Ἡ Ἐκκλησία.	9
Ἐνας περίπατος στὴν πλατεία τοῦ Συντάγματος Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.	14
Ἀπρόσιπτες διακοπές Ἐκλογεῖς — Ἐκλογαί — Νομοθετικὴ ἐξουσία.	19
Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει Βουλὴ — Βουλευταί — Κυβέρνησις — Ἀντιπολι- τευσις — Ἐφημερίς Κυβερνήσεως — Ἄγνοια νό- μου ἀπαγορεύεται.	26
Ὁ ὑπουργὸς ἔρχεται στὸ σχολεῖο Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία — Πρωθυπουργὸς — Ἑπουργοί.	33
Ὁ κ. τμηματάρχης Ἑπουργεῖα — Δημόσιοι ὑπάλληλοι.	39
Ἐνα αὐτοκινητιστικὸ δυστύχημα Δικαστικὴ ἐξουσία — Ποινικὰ δικαστήρια.	46

	Σελ.
Στὸ καφενεῖο τῆς Στοᾶς	53
Τὰ πολιτικά δικαστήρια.	
Ἔνα καλοκαίρι στὸν Παρνασσό..	57
Αὐτοδιοικήσις.	
Παρακολουθώντας τὴν παρέλασι	64
Τὰ πολιτεύματα.	
Εἰς οἰωνὸς ἄριστος..	70
Φιλοπατρία.	
Ὁ μέγας ἀδελφός	73
Στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις.	
Ἐπίσκεψι στὸ Μουσεῖο	78
Σεβασμὸς πρὸς τὰ μνημεῖα τέχνης.	
Οἱ δυὸ φαντάροι	80
Ἰσότης.	
Ἡ θεία φεύγει γιὰ τὰ λουτρά	86
Ἐλευθερία ἐργασίας — Ἀνάπαυσις.	
Καὶ ὅμως κινεῖται	88
Ἐλευθερία σκέψεως.	
Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα.	90
Ἀπόρρητον ἐπιστολῶν — Ἄσυλον κατοικίας.	
Τὰ παιδιὰ συναντοῦν ἕνα δημοσιογράφο	93
Ἐλευθερία τοῦ τύπου.	
Ἀθλητικὸς ὄμιλος «Ὁ Ἀριστογείτων»	99
Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι.	

	Σελ.
Τὰ νέα δενδράκια	105
Φιλανθρωπία — Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.	
Ἔνας πρεσβευτὴς πηγαίνει στὰ Ἄνακτορα	110
Διεθνεῖς σχέσεις.	
Ὁ θεῖος φθάνει ἀπὸ τὴν Ἀμερική	116
Τὰ οἰκονομικά τοῦ Κράτους.	

0020560959
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

